Libra Libera #22

This VOMIT BAG
and the PRICE of
one ADMISSION will
enable YOU to SEE...

the first film
rated V
for violence

Guaranteed
to upset
your stomach

MARK OF THE DEVIL

POSITIVELY THE
MOST HORRIFYING
FILM EVER MADE

SEE IT SOON AT A
THEATRE NEAR YOU

SETH GRAHAME SMITH

KAKO PREŽIVJETI HOROR FILM

Čitate li ovu Libru Liberu u napuštenoj ludnici, na groblju, ili okruženi čudnom maglom dok iz svih smjerova dopiru čudni, pomalo jezivi zvukovi, izgledaju li svi vaši prijatelji kao da su pobjegli iz filma strave? Imamo lošu vijest za vas – možda ste zaista u gabuli, možda se i vi nalazite u filmu strave a vaš život visi o koncu koji je scenarist nacrtao oko vaše glave. No još ima nade. Hitno pročitajte ovaj tekst i pokušajte spasiti što se spasiti dade – možda čak i vlastiti život.
No, nemojte očekivati previše. Vjerojatno je već prekasno!

ZNAKOVI DA SE NALAZITE U HOROR FILMU?

Za likove u hororima nisu pogubna čudovišta koja mašu mačetama ili reinkarnirani psihopati – za njih je pogubno neznanje. Neznanje da se nalaze u smrtnoj opasnosti. Da u svakoj sjeni vreba koljač. Da postoje nova pravila.

Za njih je pogubno to što nisu svjesni činjenice da se nalaze u horor filmu.

Kako znate da ste uvučeni u priču strave?

Ponekad su znakovi očiti. Na primjer, ako ste tinejdžerica i čuvate nijemo dijete u zabačenoj kolibi u državi Maine za vrijeme oluje koja se događa jedanput u stotinu godina, dok odbjegli ubojica (koji začudo jako sliči hendikepiranom dječaku kojega ste ti i tvoji prijatelji prije puno godina gnjavili, pa je pao preko ruba ceste, a vi ste mislili da je mrtav i ostavili ga tamo) luta po šumi, onda se vjerojatno nalazite u horor filmu.

Ali osim ako niste upali u najlošije režiran film, klišeji će biti manje primjetni, vaš scenarist inventivniji, a vaši izgledi za preživljavanje slabiji.

1.
ODREDITE KAKO STE DOŠLI DO OVE KNJIGE

U filmovima se stvari rijetko događaju bez razloga. Zato, jednostavna činjenica da držite u ruci knjigu *Kako preživjeti u horor filmu* znači da vam netko vjerojatno želi nešto reći. Dobro razmislite: Kako ste došli do ove knjige?

— “Samo razgledavam police u knjižari.” Još ima nade da je ovo samo slučajnost. Ipak pripazite – ako odnesete ovu knjigu do pulta i kupite je, izgledi da se nađete u horor filmu naglo će vam porasti.
— “Naručio sam je preko Interneta.” Ovo nije dobro. Računala mogu biti portali do neizrecivog zla. Možda vas je samo privukla prekrasna naslovnica i nevjerojatno razumna cijena.
— “Netko mi ju je darovao.” Bljak. Dobiti na dar knjigu *Kako preživjeti u horor filmu*. To je kao da mladoj Liz Taylor poklonite *Kako preživjeti razvod*. “Oh, mislila sam da bi to bio lijep dar, Liz. Sigurna sam da ti nikada neće zatrebati!”
— “Pronašao sam je u šumi.” Ima samo jedan žanr koji bi dopustio takvo nevješto pisanje scenarija. Odmah prijeđite na poglavlje *Škola za preživljavanje koljačkih filmova.*

2.
OSVRNITE SE OKO SEBE.

Oko vas bi se trebali nalaziti neki znakovi. Ako se nalazite na prenapučenoj gradskoj ulici usred dana, vjerojatno ste sigurni (za sada). Ali ako ste bilo gdje na osami – u šumi, u staroj kući, u napuštenoj umobolnici baš u trenutku kad je nestalo struje – tada su mogućnosti da se nalazite u horor filmu puno veće. Kako mjesto izgleda i zvuči također može biti od pomoći:

— Izgleda li sve blago zrnato? To bi moglo značiti da vas snimaju. Ili da vam se pojavila mrena. U svakom slučaju, ništa dobro.
— Je li sve oko vas slabo osvijetljeno? Ili je pak sve okupano jakim plavim svjetlom, iako bi trebala biti noć? Ima li sjenovitih kutova koje bi trebali moći vidjeti, ali ih ipak ne vidite?

— Kakve su dekoracije na setu? Možete li vidjeti dječje crteže na pločniku nacrtane kredom koji su se trebali davno isprati? Je li sve odjednom prekriveno paučinom i hrđom? Nalazi li se tanki sloj dima na podu bez ikakva razloga?
— Čujete li čudne zvukove? Čini li vam se da niotkuda dolaze čudni zvukovi či-či-či... ah-ah-ah ili zvuk kako metal udara o metal? Začuje li se glasna glazba svaki put kad otvorite vrata?
— Govorite li japanski? Prema zakonima kinematografije s početka 21. stoljeća, svi koji govore japanski nalaze se u horor filmu.

Ako je odgovor na bilo koje od ovih pitanja "potvrdan", tada moramo razmotriti mogućnost da ste zarobljeni u horor filmu.

3.
POGLEDAJTE SE.

Nosite li vi ili netko od vaših prijatelja kožnu jaknu s logom fakulteta? Nalazi li se među vama bolno privlačna, ali seksualno paralizirana žena? Sliče li sumnjivo svi vaši "prijatelji" na glumce iz serija *Smallville* ili *Gilmorice*? (Ako je tako, izgledi za vaš prerani odlazak s ovoga svijeta upravo su se povećali deset puta.)

Odredite pripadate li bilo kojem od klasičnih stereotipa likova iz horor filma:

A) "Dobričina s kratkim imenom"
B) "Droljasta cura koja voli gotiku"
C) "Djevica koja je kći lokalnog policajca/svećenika/ bogataša"
D) "Štreber" (ili "plašljivi Židov")
E) "Ugodni debeljko" (ili "Zamjenik")
F) "Seksom opsjednuti kreten" (ili "Talijan")
G) "Crnac koji sve shvati nakon dvadeset minuta"
H) "Djevojka tog crnca koja sve shvati nakon 24 minute"

Ako bilo koji od ovih opisa jako sliči vama (ili vašim prijateljima), gotovo je sigurno da se nalazite u hororu. Ali prije nego se odamo panici, potvrdimo dijagnozu.

4.
PROVEDITE TEST MOTIVACIJE

MOTIVACIJA. Ako se vi (ili vaši prijatelji) osjećate prisiljenima učiniti bilo što od sljedećih stvari, onda ste sigurno u horor filmu:

— Iskopati lijes da "biste se uvjerili" da je nešto zaista mrtvo.
— Zlostavljati lutalicu ili retardirano dijete.
— Igrati se s pločom za prizivanje duhova ili čitati iz prašnjave stare knjige.
— Seksati se u kući u kojoj je onaj tip pobio cijelu svoju obitelj.
— Izrezbariti križ na licu hrđavim odvijačem.

DIJALOG. Pitajte svakog od svojih prijatelja: "Koliko je sati?" Ako odgovore nekom od sljedećih rečenica, onda ste u velikoj nevolji:

— Šupak/Talijan: "Vrijeme je za malo pičkice, eto koje je vrijeme."
— Djevojka onog crnca: "E, ne, nisi."
— Štreber/Plašljivi Židov: "Vau, mislio sam da ne znaš kako se zovem."
— Droljasta cura koja voli gotiku: "Ja sam tvoja bivša cura, a ne ukras."
— Debeljko: "Mmmmpph hrff rurrph." (Usta punih lazanja.)

5.

PROVJERITE KOJI JE DATUM.

Samo tri mjeseca postoje u horor filmu: srpanj, listopad i prosinac.

U srpnju su tinejdžeri na praznicima – slobodno mogu piti, nositi bikini, odlaziti u ljetne kampove i međusobno si oduzimati djevičanstvo kada to požele. Listopad je naravno najmanje svet od svih mjeseci – u kojem se davno mrtvi serijski ubojice, duhovi, vještice i sve vrste divljih stvorenja vraćaju u svijet živih da se osvete. A prosinac je rezerviran za božićne pokolje, zle Djedove Božićnjake, opsjednute očuhe, gremline i domare zatrpane snijegom.

Ako na najbližem kalendaru piše "svibanj", možete se malo opustiti. Ipak, ako je svaki petak u godini trinaesti, zaboravite mjesec. Gotovi ste.

6.

POGLEDAJTE NA SAT.

Dan u horor filmu još uvijek traje 24 sata, ali noć traje 21 sat. Ako je gotovo uvijek mrak, svi znakovi upućuju na horor film. Također, i ako je mjesec uvijek pun. Ali još veći znak od neproporcionalnosti između dana i noći jesu velike praznine u vašem kontinuumu vremena i prostora.

Ako se stalno pitate "Kako sam ovamo dospio?", to je vjerojatno zato što je neki urednik izrezao sve dosadne dijelove iz vaše svakodnevice: hodanje od točke A do točke B, sjedenje na kauču i gledanje maratona emisije COPS, i tuširanje (osim ako niste djevojka s fenomenalnim sisama).

ZNAKOVI KOJI POKAZUJU DA BISTE ODMAH TREBALI PRESTATI ZADIRKIVATI KOLEGU STUDENTA

— Sva vrata u sobi odjednom se zatvaraju.
— Njemu ili njoj počne curiti krv iz nosa.
— Vama počne curiti krv iz nosa.
— On ili ona gledaju – bez treptanja – u daljinu.
— On ili ona kažu nešto poput "Ne bih učinio da sam na tvom mjestu..."
— Vjetar počinje puhati kroz njegovu ili njezinu kosu, čak i ako ste u kući.

DESET MJESTA NA KOJA NIKADA, ALI NIKADA, NE SMIJETE IĆI NI POD KOJIM UVJETIMA

1. Sobe koje su osvijetljene jednom žaruljom koja visi sa stropa.
2. Sobe bez svjetla.
3. Bilo koje groblje osim vojnog groblja u Arlingtonu.
4. Ljetni kampovi čija godišnja stopa ubojstava prelazi deset posto.
5. Država Maine.
6. "Staro ___________."
7. Hoteli/moteli koji nisu dio velikog međunarodnog lanca.
8. Na kat.
9. Dolje.
10. U bilo koju brvnaru, bilo gdje na Zemlji.

KAKO UVJERITI SKEPTIČNU LOKALNU POLICIJU

Ako su tinejdžeri junaci a ubojice zlikovci, tada su policajci komični likovi, barem zato što uporno odbijaju priznati da nešto nije u redu bez obzira na to koliko im dokaza pružite. Zašto je šerifu toliko teško povjerovati da je netko vidio zamaskiranog ubojicu u šumi, kada tim šumama 25 godina luta zamaskirani ubojica? Zamislite kako bi bilo osvježavajuće kada bi skupina tinejdžera mogla nešto prijaviti policiji, a da ih ne smatraju šaljivcima ili narkićima? Nažalost, oni koji su se zakleli da će štititi i služiti, u svemiru horora teško se motiviraju da to i učine. I zato su vam potrebne neke vještine da biste mogli dobiti njihovu pomoć:

1. OSTANITE MIRNI. Onoga trenutka kada pokažete i najmanje uzbuđenje, smatrat će vas histeričnima i neće vjerovati ni u što što kažete.
2. DAJTE IM SNAŽNE FIZIČKE DOKAZE. Krvavi nož, blatnjavu odjeću, ili – najbolje – odrezani dio tijela.
3. KORISTITE SE OBRNUTOM PSIHOLOGIJOM. Recite: "Ah, vjerojatno nije ništa. Mislim, da, vidio sam kako je taj veliki tip odvukao tog dečkića u šumu, ali ne bih vas volio tamo poslati bez veze."
4. LAŽITE. Ako želite da šerif nešto provjeri, motivirajte ga. Recite mu da je netko vidio njegovu ženu kako se zabavlja s članovima motorističke bande – bilo što što će ga potaknuti da se pokrene.

UPOZNAJTE GLASNIKE NADOLAZEĆE SUDBINE

SISE

Ne to nisu ptice koje obitavaju najčešće pored toplih voda – nego spremišta sala koja krase prsa zrelih žena. Dude. I premda je teško zamisliti da nešto loše iziđe iz nečega tako dobroga, ima jedan nesretan fenomen u horor filmovima. Siso-sonici, koji pretvaraju sisice u poskakujuće zamke smrti.

U horor pričama, dojke mladih žena proizvode visoko-frekventni zvuk koji samo zločinci u horor filmovima mogu čuti. Zvuk ih privlači – ne zato što žele baciti pogled nego zato što znaju da gole grudi označavaju prisutnost barem jedne vrlo rastresene ili vrlo ranjive žrtve. Što su sise veće, to je zvuk glasniji. I kada se te sise pritisnu (recimo, nespretnim rukama mladića), zvuk postane još glasniji.

Zato su jedine sigurne sise one netaknute, dobro pokrivene. A dobro-pokrivene znači zakopane ispod dovoljno odjeće da ona može prigušiti njihov zvuk. Zapravo idealna odjeća za mladu djevojku bila bi parka navučena preko skijaške jakne, dviju majica i dvaju grudnjaka – sa zalijepljenim bradavicama za svaki slučaj. Ali pazite, dame. Onog trenutka kad navršite 23. godine, vaš siso-sonični profil dramatično opada. A nakon što rodite – nestaje zauvijek.

KONZERVATIVNO OBLAČENJE JAMČI VAM DUG I SRETAN ŽIVOT. ALI ODJENETE LI TOPIĆ S VELIKIM DEKOLTEOM NASTRADALE STE.

SVJETLO

U horor-spjevu svjetlo je obično vaš prijatelj. Prodire kroz prijeteću noć, tjera sjene u kojima vrebaju stvorenja i zasljepljuje serijske ubojice opremljene opremom za noćno gledanje. Ali nekad je svjetlo zadnja stvar

koju želite vidjeti. Posebice, kada dolazi iz nečega (ili nekoga) iz čega ne bi trebalo:

— SVE ŠTO NIJE ŽARULJA ILI PLAMEN. Neke stvari ne bi trebale svijetliti – drvo, metal, aktovke, kamenje. Ako ipak svijetle, nemojte samo zaprepašteno stajati. Bježite.
— KLJUČANICE. Ako snažna zraka svjetlosti izlazi kroz ključanicu, možete se kladiti da se nešto jako, jako gadno nalazi s druge strane vrata.
— OČI. Svjetlo isijava samo iz očiju zlih stvorenja, i obično označava skori napad.
— USTA. Ako svjetlo izlazi iz vaših usta, onda ćete uskoro eksplodirati, iznutra, i biti preneseni u drugu dimenziju – najvjerojatnije neku lošu.
— NIOTKUDA. Najgore mjesto iz kojeg može dolaziti svjetlo jest – niotkuda. Samo su najmoćnija bića sposobna za samo-osvjetljenje – većinom demoni i lažni bogovi. Za dramatičan efekt sami će sebe osvijetliti odostraga, tako da uvijek izgledaju kao siluete.

VIDLJIVI DAH

Kada se duhovi naljute, nama postane hladno. To je osnovna znanost horor filma. Duhovi se sastoje od materije (većinom vodena para i fosfor) koja se malo razlikuje od naše. Baš kao što jedan kabel može prenositi stotine televizijskih programa, horor priča može sadržavati stotine razina postojanja. Duhovi samo nastanjuju više od jedne razine istodobno (zašto mislite da se pojavljivanje istodobno dviju slika na TV ekranu zove *ghosting*). I zato što obuhvaćaju dva kanala, duhovi su neka vrsta ventila za energiju koja putuje između njih.

Kada se duh naljuti, on se zagrijava (iz još dosad neobjašnjenih razloga). Što je ljući (vrući) to više energije (topline) krade iz naše razine postojanja. Zato kada se soba iznenada ohladi za nekoliko sekundi može se izvesti samo jedan zaključak: u blizini se nalazi ozbiljno ljuta prisutnost. A kada duh poludi, loše stvari će se uskoro dogoditi.

Pa ponavljajte za mnom: "Ako vidim svoj dah, bliži mi se kraj."

KUČKA

Neprestano maltretira onog mlakonju od muža. Viče na frizera jer je stavio plamen krive boje u njezinu pomeransku kosu. Puši na bolničkom odjelu za djecu koja se liječe od astme.

Ona je kučka. I uskoro će biti mrtva.

Scenaristi horora vole ubaciti ubojstvo koje će zadovoljiti publiku i davno su shvatili da ništa ne podiže publiku na noge poput brutalnog ubojstva žene koju nitko ne voli:

— Bogata stara gospođa koja na brzom biranju ima memoriran broj šinteraja.
— Pijana žena koja voli javno ponižavati svog "beskorisnog" supruga.
— Arogantna majka koja ne pušta kćer van iz kuće.
— Glavna navijačica koja vlada svojom srednjom školom željeznim stiskom.

Svi imaju jednu stvar zajedničku: prije odjavne špice koljač će im doći u posjet (na oduševljenje filmoljubaca diljem svijeta). Pa ako ste žrtva neke kučke u horor filmu, samo se nasmiješite i nastavite svojim putem. Ubrzo će se za nju netko pobrinuti.

SJEDALO ZA IZBACIVANJE BR.1: PROMJENA ŽANRA

Ako se nađete pred kandžama sigurne smrti – zubi su vam na vratu, nož pod grlom – postoje samo četiri dokazane metode izbjegavanja smrti u zadnji tren – zbog svoje drastične prirode nazvane SJEDALA ZA IZBACIVANJE.

BR.1 – PROMJENA ŽANRA

Izmjena funkcionira tako da učinite nešto što će zbuniti ubojicu (i pisca scenarija) dovoljno dugo da se maknete od neposredne zone smrti. To se postiže tako da učinite nešto sasvim u neskladu sa situacijom – nešto od čega će se publika zapitati, "Čekaj, je li ovo stvarno horor film?"

— POMIČITE USTA TAKO DA NISU U SKLADU S DIJALOGOM. Zatražite da vam kažu gdje se nalazi čarobni mač. Koristite se riječima *osveta* ili *gospodar* u svakoj rečenici. Iskorišteni žanr: borilačke vještine.
— PRDNITE. To bi trebalo biti lako, s obzirom na to da ste ionako blizu tome da napunite gaće. Iskorišteni žanr: tinejdžerska komedija.
— ZAŽVALITE NAPADAČA. To može biti odvratno, ovisno o tome s kojom vrstom napadača imate posla, ali vrlo je učinkovito. Iskorišteni žanr: romantični film.
— ZAPALITE CIGARETU I PREKORITE SVOG NAPADAČA NA TALIJANSKOM. Ne mora to biti pravi talijanski. Samo puno mašite rukama. Iskorišteni žanr: umjetnički strani film.
— IZGOVORITE DUGAČKI, STOIČKI MONOLOG S BRITANSKIM NAGLKASKOM. O cjeloživotnom žaljenju, neuzvraćenoj ljubavi i ljetima provedenima na imanju u Yorkshireu. Iskorišteni žanr: produkcija Merchant Ivory.

BR.2: NEOBIČNO DOBAR DIJALOG

Neobično dobar dijalog funkcionira prema načelu izgovaranja rečenice koja je previše pjesnička ili previše tjera na razmišljanje da bi bila u horor filmu. Izgovaranje takve rečenice privremeno paralizira ubojicu dok čeka daljnje upute scenariste, čiji se ego raspao nakon što je shvatio da nikada nije mogao sam napisati nešto tako dobro. Ne brinite se – nitko od vas ne očekuje da recitirate Shakespearea. Jednostavno zapamtite neku od ovih rečenica iz filmskih klasika i neka vam bude pri ruci u takvim situacijama:

— "Od svih barova, na cijelome svijetu... ona uđe u moj." – iz *Casablance*
— "Starost. To je jedina bolest, gospodine Thompson, čijem se izlječenju ne veselite." – iz *Građanina Kanea*
— "Čovjek koji laže, poput mene, samo skriva istinu. Ali čovjek koji govori polu-istinu zaboravio je gdje je stavio drugu polovicu." – iz *Lawrencea od Arabije*
— "Strah ima ime... i morate se sprijateljiti sa strahom." – iz *Apokalipse danas*.

BR. 3: ČUDNO REKLAMIRANJE PROIZVODA

Koje je omiljeno pivo glavnog junaka? Najvjerojatnije ona marka koja je upravo napisala povelik ček producentima. Reklamiranje proizvoda omiljen je način popunjavanja filmskog budžeta, ali filmaši se uvijek pobrinu da sve to ispadne neprimjetno. Napokon, vaši likovi ne smiju očito reklamirati neku marku.

Ako se nađete u klopci pred zločincem iz horor filma, pokušajte dobiti na vremenu s najnespretnijom, najkičastijom reklamom koju možete zamisliti. To će zbuniti vašeg napadača, i možda – samo možda – dati vam priliku za bijeg.

KAŽEŠ: Možda plačem, ali to nije zbog sapunice u mojim očima! To je zato što upotrebljavam... (okrenete se zamišljenoj kameri) šampon blag za zjenice, koji su proizveli dobri ljudi tvrtke McMillan!

KAŽEŠ: Možeš me smanjiti za glavu, ali ne možeš smanjiti moju žeđ... (okrenete se zamišljenoj kameri) kao što to može osvježavajuća limenka Blue Bird Cole!

KAŽEŠ: Nema potrebe da mi tom mačetom isprazniš crijeva! Samo upotrijebi... (okrenete se zamišljenoj kameri) podmazivač crijeva, prirodni laksativ – vrstu kojoj vjeruje najviše astronauta!

BR. 4: PRESKUPA LOKACIJA

Većina horor filmova snima se s bijednim budžetima, pa se zbog toga radnja često događa na jeftinim lokacijama – u šumi, kući itd. Lukavac koji je preživio horor film može to iskoristiti. Natjerava li vas ubojica koji vitla motornom pilom, povucite se na lokaciju koju tvorci filma (a time i vaš napadač) ne mogu sebi priuštiti da vas tamo prate – na neku lokaciju koja je strašno skupa i zahtijeva stotine statista i logističke glavobolje:

— PALAČU. Snimanje u palači prilično je lako sa stajališta logistike, sve dok tvorci filma raspolažu s 25 000 dolara na dan, koliko neki vlasnici palača naplaćuju za tu povlasticu.
— TERMINALI U ZRAČNOJ LUCI. Snimanje na aerodromu koji je otvoren za putnike je skupo i zahtijeva puno vremena, zbog strogih pravila, mjera sigurnosti i stalne buke.
— TRGOVAČKI CENTRI. Snimanje u trgovini znači da se morate nositi s upraviteljima. Snimanje u trgovačkom centru znači da se morate nositi s upraviteljima svih trgovina. To jest, osim ako tvorci filma ne zatvore cijeli centar, što malo budžeta horor filmova može sebi dopustiti. Tada se centar mora napuniti kupcima statistima.
— MUZEJI. Tvorci filma imat će puno problema dok nagovore sindikalno svjesne tehničare da nose rasvjetu i kabele u prostoru ispunjenom neprocjenjivim umjetničkim djelima.
— SPORTSKI DOGAĐAJI. Prvi korak, plati stadion. Drugi korak, unajmi sportaše da zauzmu teren. Treći korak, unajmi barem jednu stranu stadiona prepunu navijača. Četvrti korak, proglasi bankrot.
— KONCERTI. Tvorci filma moraju unajmiti dvoranu, platiti bend, napuniti pozornicu svom potrebnom opremom za zvuk i rasvjetu, i tada napuniti mjesto stotinama (ako ne i tisućama) vrištećih statista – to sve stoji jako puno novca.
— ODVJETNIČKI UREDI. Do vremena kada ekipa uđe na lokaciju, producenti će imati toliko ograničenja u ugovorima da neće moći snimiti ni rolu filma, a da ne prekrše neku stavku.

DESET STVARI KOJE NIKAD NE SMIJETE STAVITI U DJEČJU SOBU

1. BILO ŠTO S LIKOM KLAUNA. Bilo da je plišano, naslikano ili nešto drugo.
2. ŠATORI ZA IGRU U KUĆI. Sve što ometa djetetov pregled cijele sobe (ili vaš pogled na dijete) je zabranjeno.
3. PROZORI. U horor filmovima, prozori su stvari kroz koje vam djecu ukradu vampiri ili strašno drveće.
4. VRATA. Zvuči vam poznato? Čujete djecu kako vrište i potrčite u njihovu sobu, a vrata vam pred nosom zatvori neki duh koji se sprema pojesti njihovu dušu.
5. JEDNU OD ONIH IGRAČKI MAJMUNA KOJI UDARAJU CIMBALIMA. Oni nemaju nikakvu svrhu osim što ožive kada se nešto strašno treba dogoditi.
6. UOKVIRENE FOTOGRAFIJE MRTVIH ROĐAKA. Ili fotografije drugih mrtvaca, što se toga tiče. Nema veze jesu li to slike Abrahama Lincolna ili Majke Tereze.
7. PLOČE ZA PRIZIVANJE DUHOVA. Ma dajte.
8. BILO KOJE RASPELO NA KOJEM SE NALAZI ISUS S OTVORENIM OČIMA. Režiseri vole snimiti “Isusove jezive zjenice“ da stvore dramatičnu napetost. Nemojte im dati tu mogućnost.
9. KREVETE KOJI SU OD PODA VIŠI OD 10 CENTIMETARA. Noge kreveta također bi trebale lancima biti zavezane za pod, a mlađa bi djeca trebala spavati odjevena u alpinističku opremu i zavezana za sigurnosni, čelični kabel (u slučaju pokušaja duhovne otmice).1
10. ORMARI. Zar ste ludi? Zabijte vrata čavlima i kupite komodu.

STVORITE OPORUKU ZA SLUČAJ POLU-SMRTI

U horor priči svaka odgovorna odrasla osoba ima dvije oporuke: jednu koju treba izvršiti u slučaju njezine smrti i jednu u slučaju njezine polu-smrti. Od najveće je važnosti da ostavite svojoj obitelji razrađene upute što trebaju učiniti ako postanete zombi, ako ni zbog čega drugoga onda da skinete dio krivnje koju će možda osjećati zato što vam moraju odrezati glavu.

Izricanje svojih želja crno na bijelo također uklanja mogućnost za bolnu, podužu pravnu bitku, i omogućuje da – bili vi zombi ili ne – umrete s malo dostojanstva. Polu-živuća oporuka možete izgledati jednostavno poput:

OPORUKA ZA SLUČAJ POLU-SMRTI

Ja, ______ _______, pri zdravoj, prokrvljenoj pameti i sa živim tijelom, ovime želim da se učine sljedeća tri koraka s dužnom brzinom i prema navedenom redu, u slučaju moje preobrazbe (bilo slučajne ili ne) u zombija:

1. Moju glavu treba silom odvojiti od tijela.
2. Najmanje pet (5) metaka treba ispaliti izravno iz automatske puške u moj mozak.
3. Moje tijelo i glavu treba spaliti do pepela.

Ostavljam ove upute dane slobodnom voljom dana, __/__, 20__.

Potpis, ______________

LOŠI IZBORI ZANIMANJA ZA LIKOVE IZ HOROR FILMA

Preživjeti horor film dovoljno je teško i bez toga da ste izabrali jedno od ovih u 99.9 posto slučajeva fatalnih zanimanja:

A) GROBAR. Posao koji od vas zahtijeva da kopate grobove. Na groblju. Sami.

B) ZNANSTVENIK NA JEDNOM OD POLOVA. "Hej, znam – otići ću na najizoliranije mjesto na zemlji. Mjesto na kojem noć traje šest mjeseci! Super ideja!"

C) ČUVAR. Ako nešto udari u mraku, vi ste čovjek koji to mora ići pogledati.

D) UPRAVITELJ KAMPA. Vi ste osoba od autoriteta, koja zapovijeda tinejdžerima usred šume. Šokira činjenica da ste ostali živi dovoljno dugo da pročitate ovu reče...

E) PROSTITUTKA. Prostitucija je tako fatalna u filmovima da prostitutke rijetko imaju povlasticu da uopće vidimo kako umiru. Prvi put kada ih ugledamo je onaj kada ih prestravljeni heroj policajac skuplja po nekoliko kontejnera.

F) DOMAR. Čudno. Mogli biste se zakleti da ste zaključali vrata koja vode do bazena. Zašto su upaljena svjetla? I zašto smijeh zvuči kao da dolazi iz vode?

STVARI KOJE TREBA PROVJERITI PRIJE NEGO ZAPADNETE U HIPERSAN

Zaključate li vrata prije nego odete na spavanje? Naravno da zaključate. Ranjivi smo dok spavamo, tako da poduzimamo mjere opreza. Ali što ako planirate spavati više od osam sati? Što ako ćete hrkati dvije ili više godina? Tada vaše mjere opreza moraju biti temeljitije od zaključavanja vrata. Ako se spremate na hiperspavanje, nemojte leći prije nego ste provjerili sljedeće stvari:

— Skeneri nisu otkrili nikakve neidentificirane oblike života ili kretanja.
— Ultrazvuk posade i putnika nije otkrio embrije izvanzemaljaca.
— Brodsko računalo nema tajne instrukcije da isključi životne funkcije.
— Žene nose seksi pamučno donje rublje.
— Unaprijed određenom rutom nije predviđeno da brod prolazi kroz asteroidne pojaseve, zvijezde ili crne rupe.
— Aparat za kavu namješten je tako da se uključi 10 minuta prije nego što se oglasi budilica.

VODIČ ZA RODITELJE U HOROR FILMU

Dovoljno je teško biti u horor filmu. Odgajanje djeteta u hororu može biti teško k'o sam vrag. Ako ste ponosni roditelj jezivog djeteta, držite ovaj brzi vodič pri ruci u slučaju nužde.

SIMPTOM: Imaginarni prijatelj mog djeteta "govori" kroz njegov ili njezin kažiprst.

POSTUPAK: "Imaginarni prijatelj" vašeg djeteta zapravo je vrlo stvarna manifestacija njegovih ili njezinih duhovnih sposobnosti. Zato pozorno slušajte što ima reći i postupajte u skladu s time – čak i ako vam govori da otkažete putovanje ili odrežete glavu svome suprugu.

SIMPTOM: Moje dijete govori jezik koji nikada nije učilo.

POSTUPAK: To je klasičan simptom opsjednutosti demonom/Sotonom, iako može biti i rezultat duha-šaljivčine koji se koristi vašim djetetom kao ljudskom lutkom. (Pripazite: Ako vaše dijete govori latinski ili govori naopačke, definitivno se radi o opsjednutosti.) U svakom slučaju pozovite katoličkog svećenika, koji će moći odrediti treba li izvesti egzorcizam.

SIMPTOM: Moje dijete razgovara s televizorom ili mrtvacima.

POSTUPAK: Vaše dijete je vjerojatno posjetila neka izgubljena duša koja ima nedovršenog posla ili koja samo traži prijatelja. Obično to nije ništa ozbiljno. Zapravo, duh može utjecati vrlo odgojno i obrazovno na dijete. Ipak, u rijetkim slučajevima može uzrokovati fizičke povrede. Budite na oprezu.

SIMPTOM: Dadilja mog djeteta upravo se pred nama preobrazila.

POSTUPAK: Nažalost, vaše dijete je Luciferov potomak, nasljednik prijestolja vječne agonije.

SIMPTOM: Moje dijete psuje, često mi zalupi vrata pred nosom i govori da ću vječno trunuti u paklu.

POSTUPAK: S vašim djetetom je sve u redu.

KAKO POBIJEDITI SOTONU

U nevjerojatnom slučaju da ste pročitali ovu knjigu od početka do kraja, naučili ste se nositi s nekim prilično zastrašujućim likovima. Ali ništa s čim ste se susreli do sada nije vas moglo pripremiti za najopasniji lik koji horor priča može ponuditi: Vraga, glavom i bradom.

POKAŽITE MU SVOJ PENIS. Kada ste nadomak vragovim pandžama, trebate nešto što će ga šokirati. Nešto dramatično. Nešto što će nagnati cijelu horor priču da se uruši u sebe. A samo jedna stvar ima toliku moć: penis.

Nudim vam ovu jednostavnu jednadžbu: Potpuno nagi muškarac (P) ne postoji u horor priči (H). Zato, ako je P prisutan, H ne može biti prisutan. A ako je H prisutan, P ne može biti prisutan.

Drugim riječima, ako muškarac pokaže svoju opremu svijetu (tj. publici), u kojem god filmu se on nalazio, film ne može, prema zakonima fizike filma, biti u žanru horora.

Imate li penis? Sjajno. Skinite hlače i učinite Tatu ponosnim.

Ako nemate? Nađite nekoga tko ima, i to brzo.

To se može doimati poput adolescentske reakcije u očajnoj situaciji. Poput žalosnog pokušaja da se prikrije strah nezrelim humorom. Možda to i jeste. Ali biste li radije umrli dostojanstveno ili živjeli kao nudist?

Zar niste – unatoč svemu tome kroz što ste prošli – još živi nakon svih ovih stranica? Vjerujte i ovom posljednjem koraku. Ako se ikada nađete licem u lice sa Sotonom, pokažite mu svoju opremu.

EPILOG

TANGINA: *Ova kuća... je čista*. – iz *Poltergeista* (1982)

Kada stvari postaju sigurne? Kada vidimo odjavnu špicu? Čujemo pljesak? Kada ubojica odjednom skine masku, pruži vam ruku, i kaže, “Bilo mi je lijepo raditi s vama“?

Ne, nikada niste sigurni.

Jednom kada ste ušli u horor priču, tu ste zauvijek – čak i nakon što je film koji vas je tamo odveo završen. Uspjeli ste uništiti neprijatelja? Super. Postoji mogućnost da ste uspjeli doći do odjavnice i da ćete voditi dug, miran život (pogotovo ako film propadne u kinima). Ali uvijek će postojati mogućnost, kako god mala, da će vas pozvati natrag zbog nastavka.

Scenaristi će i dalje smišljati nove zločince i nove metode ubijanja. Redatelji će postati pametniji i krvaviji. A neprijatelj će držati svoje pandže i mačete oštrima poput britve.

Bit će vam bolje da i vi tako održavate svoje vještine preživljavanja.

S engleskoga prevela Margareta Matijević Kunst
Ulomci knjige *How to Survive a Horror Movie*, Quirk Books, 2007.

CHRIS JUSTICE

Vragolasta, eksperimentalna proza Richarda Brautigana

Neusporediva proza Richarda Brautigana utkala je halucinacije u društveni komentar pastoralne meditacije u kulturalnu satiru i novinsko izvješće o svakodnevnoj egzistenciji u nihilistički punk

¶ Kad sam prije dva desetljeća prvi put uzeo u ruke kratki roman Richarda Brautigana iz 1967., *Pecanje pastrva u Americi*, pomislio sam da sam naišao na priručnik za pecanje pastrva. Čovječe, jesam se prevario. Nakon što sam pročitao Kerouaca, Ginsberga, Burroughsa i ostale, navukao sam se na književne odmetnike iz 50-ih i 60-ih, a budući da moj trendovski rođak nije preporučio Brautigana, bilo je sasvim prirodno da u duhu buntovništva pročitam njegovu najslavniju knjigu.

Pretpostavljao sam da će *Pecanje pastrva u Americi* povećati moj ribički IQ i postati jedna od onih rijetkih knjiga koje će namamiti desetke pastrva u moju mrežu. Ne baš. Moj uspjeh na rijeci nema toliko veze s Brautiganom koliko je moje uvažavanje jezika i njegove osebujne snage čudesno obogaćeno zahvaljujući upravo njemu. Naišavši na *Pecanje pastrva u Americi*, upecao sam knjižurinu.

Pecanja pastrva u Americi jedna je od onih rijetkih knjiga koje se ne daju objasniti te kao takva prikladno iznosi kreativnu viziju jednog od najvećih ekscentrika u američkoj književnosti. Richard Gary Brautigan rođen je u Tacomi u saveznoj državi Washington 1935. godine. Mladost ovog djeteta sjeverozapadnog Pacifika, kao i većinu njegova života, krase pretjerivanje, nadrealistične anegdote, umjetno izazvana sanjarenja i osobna mitologija.

Njegovi su se roditelji razišli negdje u vrijeme Richardova rođenja nakon čega on nije ostao u kontaktu sa svojim biološkim ocem. Ranu mladost proveo je živeći u siromaštvu iznad tvornice slatkiša zajedno s dvije sestre, bratom i majkom, dugogodišnjom konobaricom. Najmanje dvoje od njegove braće i sestara nemaju istog biološkog oca. Sele se u neku baraku u Eugeneu u državi Oregon. U dobi od dvadeset godina, nakon što je bio zatvoren zbog bacanja kamena u prozor policijske postaje, Brautigan je primljen u bolnicu Oregon State Hospital gdje je podvrgnut elektrošokovima i gdje mu je dijagnosticirana paranoidna shizofrenija. Da ironija bude još veća, ista je bolnica poslužila kao set za filmsku ekranizaciju knjige *Let iznad kukavičjeg gnijezda* Kena Keseyja s Jackom Nicholsonom u glavnoj ulozi.

Do početka 1957., Brautigan je napustio svoju obitelj i preselio se u San Francisco kako bi se pridružio rastućoj književnoj i kontrakulturnoj sceni toga grada. Njegova rana djela sačinjavala je poezija pa su ga često viđali kako dijeli svoje pjesme po tramvajima i uličnim uglovima. Prema podacima s biografskog odjeljka na internetskoj stranici *Brautigan Bibliography and Archive*, djela tog raznorodnog i plodnog autora uključuju "jedanaest romana, deset zbirki poezije te dvije zbirke priča kao i pet svezaka sabranih djela, šest publicističkih eseja te album audio zapisa."

Dvaput se ženio i dobio jedno dijete, Ianthe Elizabeth Brautigan. Njegova nepostojanu književnu karijeru obilježavaju odobravanja i osuđivanja što je potaklo Briana Mortona iz novina *The Times* da napiše: "Većina kritičara krivo je protumačila njegova štedljiva sredstva i minimalistički stil kao nedostatnost, a njegov humor i zaigranost kao neodgovornost."

Zajedno s estetskim i novčanim sredstvima, slabio je i Brautiganov razum. Otkrio je sklonost prema Japanu (njegova druga žena bila je Japanka) i, gotovo proročanski, oružju. Počinio je samoubojstvo u Bolinasu u Kaliforniji 1984. godine. Tjednima nakon fatalnog pucnja, pronađen je kako leži mrtav pored pištolja kalibra .44 i boce viskija. Brautigan je bio fasciniran osmrtnicama, stoga ne čudi da se njegova doima poput pravog portreta kompleksne duše.

Brautiganovo *Pecanje pastrva u Americi* započinje opažanjima napisanima razgovornim stilom i jednostavnim, izjavnim rečenicama. No, to je samo varka jer jednostavne rečenice likova koji se uvijek iznova pojavljuju vrlo brzo prelaze u histerične, nadrealistične fantazije ispričane u različitim epizodama glavne radnje.

Knjiga *Pecanje pastrva u Americi* napisana je 1961. i Brautiganov je prvi i najtrajniji primjer vragolaste, eksperimentalne proze. Učestalo suprotstavlja nespojive slike kako bi povukao paralelu između konkurentskih svjetova pastoralnog i gradskog. Primjerice, "Jesen je nastavila dalje, poput urnebesne vožnje biljke mesožderke, porta i ljudi koji su pili to crno vino" ili "velika žaba kreketala je u njegovu džepu na prsima". U *Modern Fiction Studies*, Neil Schmitz piše: "Proturječan utisak slika urbanog spojenih sa seoskim predmetima opisuje ne samo autorov osjećaj za otuđenost u šumi i njegovo uplitanje nego i narušeno stanje tog mjesta, divljinu koja je drugdje prikazana kao poljski zahod sa širom otvorenim vratima."

Minimalistička proza Richarda Brautigana utkala je halucinacije u društveni komentar, pastoralne meditacije u kulturalnu satiru i novinsko izvješće o svakodnevnoj egzistenciji u nihilistički punk. Elegantno unosi kaos u red, ekscentrično ispunjava kaos redom. Iako ga se povezuje s bitnicima, Brautigan se udaljava od njih i njihove filozofije u potrazi za drugačijim, osamljenijim kutkom u američkom književnom krajoliku. Istraživao je različite žanrove uključujući detektivski roman, krimić i gotički roman. Njegovi impulzivni izričaji vape za novim pogledom na smisao, važnost i estetiku suvremene proze.

Primjerice, fraza "pecanje pastrva u Americi" u romanu preuzima razna značenja. Schmitz tvrdi: "Lišena organskog utemeljenja, potoka, i fizičkog objekta – pastrve - fraza ('Pecanje pastrva u Americi') postaje koncert, objekt snažno motivirane potrage koja potpuno mijenja jednostavnost njezina izvornog značenja… Doima se poput idioma koji se ustalio kao koncept… Podrazumijeva ribu koja zagriza, a zatim izmiče autorovoj zamci."

I sama je fraza poput te neuhvatljive pastrve koja izranja da bi potom nestala. Služi kao ime hotela, naslov teksta i sam tekst, kao ime jednog od likova (pisma su naslovljena na "Pecanje pastrva u Americi" ili tako potpisana), kao psina koju su učenici šestog razreda podvalili učenicima prvog razreda, kao pridjev kojim opisuje lik Shortyja, kao naziv parade ("održali su mirovnu paradu Pecanja pastrva u Americi"), kao nadgrobni natpis te kao razne druge imenice - lokacija ("stigao sam doma iz Pecanja pastrva u Americi") te koncept ili stanje uma ("otišao sam doma kako bi se pripremio za Pecanje pastrva u Americi").

Brautigan nas podsjeća na ograničenja i začudnost koju riječi posjeduju. Lingvistički gledano, značenje i forma te jednostavne fraze može poslužiti u razne svrhe, a osjećaj novih mogućnosti koji je lansirao socijalnu revoluciju 60-ih upravo je ono što Brautigan vidi u "pecanju pastrva u Americi", povratak pastoralnim, nevinim vremenima kada je priroda bujala, liberalizam nešto značio, a život bio jednostavan. Schmitz piše: "Fraza postoji na način da se povezuje s piscem uvijek na dvije ravni značenja, ono što je bila i ono što jest, jedan lik koji govori dvije stvari u isto vrijeme. Autor na nju odgovara tako da se pomiče unaprijed i unatrag u svom pripovijedanju,

pričajući priče o stvarnom pecanju pastrva u Americi i anegdote koje uključuju mitski koncept Pecanja pastrva u Americi, prepoznajući razliku, ali i sa sviješću da se kazavši jedno govori i drugo."

Likovi koji se učestalo pojavljuju, poput Shortyja, Deanne Durbin i "njegove žene", zajedno s čestim motivima poput klasičnog njemačkog ekspresionističkog filma *Kabinet doktora Caligarija*, tegle majoneze te kipa Benjamina Franklina u Washington Square Parku u San Franciscu, podsjećaju nas na Brautiganovu sklonost nostalgiji. Njegova proza odbija napustiti određene ideje, a Brautiganova borba da ih se oslobodi pomaže nam da otkrijemo nova značenja.

Također odbija odreći se književne tradicije na kojoj je *Pecanje pastrva u Americi* izgrađeno. Aluzije na legendarne književnike i druge umjetnike razasuta su posvuda, uključujući Ernesta Hemingwaya i Izaaka Waltona čiji je značaj očit. Moguće je da su oni bili najprije ribari, a tek potom pisci. No, Brautigan peca nešto veće s tim aluzijama. Hemingway i njegovi likovi, kao i sam Walton i pradjed svih američkih povratnika prirodi, Henry David Thoreau, tražili su utočište u prirodi, posebice ribarenju zato što taj sport posjeduje okrepljujuću snagu koja ribiče vodi do samootkrivenja. Ako su ribiči još k tome i pisci, mogućnost prosvjetljenja i razumijevanja samoga sebe je golema.

Zakoračivši u književnu povijest pokreta povratka prirodi, Brautigan se udaljuje od ljubitelja prirode iz 60-ih te izaziva hipijevski mit "mira, ljubavi i prirode" iznova ispisujući vlastite mitove i legende. Zahvaljujući kombinaciji aluzija na optimistične vizionare poput Waltona, Thoreaua i Hemingwaya i referenci na podle povijesne figure poput Adolfa Hitlera i Johna Dillingera, čitatelji doživljavaju *Pecanje pastrva u Americi* kao Brautiganovu odiseju, potragu za značenjem u svijetu koji su naopako preokrenule komercijalizacija, revolucija, rat, mir, zagađenje, ekološki pokreti, ravnodušnost i aktivizam, svijet u kojem se prošlost, sadašnjost i budućnost neprestano sukobljavaju, a protuslovlja dominiraju. Ako *Pecanje pastrva u Americi* predstavlja tu odiseju, pecanje pastrva njegov je Sveti Gral.

Imajući na umu njegovo nesretno djetinjstvo, ne bi nas trebalo iznenaditi da u *Pecanju pastrva u Americi* Brautigan umnogome kritizira američko društvo i kulturu. Brad Hayden opaža mnoge sličnosti između *Waldena* i *Pecanja pastrva u Americi* te u časopisu *Thoreau Journal Quarterly* piše: "Potok s pastrvama središnja je metafora za sve suženiju američku divljinu i društvene vrijednosti koje se uz nju vežu. Pripovjedač traži pastoralni život u prirodi, no njegova je potraga neuspješna te završava frustracijom i razočaranjem."

Likovi siromašnih beskućnika redovito se pojavljuju u romanu, a Brautigan se sažalijeva nad njihovim jadnim položajem kada piše: "Oko pet poslijepodne na mojoj naslovnici za *Pecanje pastrva u Americi*, ljudi se skupljaju u parku preko puta crkve i gladni su. Vrijeme je užine za siromašne... Jedan je moj prijatelj odmotao svoj sendvič jednog poslijepodneva i unutra našao tek list špinata. To je bilo sve. Je li ono Kafka učio o Americi čitajući autobiografiju Benjamina Franklina... Kafka koji je rekao: 'Volim Amerikance, jer su zdravi i optimistični'".

Brautiganov prijatelj, "član jako velike i siromašne njemačke obitelji", ovjekovječen je u poglavlju *Alkić na Kool-Aidu*. Nažalost, isti taj prijatelj ima kilu, a njegova obitelj presiromašna je da si priušti operaciju pa on izlaz iz boli traži u alkoholu. Brautigan ele-

gantno zaključuje poglavlje stoičkim i junačkim sažetkom egzistencije svog prijatelja alkoholičara: "Stvorio je vlastitu Kool-Aid stvarnost i uspio je njome sebe obasjati."

U jednom poglavlju pripovjedač susreće liječnika koji kritizira državno zdravstvo i izvještava nas kako je napustio svoje zvanje da bi pecao, lovio i smjestio se na američkom zapadu. Nakon malo čavrljanja, Brautiganov pripovjedač zaključuje: "Putovao je za Ameriku, što je najčešće samo mjesto u mašti". Autorovo razočaranje industrijskom, građanskom Amerikom i iluzijama koje njeguje, puno je prezira, za razliku od njegova blistavog poistovjećivanja s prosječnim čovjekom i nižim slojevima društva.

Hayden objašnjava: "*Pecanje pastrva* prenosi svoju tematsku poruku putem kratkih epizoda koje se bave materijalističkim rasipanjem američke divljine i propadanjem osobnog morala." Pripovjedačevi ribički izleti neprestano su osujećeni – mrtve ribe pojavljuju se u ribnjacima, neki poznanik ubija pastrvu tako da trpa vino u nju – pri čemu je upravo ta iskrivljenost metafora za američku entropiju.

U jednom drugom poglavlju, vidjevši razne mirovne prosvjede u San Franciscu, pripovjedač kaže kako "Americi ne treba nijedan drugi dokaz. Crvena sjena gandijevskog nenasilnog trojanskog konja pala je na Ameriku, a San Francisco je njegova staja." Iako su rješenja za sprečavanje tog raspadanja Brautiganu možda i očita, drugima nisu tako jasna. U odlomcima poput tog lako je zamijetiti kako *Pecanje pastrva u Americi* nije toliko povezano s umjetnošću pecanja pastrva koliko s, prema Haydenu, kritikom društva: "Brautigan se manje zabrinjava oko čovjekova položaja u svemiru koliko oko čovjekova položaja u društvu."

Moja početna kriva procjena *Pecanja pastrva u Americi* važna je zbog toga što nam putem te male zbrke Brautigan otkriva jednu od svojih najdalekovidnijih poruka. Savjetodavna, poučna fasada naslova je varljiva. Hayden zaključuje kako ne postoji formula za uspjeh u pecanju pastrva jednako kao i kad Brautigan izjavljuje putem svojih formulaičnih, uzročno posljedičnih anegdota da ne postoji formula za uspjeh u Americi. U *Pecanju pastrva u Americi* visoke ideale uništava osobna pohlepa, a formule i recepti ne dovode do očekivanog rezultata. I sam "Američki san" iluzoran je poput tih potoka i jezera, poput očekivanja koja napuhuju ribičke izlete.

Hayden piše: "Pripovjedačev osobni razvitak poklapa se sa slikom prirode koju prikazuje. Divljinu koja predstavlja neku vrstu nevinosti zagadilo je društvo, a pripovjedačev dječački idealizam pretvara se u razočaranje." Schmitz dodaje: "*Pecanje pastrva u Americi* govori o tom sučeljavanju, Brautiganovu tragikomičnom iščitavanju zloslutnih mitova koji su mu nametnuti." Obilje ribe ulovljeno je u *Pecanju pastrva u Americi*, no ona je smještena u neugodan kontekst. Kada se nečiji eliksir pretvori u lažno zlato, otkriva se i farsa mita, a nova značenja izranjaju na površinu.

To je putovanje na koje kreću svi ribiči i pisci te je zbog toga pecanje pastrva tako snažna metafora za ovu tragičnu komediju: uzbuđenje, nada i iščekivanje koje sadržava ribički izlet lako se može mitologizirati, ali jednako se lako i isprazni kada na površinu izroni stvarnost. Nije ulovljena nijedna riba, vrijeme im nije išlo u prilog, ribička oprema se polomila, a idilični ambijent zagadila je civilizacija.

Brautiganova vizija postavlja i važno pitanje o svrsi književnosti u društvu: treba li ona raskrinkavati ili otkrivati? Koja je razlika između toga dvoga? Treba li suvremena književnost težiti oboma? Može li si priuštiti da to ne radi? Brautigan kombinira oboje u *Pecanju pastrva u Americi*, stoga je njegov roman poziv na oružje i poruka autorima da slijede njegov primjer. Brautiganovo korištenje ironije i apsurda od kojih su, nažalost, oboje postali klišeji, vrlo je vješto pa se preko njih raskrinkava i otkriva nova značenja prirode, proze i društva.

Ironija i apsurd prisutni su u cijeloj knjizi, a i kako jedna pripovijest s epizodama ribičkih izleta ne bi sadržavala te elemente? Taj je sport ispunjen ironičnim zaokretima, apsurdnim iznenađenjima i iracionalnim ishodima.

Poput pecanja, život, kultura i društvo ponekad su nadrealne, ironične i apsurdne tragedije. U *Pecanju pastrva u Americi* Brautigan otkriva da se strukture i poveznice mogu pronaći u svemu te da apsurdnost našeg stanja leži u tome što naše reakcije na iracionalno prelagodno prihvaćaju ironiju. Karakterizirajući nešto kao ironično ili apsurdno potkopavamo njegovu realnost, a možda je upravo to, prema Brautiganu, naša najtragičnija mana.

Bilo kako bilo, između lingvističkih akrobacija i društvenog komentara, *Pecanje pastrva u Americi* nudi jedinstven uvid u pecanje pastrva zato jer Brautigan u tom sportu pronalazi nešto magično, nešto što prosvjetljava i otkupljuje. Njegov pokušaj držanja ravnoteže između *Pecanja pastrva u Americi* i pecanja pastrva u Americi zapravo je borba. Schmitz piše: "*Pecanje pastrva* je prema tome istovremeno kritika mita i lirsko priznanje njegovih privlačnih vrijednosti." Kao i ribari, zavedeni smo mitom o "velikom ulovu", znajući da, predajući se, i sami postajemo pripovijest koju zatim posjedujemo i definiramo.

Ako se veliki ulov nikada ne dogodi, vraćamo se unatrag da bismo preispitali mit i prilagodili ga vlastitim potrebama. Hayden tvrdi: "Brautiganov pripovjedač kratko boravi u divljini Idaha nadajući se pronalasku idiličnog značenja u primitivnom prirodnom poretku, nadajući se da će postati dio organske harmonije koja vlada između ribe i potoka, životinje i šume." Odbacivši svoj identitet uz šumski potok s pastrvama, iznova ga kreiramo uz pomoć nekoliko živopisnih pastrva i njihova neustrašivog grickanja. Poput vračeva, ribiči istražuju rubove prirode kako bi pronašli nova značenja koje zatim prenose svojim prijateljima preko priča, mitova i legendi. Amerika ne posjeduje uspješnije vračarsko ribarenje od onog Richarda Brautigana.

S engleskoga prevela Maja Klarić
Objavljeno u e-časopisu *PopMatters*
http://www.popmatters.com/pm/columns/article/55139/trout-fishing-in-america/

Pecanje pastrva u Americi

¶ Naslovnica za *Pecanje pastrva u Americi* jest fotografija snimljena kasno poslijepodne, fotografija spomenika Benjaminu Franklinu na Washington Squareu u San Franciscu.

Rođen 1706. a umro 1790., Benjamin Franklin stoji na postolju koje izgleda poput kuće s kamenim pokućstvom. U jednoj ruci drži neke papire, a u drugoj šešir.

Onda kip progovara, i u mramoru kaže:

DARUJE
H. D. COGSWELL
NAŠIM
DJEVOJČICAMA I DJEČACIMA
KOJI ĆE USKORO
ZAUZETI NAŠA MJESTA
I NASTAVITI DALJE.

Oko baze spomenika ispisane su četiri riječi usmjerene prema četirima stranama svijeta, DOBRODOŠLI prema istoku, DOBRODOŠLI prema zapadu, DOBRODOŠLI prema sjeveru, DOBRODOŠLI prema jugu. Odmah iza spomenika tri su stabla jablana, gotovo gola, osim najviših grana. Spomenik stoji ispred drveća u sredini. Okolo je trava mokra od ranih veljačkih kiša.

U pozadini je visoko stablo čempresa, mračno gotovo poput sobe. Adlai Stevenson držao je govor ispod toga stabla godine 1956. pred gomilom od 40 tisuća ljudi.

Odmah preko puta ceste visoka je crkva s križevima, zvonicima, zvonima i golemim ulazom što podsjeća na veliki krtičnjak, kao onaj iz crtića *Tom i Jerry*, a iznad ulaza piše *Per L'Universo.*

Oko pet poslijepodne na mojoj naslovnici za *Pecanje pastrva u Americi*, ljudi se skupljaju u parku preko puta crkve i gladni su.

Vrijeme je užine za siromašne.

Ali oni ne smiju prijeći ulicu dok ne začuju znak. Tada svi potrče preko puta u crkvu po svoje sendviče umotane u novine. Vraćaju se u park, odmotavaju novine i gledaju što im je u sendviču.

Jedan je moj prijatelj odmotao svoj sendvič jednog poslijepodneva i unutra našao tek list špinata. To je bilo sve.

Je li ono Kafka učio o Americi čitajući autobiografiju Benjamina Franklina...

Kafka koji je rekao: "Volim Amerikance, jer su zdravi i optimistični".

DA KUCNEM U DRVO
(DIO PRVI)

Kad sam, kao dijete, prvi put čuo za pecanje pastrva u Americi?

Od koga? Valjda od očuha.

U ljeto 1942.

Stari mi je pijanac pripovijedao o pecanju pastrva. Kad je mogao govoriti, pastrve je opisivao kao da su dragocjen i inteligentan metal.

Srebrno nije dobar pridjev da opiše što sam osjećao kad mi je govorio o pecanju pastrva.

Volio bih pogoditi pravi pridjev.

Možda pastrvlji čelik. Čelik od pastrve. Bistra rijeka ispunjena snijegom koja igra ulogu ljevaonice i žara.

Zamisli Pittsburgh.

Čelik od pastrve ugrađuje se u zgrade, vlakove i tunele.

Carnegijeva čeličana od pastrva!

Odgovor *Pecanja Pastrva u Americi*:

Posebice me zabavlja kad se sjetim – ljudi s trorogim šeširima pecaju u zoru.

DA KUCNEM U DRVO
(DIO DRUGI)

Jednoga proljetnog poslijepodneva kao dijete u čudnom gradiću imenom Portland, došetao sam se do jednog drugog ugla ulice i vidio niz starih kuća, priljubljenih poput tuljana na hridi. Tada je tamo bilo dugačko polje koje se strmo spuštalo. Polje je bilo prekriveno zelenom travom i grmljem. Na vrhu brda bio je šumarak s visokim, tamnim stablima. U daljini sam vidio vodopad kako se slijeva niz brdo. Bio je dug i bijel i gotovo sam osjećao njegove hladne kapljice.

Tamo je sigurno neka rječica, pomislio sam, i u njoj vjerojatno ima pastrva.

Pastrva.

Konačno prigoda da odem pecati pastrve, da upecam prvu pastrvu, da ugledam Pittsburgh.

Padao je mrak. Nisam imao vremena otići i pogledati tu rječicu. Otišao sam doma prolazeći pokraj staklenih brkova kuća u kojima su se odražavali vodopadi noći rušeći se prema dolje.

Sutra ću prvi put pecati pastrve. Ustat ću rano, doručkovati i krenuti. Čuo sam da je bolje loviti pastrve rano ujutro. Pastrve su bolje tako. Ujutro imaju nešto posebno. Otišao sam kući pripremiti se za pecanje pastrva u Americi. Uopće nisam imao opremu za pecanje, pa sam se morao poslužiti otrcanom opremom.

Kao u vicu.

Zašto je pile prešlo ulicu?

Savio sam pribadaču i svezao je na komad bijele uzice.

I spavao.

Sljedećeg sam jutra ustao rano i doručkovao. Uzeo sam krišku bijelog kruha da mi posluži kao mamac. Namjeravao sam napraviti kuglice od mekane krušne sredine i staviti ih na svoju vodviljsku udicu.

Napustio sam kuću i došetao do jednog drugog ugla ulice. Kako su lijepo izgledali polje i rječica koja se s brda slijevala u vodopad.

Ali kako sam se približavao rječici vidio sam da nešto nije u redu. Rječica se nije ponašala kako bi trebala. Bilo je u njoj nešto čudno. Nešto s njezinim kretanjem nije bilo u redu. Na kraju sam se dovoljno približio da vidim u čemu je problem.

Vodopad je bio tek niz bijelih drvenih stuba koje su vodile do kuće gore u šumi.

Dugo sam tamo stajao gledajući gore i dolje, slijedeći stube pogledom, nisam mogao vjerovati.

Tada sam pokucao na svoju rječicu i čuo zvuk drveta.

Na kraju sam ja bio svoja pastrva i sâm sam pojeo krišku kruha.

Pecanje Pastrva u Americi odgovara:

Ja ništa nisam mogao učiniti. Nisam mogao pretvoriti to stubište u rijeku. Dječak se vratio tamo otkud je i došao. Ista se stvar jedanput dogodila i meni. Sjećam se da sam jednu staricu pobrkao s potokom s pastrvama u Vermontu i moralo sam joj se ispričati.

"Oprostite", rekao sam. "Mislio sam da ste potok s pastrvama".

"Nisam", odgovorila je ona.

CRVENA USNA

Sedamnaest godina poslije sjeo sam na kamen. Bilo je to ispod stabla pokraj stare napuštene brvnare na kojoj je bila šerifova opomena, poput pogrebnog vijenca zakucana na ulazna vrata.

ZABRANJEN PRISTUP

4/17 HAIKUA

Mnogo je vode proteklo u tih sedamnaest godina i na tisuće pastrva, a sad je uz autocestu i šerifovu opomenu tekla još jedna rijeka – Klamath, a ja sam pokušavao stići 56 km nizvodno u Steelhead, mjesto gdje sam boravio.

Sve je bilo vrlo jednostavno. Nitko nije htio stati i pokupiti me iako sam nosio opremu za pecanje. Ljudi obično stanu i povezu ribiča. Morao sam čekati tri sata da me netko poveze.

Sunce je bilo poput goleme kovanice od 50 centa koju je netko zalio kerozinom, a zatim potpalio šibicom i rekao: "Evo, drži ovo dok ja odem po novine", gurnuo mi kovanicu u ruke i više se nije vratio.

Hodao sam kilometrima i kilometrima dok nisam došao do kamena pod stablom i sjeo. Kad god bi automobil prošao, otprilike jedanput svakih deset minuta, ustao bih i podignuo palac kao da je grozd banana i tada bih opet sjeo na kamen.

Stara je brvnara imala limeni krov, crvenkasto obojen od dugogodišnjeg trošenja, poput šešira nošena ispod giljotine. Rub krova bio je labav i vruć, vjetar je puhao niz rijeku, a labavi je kraj zveketao na vjetru.

Prošao je automobil. Stari par. Auto je umalo skrenuo s puta ravno u rijeku. Valjda u ovom kraju nisu viđali mnogo autostopera. Auto je skrenuo iza ugla i oboje su se osvrnuli prema meni.

Nisam imao što raditi, pa sam hvatao mušice u mrežicu. Izmislio sam vlastitu igru. Išla je ovako: Nisam smio trčati za njima. Morao sam ih pustiti da dolete k meni. Imalo je to nekakve veze s mojim umom. Uhvatio sam ih šest.

Malo iznad brvnare bio je zahod s nasilu otvorenim vratima. Unutrašnjost je bila izložena poput ljudskog lica i činilo se da zahod govori: "Starac koji me napravio tu je srao 9745 puta i on je sad mrtav, a ja ne želim da me itko drugi dotakne. On je bio dobar. Napravio me s pažnjom i ljubavlju. Pustite me na miru. Ja sam sad spomenik dobrom

odapelom šupku. Nema tu nikakvog misterija. Zato su vrata otvorena. Ako moraš srati, obavi to u grmlju kao jeleni".

"Jebi se", rekao sam zahodu. "Meni samo treba prijevoz niz rijeku".

PROLOG ZA RJEČICU GRIDER

Mooresville u Indiani, grad je iz kojega potječe bandit John Dillinger i grad koji ima muzej Johna Dillingera. Možete ući i razgledavati.

Neki su gradovi u Americi poznati kao glavni grad bresaka, glavni grad trešanja ili glavni grad kamenica, i tu je uvijek festival i fotografija zgodne djevojke u kupaćem kostimu.

Mooresville u Indiani, glavni je grad Johna Dillingera.

Nedavno se tamo doselio čovjek sa ženom i otkrio stotine štakora u svojem podrumu. Bili su to golemi, spori štakori s dječjim očima.

Kad mu je žena morala u posjet rodbini na nekoliko dana, čovjek je otišao i kupio revolver kalibra .38 i gomilu streljiva. Zatim je sišao u podrum u kojem su bili štakori i počeo na njih pucati. Štakori se uopće nisu uzrujavali. Ponašali su se kao da je sve to film i počeli jesti svoje mrtve drugove umjesto kokica.

Čovjek je prišao štakoru zaposlenom jedenjem prijatelja i prislonio pištolj uz njegovu glavu. Štakor se nije ni pomaknuo, nastavio je jesti. Kad je pištolj kliknuo, štakor je zastao između zalogaja i pogledao ispod oka. Najprije u pištolj, a zatim u čovjeka. Bio je to nekako prijateljski pogled, kao da kaže: "Kad je moja majka bila mlada, pjevala je kao Deanna Durbin".

Čovjek je povukao okidač.

Nije imao smisla za humor.

U kinu Great Theater u Mooresvilleu uvijek se daju jedan film, dvostruki film i vječan film: u tom američkom glavnom gradu Johna Dillingera.

RJEČICA GRIDER

Čuo sam da se tamo sjajno peca i da je bistra, za razliku od svih ostalih većih rječica blatnih od snijega s Mramornih planina.

Čuo sam i da se tamo može naći poneka pastrva, visoko gore u planinama, iza dabrovih brana.

Tip koji je vozio školski autobus nacrtao je kartu rječice Grider i pokazao gdje se može dobro pecati. Stajali smo ispred restorana kad je nacrtao zemljovid. Bio je vruć dan. Sigurno je bilo 38 stupnjeva.

Moraš imati auto da dođeš do rječice Grider gdje se može dobro pecati, a ja nisam imao auto. Ali karta je bila lijepa. Nacrtana teškom tupom olovkom na komadu papirnate vrećice. S kvadratićem □ koji je predstavljao pilanu.

BALET ZA PECANJE PASTRVA U AMERICI

Način na koji biljka mesožderka hvata kukce jest balet za Pecanje Pastrva u Americi, balet koji se izvodi na Kalifornijskom sveučilištu u Los Angelesu.

Biljka je tu pored mene, na stražnjem trijemu.

Uginula je nekoliko dana nakon što sam je kupio u Woolworth'su. Od toga su već prošli mjeseci, tijekom predsjedničkih izbora 1960.

Zakopao sam biljku u praznu limenku soka Metrecal.

Na limenki piše: "Dijetalni Metrecal za kontrolu tjelesne težine", a ispod piše "Sastojci: nemasna mliječna čvrsta tvar, sojino brašno, punomasna čvrsta tvar, saharoza, škrob, kukuruzno ulje, kokosovo ulje, kvasac, imitacija vanilije", ali limenka je sad tek groblje za mesožderku koja se osušila i dobila smeđu boju i crne pjege.

Poput nekog pogrebnog vijenca, tu je crveno-bijelo-plavi bedž koji strši iz biljke, a na njemu piše: "Ja sam za Nixona".

Glavninu energije za balet stvara opis mesožderke. Opis bi se mogao iskoristiti kao dobrodošlica na ulazu u pakao ili za ravnanje orkestrom ledenih puhačkih instrumenata u mrtvačnicama ili kao atomski poštar u borovoj šumi, jer sunce nikad ne sja u borovoj šumi.

"Priroda je mesožderki podarila mogućnost lovljenja hrane. Račvasti jezik prekriven joj je mednim žlijezdama koje privlače kukce kojima se hrani. Kad se kukac nađe u klobuku, dlake okrenute prema dolje ne daju mu da se izvuče. Probavne se tekućine nalaze u bazi biljke".

"Pretpostavka da mesožderki treba davati na dan komad pljeskavice ili kukca nije točna".

Nadam se da će plesači obaviti dobar posao, oni našu maštu drže u svojim nogama, plešući u Los Angelesu za Pecanje Pastrva u Americi.

JEZERO WALDEN ZA KRONERE

Jesen je nastavila dalje, poput urnebesne vožnje biljke mesožderke, porta i ljudi koji su pili to crno slatko vino, ljudi kojih odavno više nema, osim mene.

Uvijek se čuvajući policije, pili smo na najskrovitijem mjestu koje smo mogli pronaći, u parku preko puta crkve.

Usred parka bila su tri jablana i spomenik Benjaminu Franklinu ispred stabala. Sjedili smo tamo i pili porto.

Žena mi je bila doma i bila je trudna.

Nazvao bih nakon posla i rekao: "Neću još doći kući. Idem na piće s prijateljima".

Nas smo se trojica šćućurili u parku i razgovarali. Oni su obojica bili propali umjetnici iz New Orleansa, gdje su slikali turiste u Aleji gusara.

Sad su u San Franciscu, izloženi hladnom jesenjem vjetru, zaključili da pred njima leže samo dvije budućnosti – ili će otvoriti cirkus buha ili se prijaviti u umobolnicu.

Pa su o tome razgovarali dok su pili vino.

Razgovarali su o tome kako napraviti malu odjeću za buhe lijepljenjem komadića obojena papira na njihova leđa.

Rekli su da se buhe treniraju tako da im pokažeš da ovise o tebi ako žele jesti. To se radi tako što im daješ hranu u točno određeno vrijeme.

Razgovarali su o tome kako napraviti male tačke i stolove za biljar i bicikle za buhe.

Naplaćivat će ulaznicu 50 centi za svoj cirkus buha. Posao je sigurno imao budućnost. Možda će dospjeti čak i u *show* Eda Sullivana.

Naravno da još nisu imali buhe, ali lako su ih mogli skinuti s bijele mačke.

Tad su zaključili da su buhe koje žive na sijamskim mačkama vjerojatno inteligentnije od buha s običnih uličnih mačaka. Bilo je logično da buhe postaju inteligentnije, jer piju inteligentniju krv.

I nastavilo se to tako dok se tema nije iscrpila, pa smo otišli kupiti još butelju porta i vratili se stablima i Benjaminu Franklinu.

Sad se bližio sumrak i zemlja se počinjala hladiti upravo na način vječnosti i uredske su se djevojke poput pingvina vraćale iz ulice Montgomery. Pogledale su nas u žurbi i u sebi registrirale: kroneri.

Zatim su dvojica umjetnika razgovarali o tome da se prijave u umobolnicu preko zime. Govorili su koliko je toplo u umobolnici, pa televizija, čiste plahte na mekim krevetima, pljeskavica u umaku s pire krumpirom, ples jedanput na tjedan s "munjenim gospojama", čista odjeća, britva pod ključem i ljupke mlade sestre naučnice.

Ah, da, ima budućnosti u umobolnici. Nijedna zima provedena tamo ne bi mogla biti potpuno izgubljena.

RJEČICA TOM MARTIN

Jednoga sam jutra hodao od Steelheada, slijedeći rijeku Klamath, visoku i tmurnu, s inteligencijom dinosaura. Tom Martin je bila rječica s hladnom, bistrom vodom, izlijevala se iz kanjona i prolazeći kroz propust ispod autoceste ulijevala se u Klamath.

Bacio sam mamac u malu mlaku odmah ispod mjesta gdje se rječica izlijevala iz propusta i izvukao pastrvu od 23 cm. Bila je to veoma zgodna riba i borila se sve do kraja.

Mada je rječica bila vrlo mala i izlijevala se iz strmog šumovitog kanjona punog otrovnog hrasta, odlučio sam je slijediti prema gore, jer su mi se dopali ugođaj rječice i njezino kretanje.

I ime mi se sviđalo.

Rječica Tom Martin.

Dobro je rijekama dati imena ljudi i zatim ih pratiti neko vrijeme, promatrajući što nude, što znaju i što su postigle.

Ali ispalo je da je rječica prava kuja. Morao sam se s njome boriti cijelim prokletim putem: šikara, otrovni hrast, nigdje dobrih mjesta za ribolov, a mjestimice je kanjon bio toliko uzak da je rječica tekla poput vode iz slavine. Katkad je bilo toliko loše da sam morao samo stajati, ne znajući na koju stranu da skočim.

Trebao bi biti vodoinstalater da upecaš tu rječicu.

Nakon te prve pastrve bio sam tamo sâm. Ali, to sam doznao tek poslije.

Dva su groblja bila na brežuljcima jedno do drugoga, a između njih je tekla Graveyard Creek, rječica spora poput pogrebne povorke za vrućega dana s puno dobre pastrve.

A mrtvima uopće nije smetalo što ja ondje pecam.

Na jednom su groblju rasla visoka stabla jele, i trava je cijelu godinu bila petar-panovski zelena zahvaljujući ispumpavanju vode iz rječice, a groblje je imalo fino mramorno nadgrobno kamenje i kipove i grobnice.

Drugo je groblje bilo za siromašne i tu nije bilo stabala, a trava bi ljeti postala smeđa poput probušene gume u ljetnim danima i ostala tako sve dok kiše, poput mehaničara, ne bi počele u kasnu jesen.

Nije bilo otmjenih nadgrobnih spomenika za siromašne mrtve. Njihove su oznake bile malene daske koje su izgledale poput kore ustajala kruha:

Odani šljaker i otac...

Voljena nasmrt istrošena majka...

Na nekim su grobovima bile staklenke s voćem i limenke s uvelim cvijećem:

U
Spomen
Na
Johna Talbota
Koji je s osamnaest godina
Ukokan
U nekakvom baru
studenoga 1936.
Ovu je staklenku majoneze
S uvelim cvijećem
Ostavila ovdje prije šest mjeseci
Njegova sestra
Koja je sada
Luda.

S vremenom će godišnja doba srediti svoja drvena imena poput pospanog pečenjara koji razbija jaja nad roštiljem u blizini željezničke stanice. A imena onih imućnih ostat će dugo ispisana na mramornom *hors d'oeuvreu* poput konja koji otmjenim putovima kaskaju u nebo.

Pecao sam na Graveyard Creeku u sumrak kad je brana bila zatvorena i izvukao sam fine pastrve. Mučilo me jedino siromaštvo mrtvih.

Jednom dok sam čistio pastrvu prije polaska kući u sumrak, imao sam viziju da odlazim do groblja siromašnih i skupljam travu i staklenke voća i limenke i oznake i uvelo cvijeće i bube i korov i busenje i odlazim doma i stavljam udicu u škrip i na mušicu vezujem sve te stvari, a potom izlazim van i zabacujem je visoko u nebo, gledajući kako lebdi iznad oblaka i prema večernjoj zvijezdi.

Čovjek koji je imao knjižaru nije bio čarobnjak. Nije bio tronoga vrana na maslačkastoj strani planine.

Bio je, naravno, Židov, umirovljeni pripadnik trgovačke mornarice kojega su torpedirali u Sjevernom Atlantiku pa je ondje plutao dan za danom sve dok ga smrt više nije htjela. Imao je mladu ženu, srčani udar, Volkswagen i dom u okrugu Marin. Volio je Georgea Orwella, Richarda Adlingtona i Edmunda Wilsona.

O životu je naučio sa šesnaest, najprije od Dostojevskog, a onda od kurvi u New Orleansu.

Knjižara je bila parkiralište za rabljena groblja. Tisuće grobnica bilo je parkirano u nizovima poput auta. Većina tih knjiga više nije bila u tisku i nitko ih više nije htio čitati, ljudi koji su ih pročitali su umrli ili ih zaboravili, ali organskim procesom glazbe knjige su opet postale djevice. Nosile su svoja prastara autorska prava poput novih djevičnjaka.

U knjižaru bih išao poslijepodne po povratku s posla, te užasne 1959. godine.

Imao je kuhinju otraga i kuhao je gustu tursku kavu u bakrenom lončiću. Pio sam kavu, čitao stare knjige i čekao da godina završi. Iznad kuhinje je imao sobicu.

Gledala je na knjižaru i ispred imala kineski paravan. U sobi je bio kauč, stakleni ormarić s kineskim stvarima i stol i tri stolca. Malena je kupaonica bila pričvršćena za sobu poput džepnog sata za lančić.

Sjedio sam na stolčiću u knjižari jednog popodneva i čitao knjigu u obliku kaleža. Knjiga je imala stranice bistre poput džina, a na prvoj je stranici pisalo:

Billy
The Kid
Rođen
23. studenog
1859.
U
New Yorku

Vlasnik mi je prišao, stavio mi ruku na rame i upitao: "Bi li se htio kresnuti?" Glas mu je bio vrlo prijazan.

"Ne", rekao sam.

"Griješiš", rekao je, a onda bez riječi izašao ispred knjižare i zaustavio par potpunih stranaca, muškarca i ženu. Razgovarao je s njima nekoliko trenutaka. Nisam čuo što govori. Pokazao je prema meni u knjižari. Žena je klimnula, a onda je klimnuo i muškarac.

Ušli su u knjižaru.

Bilo mi je neugodno. Nisam mogao otići iz knjižare jer su oni ulazili na jedina vrata, pa sam odlučio otići gore na zahod. Naglo sam ustao i otišao u stražnji dio knjižare pa gore u kupaonicu, a oni su me slijedili.

Čuo sam ih na stubištu.

Dugo sam čekao u kupaonici i oni su jednako dugo čekali u drugoj sobi. Nisu ni progovorili. Kad sam izašao iz kupaonice, žena je gola ležala na kauču, a muškarac je sjedio na stolcu sa šeširom u krilu.

"Ne brini se za njega", rekla je djevojka. "Te mu stvari nisu važne. On je bogat. Ima 3859 Rolls Royceva". Djevojka je bila veoma lijepa i tijelo joj je bilo poput bistre planinske rijeke od kože i mišića koja teče preko kamenja od kosti i skrivenih živaca.

"Dođi k meni", rekla je. "I uđi u mene jer mi smo Vodenjaci i ja te volim".

Pogledao sam čovjeka koji je sjedio na stolcu. Nije se smiješio niti je izgledao tužno.

Skinuo sam cipele i svu svoju odjeću. Čovjek nije rekao ni riječi.

Djevojčino se tijelo uvijalo tako lagano s jedne strane na drugu.

Ništa drugo nisam mogao učiniti jer tijelo mi je bilo poput ptica na telefonskoj žici razapetoj iznad svijeta koju oblaci pažljivo prebiru.

Kresnuo sam curu.

Bilo je kao kad vječna 59. sekunda postaje minuta i izgleda nekako plaho.

"Dobro", rekla je djevojka i poljubila me u lice.

Muškarac je sjedio ondje i nije govorio, micao se niti odašiljao ikakve emocije u prostoriju. Valjda je *doista* bio bogat i imao 3859 Rolls Royceva.

Onda se djevojka obukla i otišla s muškarcem. Sišli su niz stube i na izlasku sam čuo njegove prve riječi.

"Hoćemo li kod Ernieja na večeru?"

"Ne znam", odgovorila je djevojka. "Malo je prerano razmišljati o večeri".

Onda sam čuo zatvaranje vrata i oni su otišli. Odjenuo sam se i sišao. Put mi je bila mekana i opuštena, poput eksperimenta s funkcionalnom pozadinskom glazbom.

Vlasnik knjižare sjedio je za stolom iza pulta. "Reći ću ti što se gore dogodilo", rekao je, predivnim glasom protu-tronoge-vrane, protutežom glasa maslačkaste strane planine.

"Što?" upitam.

"Borio si se u Španjolskom građanskom ratu. Bio si mladi komunist iz Clevelanda. Ona je bila slikarica. Židovka iz New Yorka koja je u Španjolskom građanskom ratu razgledavala znamenitosti, kao da je fašnik u New Orleansu na kojemu nastupaju grčke statue.

Slikala je mrtvog anarhista kad si je upoznao. Zamolila te da staneš pored anarhista i pretvaraš se da si ga ti ubio. Opalio si joj pljusku i rekao nešto što mi je neugodno ponoviti.

Oboje ste se jako zaljubili.

Jednom dok si bio na bojištu čitala je *Anatomiju melankolije* i 349 puta nacrtala limun.

Vaša je ljubav bila uglavnom duhovna. Nijedno nije u krevetu bilo milijunaš.

Kad je pala Barcelona, ti i ona odletjeli ste u Englesku, a onda brodom natrag u New York. Ljubav vam je ostala u Španjolskoj. Bila je to samo ratna ljubav. Voljeli ste jedino sami sebe voleći jedno drugoga u Španjolskoj za vrijeme rata. Na Atlantiku ste jedno prema drugome bili drukčiji i svakim ste se danom sve više pretvarali u ljude koji su izgubili jedno drugo.

Svaki val na Atlantiku bio je poput mrtva galeba koji svoje streljivo od naplavina vuče od horizonta do horizonta.

Kad se brod sudario s Amerikom, otišao si bez riječi i više se nikada niste vidjeli. Zadnje što sam čuo bilo je da još živiš u Philadelphiji."

"To misliš da se gore dogodilo?" upitao sam.

"Djelomično", rekao je on. "Da, to je jedan dio."

Izvadio je lulu, napunio je duhanom i pripalio.

"Želiš li da ti kažem što se još gore dogodilo?" upitao me.

"Reci."

"Prešao si granicu i ušao u Meksiko", rekao je. "Na svome si konju ujahao u malen grad. Ljudi su znali tko si i bojali su te se. Znali su da si mnoge ubio pištoljem koji ti je bio zataknut za pojasom. Gradić je bio toliko malen da nije imao ni svećenika.

Kad su te ruralesi vidjeli, napustili su grad. Bio si opasan i nisu htjeli imati ništa s tobom. Ruralesi su otišli.

Postao si najmoćniji čovjek u gradu.

Zavela te trinaestogodišnja cura, i živjeli ste zajedno u kolibi od nepečene opeke i gotovo jedino što ste radili je vodili ljubav.

Bila je vitka i imala je dugu crnu kosu. Vodili ste ljubav stojeći, sjedeći, ležeći na zemljanom podu okruženi svinjama i pilićima. Zidovi, pod, čak i krov kolibe bili su prekriveni tvojom spermom i njezinim sokovima.

Noću ste spavali na podu i tvoja sperma bila vam je jastuk, a njezini sokovi pokrivač.

Ljudi u gradu toliko su te se bojali da ništa nisu mogli učiniti.

Uskoro je ona počela hodati po gradu bez odjeće, i ljudi su govorili kako to nije dobro, ali kad si i ti počeo hodati okolo bez odjeće, i kad ste počeli voditi ljubav na tvome konju usred trga, ljudi su se toliko uplašili da su napustili grad. I od tada je napušten.

Ljudi ne žele ondje živjeti.

Nijedno od vas nije doživjelo dvadeset i prvu. Nije bilo potrebe.

Vidiš, znam što se gore dogodilo", rekao je. Prijazno mi se nasmiješio. Oči su mu bile poput vezica na harfi.

Razmišljao sam o onome što se dogodilo gore.

"Znaš da je istina što govorim", rekao je. "Jer vidio si to vlastitim očima i proputovao vlastitim tijelom. Završi knjigu koju si prije toga čitao. Drago mi je što si se kresnuo."

Po nastavku, stranice knjige počele su ubrzavati i vrtjeti se sve brže i brže dok nisu dosegle brzinu okretaja kotača u vodi.

ZADNJA GODINA KAD JE PASTRVA DOŠLA NA HAYMAN CREEK

Nema više starog prdonje. Rječica Hayman Creek ime je dobila po Charlesu Haymanu, nekakvu polupioniru zemlje u kojoj ih je malo htjelo živjeti jer je bila siromašna, ružna i strahovita. Izgradio je straćaru, bilo je to 1876., na rječici koja je primala vodu s beznačajnog brda. Uskoro je prozvana Hayman Creek.

Gosp. Hayman nije znao čitati ni pisati i smatrao je da je bolje tako. Gosp. Hayman je radio čudne poslove godinama i godinama i godinama i godinama.

Mazga vam je kvaru?

Pozovite gospodina Haymana da je popravi.

Plotovi vam gore?

Pozovite gospodina Haymana da ih ugasi.

Gosp. Hayman živio je na usitnjenoj pšenici i kelju. Kupovao je pšenicu u vrećama po 50 kg i sam je usitnjavao mužarom i tučkom. Kelj je uzgajao ispred svoje straćare i njegovao ga kao da su to odlikovane orhideje.

U cijelom svome životu gosp. Hayman nikada nije uživao u šalici kave, cigareti, piću ili ženi i mislio je da bi bio budala da jest.

Zimi bi nekoliko pastrva krenulo prema Hayman Creeku, ali do ranog bi ljeta rječica gotovo presušila i u njoj nije bilo ribe.

Gosp. Hayman bi ulovio pastrvu do dvije pa jeo sirovu pastrvu s usitnjenom pšenicom i keljem, a onda je jednoga dana toliko ostario da mu se više nije dalo raditi i izgledao je toliko staro da su djeca mislila kako je sigurno zao čim živi sâm i bojala su se odlaziti do rječice blizu njegove straćare.

To gosp. Haymanu nije smetalo. Zadnje na svijetu što bi mu moglo koristiti bila su djeca. Čitanje i pisanje i djeca ista su stvar, mislio je gosp. Hayman, pa bi usitnio svoju pšenicu, uzgajao svoj kelj i upecao pastrvu do dvije kad ih je bilo u rječici.

Trideset je godina izgledao kao da mu je 90, a onda je naslutio da će umrijeti, i umro je. Te godine kad je umro, pastrva nije došla na Hayman Creek niti je ikad više krenula uzvodno. S obzirom da je starac umro, pastrva je odlučila da joj je bolje ostati gdje jest.

Mužar i tučak pali su s police i razbili se.

Straćara je istrunula.

Korov je progutao kelj.

Dvadeset godina nakon smrti gosp. Haymana, neki su ljudi za ribolov i lov poribljavali ovdašnje rječice.

"Stavit ćemo malo i ovdje", jedan od njih je rekao.

"Može", odgovorio je drugi.

Bacili su punu limenku s pastrvama u rječicu, ali čim su pastrve dotakle vodu, okrenule su bijele trbuhe prema gore i zaplutale mrtve niz rijeku.

SMRT PASTRVE UZROKOVANA PORTOM

Nije to bio tek poljski zahod što je počivao samo na mašti.

Bila je stvarnost.

Ubijena je kalifornijska pastrva od 30 cm. Njezin je život zauvijek oduzet zemaljskim vodama, i to gutljajem porta.

Protivno je prirodnom slijedu smrti da pastrva ugine od gutljaja porta.

U redu je ako pastrvi vrat slomi ribar i onda je baci u pletenu košaru, ili ako pastrva ugine zbog gljivice koja joj poput šećernih mravi plazi po tijelu dok se pastrva ne nađe u šećeru smrti.

U redu je kad je pastrva zarobljena u bazenu koji presuši u kasno ljeto ili ako dopadne ptičjih ili životinjskih pandži.

Da, u redu je čak i ako pastrva ugine od onečišćenja, u rijeci punoj zagušujućeg ljudskog izmeta.

Ima pastrva koje umru od starosti, i sijede im brade utječu u more.

Sve je to po prirodnom slijedu smrti, ali kad pastrva umre od gutljaja porta, to je već nešto drugo.

Nema spomena o tome u "Traktatu o ribanju udicom" u *Libru iz St. Albansa,* objavljenom 1496. Ne spominje se u tekstu *Mala škola pecanja u kraškim potocima* H. Cutcliffea, objavljenom 1910. Ne spominje se ni u djelu *Istina je čudnija od pecanja* Beatrice Cook iz 1955. Ne spominje se ni u djelu *Sjećanja sa Sjevera* Richarda Francka iz 1694. Ne spominje se ni u tekstu *Ja ponekad idem pecati* W. C. Primea iz 1873. Ne spominje se u djelu *Pecanje pastrva i mušice za pastrve* Jima Quicka, objavljenom 1957. Ni spomena o tome u tekstu *Neki eksperimenti s ribom i voćem* Johna Tavernera, objavljenom 1600. Ni spomena ni u tekstu *Rijeka nikada ne spava* Rodericka L. Haiga Browna, objavljenom 1946. Ne spominje se u djelu *Dok nas riba ne rastavi* Beatrice Cook, objavljenom 1949. Ni riječi o tome u knjizi *Mušičar i pastrvlje gledište* puk. E. W. Hardinga iz 1931. Ni riječi ni u tekstu *Studije kraških potoka* Charlesa Kingsleya iz 1859. Ni riječi ni u *Pastrvljem ludilu* Roberta Travera iz 1960.

Ni spomena o tome u djelu *Sunce i suha mušica* J. W. Dunnea, objavljenom 1924. Ne spominje se ni u djelu *Samo pecanje* Raya Bergmana iz 1932. Ne spominje se u djelu *Kako odabrati pravu mušicu* Ernesta G. Schwieberta ml., objavljenom 1955. Ni riječi o tome u knjizi *Umijeće pecanja pastrva na brzim rijekama* H. C. Cutcliffea, objavljenoj 1863. Ni riječi ni u knjizi *Stare mušice u novom ruhu* C. E. Walkera, objavljenoj 1898. Ne spominje se u *Ribarevu proljeću* Rodericka L. Haig-Browna iz 1951. Ne spominje se ni u knjizi *Odlučni ribič i potočna pastrva* Charlesa Bradforda, objavljenoj 1916. Ne spominje se u knjizi *Žene znaju pecati* Chisie Farrington iz 1951. Ni riječi o tome u *Pričama o Novom Zelandu, ribičkom El Doradu* Zanea Greya iz 1926. Ni riječi ni u *Vodiču za mušičare* G. C. Bainbridgea, iz 1816.

Nigdje se ne spominje pastrva koja je uginula od gutljaja porta.

Slijedi opis Vrhovnog Egzekutora: Probudili smo se ujutro, vani je bio mrak. Ušao je u kuhinju osmjehujući se pa smo doručkovali.

Pržene krumpiriće, jaja i kavu.

"Bitango stara", rekao je. "Dodaj sol."

Oprema za pecanje već je bila u autu pa smo samo sjeli i odvezli se. Zaputivši se s prvim danjim svjetlom, došli smo do podnožja planina i odvezli se prema zori.

Svjetlo iza stabala podsjećalo je na ulaz u slojevit i čudan trgovački centar.

"Sinoć je ono bila zgodna cura", rekao je.

"Da", rekao sam ja. "Dobro ti je išlo."

"Kad se već nudi...", rekao je.

Owl Snuff Creek bila je malena rječica, duga tek nekoliko kilometara, ali u njoj je bilo dobre pastrve. Izašli smo iz auta i hodali 300 m niz planinsku stranu do rječice. Ja sam sastavljao opremu. On je izvukao bocu od pola litre porta iz džepa jakne i rekao, "Pa naravno"

"Ne hvala", rekao sam.

Dobrano je povukao, a onda odmahnuo glavom i upitao, "Znaš li na što me podsjeća ova rječica?"

"Ne", odgovorio sam, vezujući sivu i žutu mušicu na vodilicu.

"Podsjeća me na Evangelininu vaginu, vječni san moga djetinjstva i motivaciju moje mladosti."

"Baš lijepo", rekao sam.

"Longfellow je bio Henry Miller moga djetinjstva", rekao je.

"Dobro", odgovorio sam ja.

Zabacio sam udicu u malu mlaku oko čijeg je ruba bio vrtlog iglica jele. Iglice su kružile i kružile. Nije izgledalo kao da su sa stabala. Izgledale su savršeno zadovoljno i prirodno u mlaki, kao da su narasle na njezinim vodenim granama.

Treći put sam dobro naciljao, ali promašio sam kad sam zabacio.

"Opa", rekao je. "Čini se da ću te gledati kako pecaš. Ukradena slika je u susjednoj kući."

Pecao sam uzvodno, približavajući se sve više i više uskom stubištu kanjona. Onda sam se popeo u njega kao da ulazim u trgovački centar. Ulovio sam tri pastrve na odjelu izgubljeno-nađeno. On čak nije ni složio svoju opremu. Samo me slijedio, pijući porto i sa štapom uperenim prema svijetu.

"Ovo je predivna rječica", rekao je. "Podsjeća me na Evangelinin slušni aparat."

Završili smo na golemoj mlaki koju je formirala rječica lomeći se kroz odjel s dječjim igračkama. Na početku mlake voda je bila gusta poput vrhnja pa je zrcalila i reflektirala sjenu golema stabla. Dotad se sunce popelo visoko. Vidjelo se kako se spušta niz planinu.

Zabacio sam u vrhnje i pustio svoju mušicu da otpluta na dugu granu stabla, tik do ptice.

Pokret!

Namjestio sam udicu i pastrva je počela skakati.

"Utrke žirafa na Kilimandžaru!" vikao je on, i kad god bi pastrva poskočila, i on bi poskočio.

"Utrke pčela na Mount Everestu!" vikao je.

Nisam sa sobom imao mrežu pa sam se borio s pastrvom do ruba rječice, a onda je zavitlao na obalu.

Pastrva je imala veliku uzdužnu crvenu prugu.

Bila je prava kalifornijska.

"Kakva ljepotica", reče on.

Uzeo ju je, a ona mu je migoljila u rukama.

"Slomi joj vrat", rekao sam.

"Imam bolju ideju", rekao je. "Prije negoli je ubijem, olakšat ću joj smrt. Ovoj pastrvi treba piće." Izvadio je bocu porta iz džepa, odčepio je i izlio dobar gutljaj pastrvi u usta.

Pastrva se počela grčiti.

Tijelo joj se treslo munjevito poput teleskopa za vrijeme potresa. Usta su joj bila širom otvorena i klepetala su gotovo kao da ima ljudske zube.

Polegao je pastrvu na bijeli kamen, s glavom prema dolje, a malo joj je vina iscurilo iz usta i napravilo mrlju na kamenu.

Pastrva je sad ležala veoma mirno.

"Umrla je sretna", rekao je.

"Ovo je moja oda Anonimnim alkoholičarima.

Pogledaj!"

Ovo je obdukcija Pecanja Pastrva u Americi, kao da je Pecanje Pastrva u Americi zapravo Lord Byron koji je umro u Missolonghiju u Grčkoj i nikada više nije vidio obale Idaha, nikada više nije vidio Carrie Creek, vrela Worsewick, Paradise Creek, Salt Creek i Duck Lake.

Obdukcija Pecanja Pastrva u Americi:

"Tijelo je bilo u odličnu stanju i izgleda da je smrt nastupila iznenada, gušenjem. Lubanja je otvorena i utvrđeno je da su kosti lubanje veoma tvrde i bez tragova šavova, poput kostiju 80-godišnjaka, toliko da bi se reklo da je lubanja formirana od jedne jedine kosti... Meninge su bile toliko srasle s unutrašnjim stijenkama lubanje da snaga dvojice jakih muškaraca nije bila dovoljna da se ispili unutrašnji dio i odvoji kost od tvrde moždane ovojnice... Veliki i mali mozak težili su oko 3 medicinske kile. Bubrezi su bili golemi, ali zdravi, dok je mokraćni mjehur bio razmjerno malen."

2. svibnja 1824. tijelo Pecanja Pastrva u Americi otišlo je iz Missolonghija brodom koji je u Englesku trebao stići 29. lipnja 1824.

Tijelo Pecanja Pastrva u Americi čuvalo se u bačvi s 680 l alkohola: O, dug je put iz Idaha, dug je put od Stanley Basina, jezera Little Redfish, Big Lost Rivera i od jezera Josephus i Big Wood Rivera.

PORUKA

Sinoć je nešto plavo, dim naše logorske vatre, sišlo u dolinu, i stopilo se sa zvukom zvonca kobile za vuču. Uskoro se to plavo i zvonce nije moglo razdvojiti, unatoč silnom trudu. Nije bilo dovoljno velike željezne poluge.

Jučer poslijepodne vozili smo se niz cestu od Wells Summita i naletjeli na ovce. I one su se kretale cestom.

Pastir je hodao ispred auta, s lisnatom granom u ruci, tjerajući ovce sa strane. Izgledao je poput mladog, mršavog Adolfa Hitlera, ali srdačan.

Bilo je valjda tisuću ovaca na cesti. Bilo je vrelo i prašnjavo i bučno i činilo se da traje dugo.

Iza ovaca su bila natkrivena kola koja su vukla dva konja. Bio je tu i treći, kobila sa zvoncem, vezana otraga. Bijelo se platno mreškalo na vjetru, a kola nisu imala vozača. Sjedalo je bilo prazno.

Napokon je pastir Adolf Hitler, ali srdačan, maknuo s puta i zadnju ovcu. Nasmijao se, a mi smo mahnuli i zahvalili mu.

Tražili smo dobro mjesto za kampiranje. Vozili smo se niz cestu, slijedili Little Smoky nekih 8 km, a kako nismo našli mjesto koje bi nam se sviđalo, odlučili smo se okrenuti i vratiti na mjesto koje smo vidjeli malo poviše Carrie Creeka.

"Nadam se da proklete ovce nisu na cesti", rekao sam.

Odvezli smo se natrag tamo gdje smo ih vidjeli na cesti i, naravno, nije ih bilo, ali penjući se cestom stalno smo slijedili ovčje brabonjke. Bili su pred nama sljedećih kilometar i pol.

Stalno sam gledao dolje na livadu uz Little Smoky, u nadi da ću dolje vidjeti ovce, ali nijedne ovce nije bilo na vidiku, samo brabonjci na cesti pred nama.

Kao da je to bila igra koju je izmislio sfinkter, znali smo koji je rezultat. Odmahivali smo glavama i čekali.

Onda smo skrenuli iza zavoja, i ovce su se raspršile poput vatrometa po cijeloj cesti, i opet je ispred nas bilo tisuću ovaca i pastir, koji se pitao što je sad, jebote, to. Isto smo se pitali i mi.

Bilo je piva na stražnjem sjedalu. Nije baš bilo hladno, ali nije bilo ni toplo. Kažem vam, baš mi je bilo neugodno. Uzeo sam bocu piva i izašao iz auta.

Došao sam do pastira koji je bio pljunuti Adolf Hitler, ali srdačan.

"Žao mi je", rekao je.

"Takve su ovce", rekao je. (O, slatki i daleki pupoljci Münchena i Berlina!) "Katkad stvaraju probleme, ali sve se to riješi."

"Jesi li za pivo?" upitao sam ga. "Žao mi je što sam te opet u ovo uvalio."

"Hvala", rekao je, slegnuvši ramenima. Uzeo je pivo i stavio ga na prazno sjedalo u kolima. Tako je izgledalo. Nakon dosta vremena riješili smo se ovaca. Bile su poput mreže koja je napokon odvučena od auta.

Odvezli smo se do mjesta na Carrie Creeku, postavili šator i izvadili namirnice iz auta te ih složili u šator.

Onda smo se malo odvezli uz rijeku, iznad mjesta gdje su bile dabrove brane, a pastrva je zurila u nas poput opala lišća.

Napunili smo prtljažnik drvima za potpalu, a ja sam skupio tanjur toga lišća za večeru. Bili su maleni, tamni i hladni. Jesen je bila dobra prema nama.

Kad smo se vratili do kampa, vidio sam pastirova kola dalje niz cestu, a na livadi sam čuo zvono kobile i zvuk ovaca u daljini.

Bio je to konačni krug čiji je promjer bio srdačni pastir Adolf Hitler. Ulogorio se ondje preko noći. Tako je u sumrak sišao dim naše logorske vatre i stopio se s kobilom sa zvoncem oko vrata.

Ovce su se uljuljkale u tup san, jedna za drugom poput zastava poražene vojske. Sad imam veoma važnu poruku koja je stigla prije nekoliko trenutaka. Piše "Staljingrad."

PECANJE-PASTRVA-U-AMERICI TERORISTI

Živio naš prijatelj revolver!
Živjela naša prijateljica strojnica! – povik izraelskih terorista

Jednog travanjskog jutra u šestom razredu postali smo, najprije slučajno, a onda i s predumišljajem, teroristi pecanja-pastrva-u-Americi.

Ovako je to bilo: Bili smo čudni klinci.

Stalno su nas slali ravnatelju zbog drskog i neposlušnog ponašanja. Ravnatelj je bio mlad čovjek i genij u ophođenju s nama.

Jednog travanjskog jutra bili smo na igralištu, pretvarajući se da je to golema hala za biljar na otvorenom gdje prvaši dolaze i odlaze poput biljarskih kugli. Svima nam je bila dosadna pomisao na još jedan dan u školi i učenje o Kubi.

Netko od nas imao je komad bijele krede i kad je pored nas prošao prvaš, netko je od nas odsutno napisao "Pecanje pastrva u Americi" na leđima prvaša.

Prvaš se vrpoljio, pokušavajući pročitati što mu piše na leđima, ali nije mogao pa je slegnuo ramenima i otišao se igrati na ljuljačke.

Gledali smo prvaša kako se udaljava s natpisom "Pecanje pastrva u Americi" na leđima. Izgledalo je dobro, vrlo prirodno i oku ugodno to što je prvaš na leđima imao kredom napisano "Pecanje pastrva u Americi".

Kad sam vidio sljedećeg prvaša, posudio sam od prijatelja kredu i rekao, "Prvašiću, dolazi ovamo."

Prvaš je došao do mene, a ja sam rekao, "Okreni se."

Prvaš se okrenuo, a ja sam mu na leđima napisao "Pecanje pastrva u Americi". Izgledalo je još i bolje na drugom prvašu. Morali smo se diviti. "Pecanje pastrva u Americi." Nekako je davalo prvašima ono nešto. Bili su nekako zaokruženiji i otmjeniji.

"Baš dobro izgleda, zar ne?"

"Da."

"Idemo po još krede."

"Može."

"Ima gomila prvaša ondje pored penjalica."

"Da."

Svi smo se dokopali kreda i do kraja pauze za ručak gotovo su svi prvaši imali na leđima natpis "Pecanje pastrva u Americi", uključujući i djevojčice.

Pritužbe učitelja prvih razreda počele su pristizati u ravnateljev ured. Jedna je od pritužbi došla u obliku jedne djevojčice.

"Poslala me gđica Robins", rekla je ravnatelju. "Rekla je da vas zamolim da ovo pogledate."

"Što da pogledam?" upitao je ravnatelj, zureći u prazno dijete.

"Moja leđa", odgovorila je.

Djevojčica se okrenula i ravnatelj je glasno pročitao, "Pecanje pastrva u Americi".

"Tko je to učinio?" upitao je ravnatelj.

"Ona banda šestaša", odgovorila je. "Oni zločesti. Učinili su to svima nama prvašima. Svi ovako izgledamo. 'Pecanje pastrva u Americi'. Što to znači? Ovo je nova vesta koju sam upravo dobila od bake."

"Hm. 'Pecanje pastrva u Americi'", rekao je ravnatelj. "Reci gđici Robins da ću za trenutak sići do nje", i poslao je djevojčicu natrag, a nedugo nakon toga mi teroristi iz donjeg svijeta pozvani smo gore.

Nevoljko smo umarširali u ravnateljev ured, vrpoljeći se i stružući nogama, gledajući kroz prozor i zijevajući, pa je jedan od nas odjedanput počeo luđački treptati, i s rukama u džepovima, gledajući u daljinu pa onda opet natrag i dižući pogled prema svjetiljci na stropu, koja je baš podsjeća na kuhani krumpir, pa opet dolje, na sliku ravnateljeve majke na zidu. Ona je bila zvijezda nijemih filmova i bila je vezana za tračnice.

"Je li vam možda poznato 'Pecanje pastrva u Americi', dečki?" upitao je ravnatelj. "Možda ste to danas već negdje vidjeli? 'Pecanje pastrva u Americi'. Dobro razmislite o tome."

Svi smo dobro razmišljali o tome.

U uredu je vladala tišina, tišina koja nam je svima bila dobro poznata budući da smo već dosta puta bili u ravnateljevu uredu.

"Možda vam ja mogu pomoći", rekao je ravnatelj. "Možda ste vidjeli da je 'Pecanje pastrva u Americi' napisano kredom na leđima prvaša. Pitam se kako je ondje dospjelo."

Morali smo se nervozno osmjehnuti.

“Upravo sam bio u prvom razredu gđice Robin”, nastavio je ravnatelj. “Zamolio sam sve one kojima je na leđima pisalo 'Pecanje pastrva u Americi' da dignu ruke, i sva su djeca u razredu digla ruke, osim jednoga koji je cijelu pauzu za ručak proveo skrivajući se u zahodu. Što iz toga zaključujete, dečki...? Što je s tim 'Pecanjem pastrva u Americi'?”

Ništa nismo rekli.

Jedan od nas i dalje je luđački treptao. Siguran sam da nas je odalo upravo njegovo luđačko treptanje. Trebali smo ga se riješiti na početku šestog razreda.

“Svi ste krivi, zar ne?” rekao je. “Ima li netko od vas tko nije kriv? Ako ima, da čujem. Odmah.”

Svi smo šutjeli osim mig mig mig mig mig. Odjedanput sam *čuo* njegovo prokleto oko kako trepće. Uvelike je podsjećalo na zvuk kukca koji odlaže milijunto jajašce naše propasti.

“Svi ste vi to učinili. Zašto? ... Čemu 'Pecanje pastrva u Americi' na leđima prvaša?”

I onda se ravnatelj upustio u svoju poznatu $E=mc^2$ foru za šestaše, kojom se uvijek koristio u našem slučaju.

“Ne bi li smiješno izgledalo”, rekao je, “da ja ovamo pozovem sve vaše učitelje, kažem im da se svi okrenu pa uzmem kredu i napišem im na leđima 'Pecanje pastrva u Americi'?”

Svi smo nervozno zahihotali i malo pocrvenjeli.

“Biste li voljeli vidjeti svoje učitelje kako cijeli dan hodaju uokolo s natpisom 'Pecanje pastrva u Americi' na leđima dok vas pokušavaju naučiti nešto o Kubi? To bi bilo blesavo, zar ne? Ne biste to voljeli vidjeti, je li tako? To ne bi bilo u redu, zar ne?”

“Ne”, odgovorili smo poput grčkog kora, neki od nas glasno, neki su klimnuli glavom, a bio je tu još i mig mig mig.

“Tako sam i mislio”, rekao je. “Prvaši u vama vide uzor i dive vam se kao što i učitelji u meni vide uzor i dive mi se. Ne bi bilo u redu napisati 'Pecanje pastrva u Americi'. Jesmo li se dogovorili, gospodo?”

Dogovorili smo se.

Rekao sam vam da bi fora upalila svaki prokleti put.

Naravno, morala je upaliti.

“U redu”, rekao je. “Smatram da je gotovo s pecanjem pastrva u Americi. Dogovoreno?”

“Dogovoreno.”

“Dogovoreno?”

“Dogovoreno.”

“Mig mig.”

Ali nije sve bilo gotovo, jer trebalo je vremena da se pecanje pastrva u Americi makne s odjeće prvaša. Dobar dio pecanja pastrva u Americi nestao je sljedeći dan. Majke su to učinile jednostavno oblačeći svojoj djeci čistu odjeću, ali bilo je dosta djece čije su majke pokušale to obrisati i poslale su ih u školu sljedeći dan u istoj odjeći, ali i dalje su im se na leđima vidjeli blijedi obrisi 'Pecanja pastrva u Americi'. Nakon još nekoliko dana pecanje pastrva u Americi potpuno je iščeznulo, kako je i bilo suđeno od samoga početka, i nekakva je jesen pala na prvi razred.

Drago Pecanje Pastrva u Americi,

prošli tjedan hodam tržnicom na putu na posao i vidim slike 10 FBI-ovih NAJTRAŽENIJIH KRIMINALACA u izlogu dućana. tekst ispod jedne od slika bio je presavijen s obje strane pa se nije sve vidjelo. na slici je bio fin, uredan momak s pjegicama i kovrčavom (crvenom?) kosom

TRAŽI SE:
RICHARD LAWRENCE MARQUETTE
Poznat i kao: Richard Lawrence Marquette, Richard
Lourence Marquette
Opis:
26, rođen 12. pros. 1934., Portland, Oregon
77 – 80 kg
mišićav
svjetlosmeđa, kratko ošišan
plave
Ten: rumen
Rasa: bijelac
Nacionalnost: Amerikanac
Zanimanja:pranje aut
karoserij, s
mjerenj
znake: ožiljak od kile 15 cm; tetovaža 'Mama' u vijencu na
esnoj nadlaktici
tpuna gornja proteza, možda i donja proteza.
Navodno čest gost u
S, i zaljubljenik u pecanje pastrva.

Tako je tekst izgledao, okljaštren s obje strane, i ništa se više nije moglo razaznati, pa čak ni zašto ga traže.)

Tvoj stari prijatelj,
Pard

Dragi Pard,

Tvoje pismo objašnjava zašto sam prošli tjedan vidjelo dvojicu FBI agenata kako motre potok s pastrvama. Promatrali su put koji se spušta između stabala, a potom kruži oko golema crnog panja i vodi do duboke mlake. Pastrve su virile iz mlake. FBI agenti promatrali su put, stabla, crni panj, mlaku i pastrvu kao da su sve to rupe izbušene na kartici koja je upravo izašla iz kompjutora. Popodnevno je sunce i dalje sve mijenjalo putujući po nebu, i FBI agenti su se mijenjali sa suncem. Izgleda da je to dio njihove obuke.

Tvoj prijatelj
Pecanje Pastrva u Americi

Vrela Worsewick nisu bila ništa posebno. Netko je stavio par dasaka preko rječice i to je bilo to.

Daske su pregradile rječicu dovoljno da se ondje napravi golema kada, i rječica je tekla preko dasaka, pozvana poput razglednice u ocean tisuću milja dalje.

Kao što rekoh, Worsewick nije bio ništa posebno, ne poput mjesta kamo odlaze kicoši. Uokolo nije bilo zgrada. Pored kade vidjeli smo staru cipelu.

Vrela su se slijevala s brda, a gdje su protjecala bilo je svjetlonarančaste pjene kroz grmlje pelina. Kod kade su se vrela ulijevala u rječicu i tu je bilo lijepo.

Parkirali smo auto na seoskom putu, sišli dolje i skinuli odjeću pa smo skinuli i bebinu odjeću, a goleme su nas muhe opsjedale dok nismo ušli u vodu i onda su prestale.

Zeleni se mulj širio oko rubova kade i deseci mrtvih riba plutali su u našoj kupelji. Tijela su im pobijeljela od smrti, poput mraza na željeznim vratima. Oči su im bile goleme i ukočene.

Riba je pogriješila otišavši previše nizvodno pa je završila u vreloj vodi, pjevajući "Kad izgubiš novac, nauči gubiti."

Igrali smo se i opuštali u vodi. Zeleni su se mulj i mrtva riba igrali i opuštali s nama i istjecali preko nas i isprepletali se s nama.

Dok sam se brčkao u toj vreloj vodi sa svojom ženskom počelo mi je svašta padati na pamet, kako se ono kaže. Nakon nekog sam se vremena u vodi namjestio tako da dijete ne vidi moju erekciju.

Učinio sam to tonući sve dublje i dublje u vodu, poput dinosaura, i dopuštajući da me zeleni mulj i mrtva riba svega prekriju.

Moja je ženska izvadila dijete iz vode, dala joj bočicu i vratila je u auto. Dijete je bilo umorno. Bilo je *doista* vrijeme da malo odrijema.

Moja je ženska iz auta uzela pokrivač i prekrila prozore okrenute prema vrelu. Stavila je pokrivač na krov auta, a onda stavila kamenje da pridrži pokrivač. Sjećam se kako je stajala pored auta.

Kad se vratila do vode, muhe su krenule na nju, a onda je na mene došao red. Nakon nekog vremena je rekla, "Nisam ponijela dijafragmu, a i ne bi išlo u vodi. Bilo bi dobro da ne svršiš u meni. Što misliš?"

Dobro sam razmislio i pristao. Već dugo nisam htio više djece. Zeleni mulj i mrtve ribe bili su posvuda oko naših tijela.

Sjećam se kako je mrtva riba plutala ispod njezina vrata. Čekao sam da ispliva na drugoj strani, i isplivala je.

Worsewick nije bio ništa otmjeno.

Onda sam svršio, kliznuvši iz nje u djeliću sekunde, poput aviona u filmovima koji se sunovrati i elegantno preleti krov škole.

Sperma mi je izašla u vodu, nenaviknuta na svjetlo, i u času postala nešto zamućeno i vlaknasto i izvijeno poput zvijezde padalice, i vidio sam mrtvu ribu kako prilazi i uplutava u moju spermu, dijeleći je po sredini. Oči su joj bile krute poput željeza.

TRANSPORT PECANJA PASTRVA U AMERICI ZVANOG KRATKI NELSONU ALGRENU

Pecanje Pastrva u Americi zvano Kratki iznenada se pojavio prošle jeseni u San Franciscu, klateći se uokolo u veličanstvenim kolicima od kromirana čelika.

Bio je beznogi, vrištavi alkić srednjih godina.

Sišao je nad North Beach poput poglavlja *Starog zavjeta*. Zbog njega su se ptice ujesen selile. Morale su. On je bio zahlađenje zemlje, loš vjetar koji otpuhuje šećer.

Znao je zaustaviti djecu na ulici i reći im, "Ja nemam nogu. Pastrva mi ih je odsjekla u Fort Lauderdaleu. Vi djeca imate noge. Pastrva vam ih nije odsjekla. Odgurajte me u onaj dućan."

Djeca bi, uplašena i postiđena, odgurala Pecanje Pastrva u Americi zvano Kratki u dućan. Uvijek bi to bio dućan koji prodaje slatko vino, i on bi kupio bocu vina i onda rekao djeci da ga odguraju natrag na ulicu pa bi otvorio vino i počeo piti odmah na ulici kao da je Winston Churchill.

Uskoro bi djeca otrčala i skrila se čim bi vidjela da dolazi Pecanje Pastrva u Americi zvano Kratki.

"Ja sam ga gurao prošli tjedan",

"Ja sam ga jučer gurao",

"Brzo, sakrijmo se iza ovih kanti za smeće."

I skrivali bi se iza kanti za smeće dok bi Pecanje Pastrva u Americi zvano Kratki klateći se prolazio u svojim kolicima. Djeca bi zadržavala dah dok nije prošao.

Pecanje Pastrva u Americi zvano Kratki znao je otići do L'Italie, talijanskog dućana na križanju Stocktona i Green Streeta. Stari bi se Talijani okupljali ispred poslijepodne i samo stajali tako, naslanjajući se na zgradu, razgovarajući i umirući na suncu.

Pecanje Pastrva u Americi zvano Kratki ukotrljao bi se posred njih kao da su jato golubova, s bocom vina u ruci, i počeo bi izvikivati prostote na lažnom talijanskom.

Tra-la-la-la-la-la-Spa-ghet-tiii!

Sjećam se kako se Pecanje Pastrva u Americi zvano Kratki onesvijestio na Washington Squareu, odmah ispred statue Benjamina Franklina. Pao je iz svojih kolica na lice i samo nepomično ležao.

Hrčući glasno.

Iznad njega su bila metalna djela Benjamina Franklina poput sata, sa šeširom u ruci.

Pecanje Pastrva u Americi zvano Kratki ležao je dolje, lica raširena poput lepeze u travi.

Jedan prijatelj i ja došli smo na temu Pecanja Pastrva u Americi zvanog Kratki jednog poslijepodneva. Složili smo se da je najbolje spakirati ga u veliki sanduk s nekoliko paketa slatkog vina i otpremiti ga Nelsonu Algrenu.

Nelson Algren stalno piše o Vagonašu zvanom Kratki, junaku *Neonske divljine* (motiv za "Lice na podu u baru") i onome koji je uništio Dovea Linkhorna u *Divljim predgrađima*.

Mislili smo da će Nelson Algren biti savršen kustos za Pecanje Pastrva u Americi zvanog Kratki. Možda će se moći pokrenuti i muzej. Pecanje

Pastrva u Americi zvano Kratki mogao bi biti prvi eksponat važne zbirke.

Zakucali bismo ga u sanduk za pakiranje s velikom oznakom.

Sadržaj: Pecanje Pastrva u Americi zvano Kratki

Zanimanje: Alkić

Adresa: n/r Nelson Algren, Chicago

I po cijelom bi sanduku bile naljepnice s natpisom: "STAKLO/PAŽLJIVO RUKOVATI/POSEBAN TRETMAN/STAKLO/NE PROLIJEVAJ/OKRENUTI NA OVU STRANU/POSTUPAJTE S OVIM KRONEROM KAO DA JE ANĐEO" I Pecanje Pastrva u Americi zvano Kratki, gunđajući, bljujući i proklinjući u svome sanduku putovao bi Amerikom, od San Francisca do Chicaga.

I Pecanje Pastrva u Americi zvano Kratki, pitajući se što je sad sve to, i dalje bi putovao, vičući, "Gdje sam ja to, kvragu? Ne mogu otvoriti bocu u mraku! Tko je ugasio svjetlo? Jebeni motel! Moram pišati! Gdje mi je ključ?"

Bila je to dobra ideja.

Nekoliko dana nakon što smo sve isplanirali za Pecanje Pastrva u Americi zvano Kratki, jaka se kiša izlila na San Francisco. Ulice su se punile kišom kao što se pluća utopljenika pune vodom, a ja sam se žurio na posao, nailazeći na natečene odvode na križanjima.

Vidio sam Pecanje Pastrva u Americi zvano Kratki onesviještena u izlogu filipinske praonice-samoposluge. Sjedio je u svojim kolicima i zatvorenim očima zurio kroz prozor.

Imao je spokojan izraz na licu. Izgledao je gotovo ljudski. Vjerojatno je zaspao dok je ispirao mozak u jednoj od perilica.

Tjedni su prošli i nismo uspjeli otpremiti Pecanje Pastrva u Americi zvano Kratki Nelsonu Algrenu. Stalno smo to odgađali. I jedno i drugo. Onda nam je propala sjajna prilika jer je Pecanje Pastrva u Americi zvano Kratki nestao nedugo nakon toga.

Vjerojatno su ga pokupili jednoga jutra i strpali ga u zatvor da ga kazne, prdonju zločestoga, ili su ga strpali u ludaru da ga malo osuše.

Možda je Pecanje Pastrva u Americi zvano Kratki samo odpedalirao u San Jose u svojim kolicima, klopoćući po autocesti 0,3 km/h.

Ne znam što mu se dogodilo. Ali vrati li se jednoga dana u San Francisco i umre, imam ideju.

Pecanje Pastrva u Americi zvano Kratki treba pokopati uz statuu Benjamina Franklina na Washington Squareu. Njegova kolica uglavit ćemo na golemom sivom kamenu i na njemu napisati:

Pecanje Pastrva u Americi zvano Kratki
20 centa pranje
10 centa sušenje
Zauvijek

London. 1. prosinca 1887.; 7. srpnja, 8. kolovoza, 30. rujna, jednoga dana u mjesecu listopadu i 9. studenog, 1888., 1. lipnja, 17. srpnja i 10. rujna 1889. ...

Krinka je bila savršena.

Nitko ga nikada nije vidio, osim, naravno, žrtave. One su ga vidjele.

Tko bi to očekivao?

Nosio je kostim pecanja pastrva u Americi. Nosio je planine na laktovima i plave šojke na ovratniku svoje košulje. Duboka je voda tekla ljiljanima isprepletenima s njegovim vezicama. Golema je žaba stalno kreketala u njegovom džepiću za sat, a zrak je bio ispunjen slatkim mirisom zrelih grmova kupina.

Nosio je kostim pecanja pastrva u Americi da se skrije od svijeta dok je izvodio svoja umorstva u noći.

Tko bi to očekivao?

Nitko!

Scotland Yard?

(Pih!)

Oni su uvijek bili stotine kilometara daleko, u svojim šeširima za vabljenje riba, tražeći ispod prašine.

Nitko nikada nije doznao.

O, sad je on gradonačelnik Dvadesetog stoljeća! Britva, nož i ukulele njegovi su omiljeni instrumenti.

Naravno, morale su biti ukulele. Nitko se drugi toga ne bi sjetio, probijajući se poput pluga kroz utrobu.

O RAJU

Kad smo već kod pražnjenja crijeva, tvoja poslanica, inače potpuna po drugim pitanjima, zaobišla je tu temu, mada si se kratko pozabavio procesom ruralne mikturicije. Smatram ovo gadnim previdom s tvoje strane, budući da sam siguran da i te kako dobro znaš za moju beskrajnu fascinaciju poljskim zahodima. Molim te, brzo mi javi detalje u sljedećem pismu. Rov, tropski šešir, praćka, čučavac, a potom i broj rupa i udaljenost šupka od gamadi i depozita prethodnih korisnika. – Iz pisma prijatelja

Ovce. Sve je vonjalo po ovcama na Paradise Creeku, ali ovaca nije bilo na vidiku. Pecao sam nizvodno od rendžerske postaje gdje je stajao golem spomenik Rooseveltovoj inicijativi za nezaposlene.

Bio je to 3,5 m visok mramorni spomenik mladiću koji je u hladno jutro otišao na zahod koji je iznad vrata imao klasičan otvor u obliku polumjeseca.

1930-e se nikada više neće vratiti, ali njegove su cipele bile mokre od rose. Ostat će tako u mramoru.

Otišao sam u močvaru. Ondje je rječica bila mekana i prostrta u travi poput pivskog trbuha. Bilo je teško pecati. Karolinke su skakale i polijetale. Bile su to velike divlje patke sa svojim potomcima nalik pivu.

Mislim da sam vidio šljuku. Imala je dug kljun, kao da si hidrant stavio u šiljilo za olovke, a onda ga prikeljio na pticu, koja je odletjela ispred mene s time na licu bez ikakva drugog razloga osim da me zadivi.

Polako sam izlazio iz močvare dok rječica opet nije postala nešto mišićavo, najsnažnija Paradise Creek na svijetu. Onda sam bio dovoljno blizu da vidim ovce. Bilo ih je na stotine.

Sve je vonjalo po ovcama. Maslačci su odjedanput više bili ovce nego cvijeće, svaka je latica odražavala vunu i zvuk zvona koje se žuto glasa. Ali ono što je najviše vonjalo po ovcama bilo je sunce samo. Kad je sunce zamaklo iza oblaka, vonj se ovaca stišao, kao da si stao na slušni aparat nekoga starca, a kad se sunce opet vratilo, vonj ovaca bio je glasan, poput udara groma u šalici kave.

Toga su popodneva ovce prešle rječicu ispred moje udice. Bile su toliko blizu da su im sjene padale preko moga mamca. Gotovo da sam u njihovu šupku ulovio pastrvu.

KABINET DOKTORA CALIGARIJA

Nekoć su vodeni kukci bili moje područje. Sjećam se toga proljeća u djetinjstvu, cijelu sam zimu proučavao blatne mlake na sjeverozapadnom Pacifiku. Bio sam znanstveni novak.

Knjige su mi bile par čizama iz Sears Roebucka, one sa zelenim gumenim stranicama. Većina mojih učionica bila je blizu obale. Ondje su se zbivale važne stvari i dobre stvari.

Katkad sam eksperimentirao postavljajući daske na blatne lokve da mogu proučiti dublju vodu, ali ona nije bila ni približno tako dobra kao voda blizu obale.

Vodeni su kukci bili toliko sitni da sam doslovce morao spustiti oči poput utopljene naranče na blatnu mlaku. Ima nešto romantično u voću koje pluta iznad vode, u jabukama i kruškama u rijekama i jezerima. Prvih minutu do dvije nisam vidio ništa, a onda su se vodeni kukci polako počeli pojavljivati.

Vidio sam jednog crnog s velikim zubima kako ganja jednog bijelog koji je imao torbu s novinama preko ramena, dva bijela kako igraju karte uz prozor, četvrtog bijelog kako me gleda s harmonikom u ustima.

Bio sam znanstvenik dok blatne mlake nisu presušile, a onda sam brao trešnje za 2,5 centa za pola kile u starom voćnjaku uz dugi, vreli prašnjavi put.

Šefica od trešanja bila je sredovječna žena, prava cura iz Oklahome. Nosila je blesavo radno odijelo, zvala se Rebel Smith i bila je prijateljica "Lijepog" Floyda iz Oklahome. *"Sjećam se kako se jednoga popodneva 'Lijepi' dovezao u svome autu. Istrčala sam na trijem."*

Rebel Smith je neprestano pušila cigarete i pokazivala ljudima kako se beru trešnje, upućivala ih je na stabla i sve zapisivala u knjižicu koju je nosila u džepu košulje. Popušila bi samo pola cigarete i onda drugu polovicu bacila na pod.

Prvih nekoliko dana berbe stalno sam viđao njezine napola popušene cigarete posvuda po voćnjaku, blizu zahoda, oko stabala i u redovima.

Onda je unajmila šest bitangi da beru trešnje jer je berba išla presporo. Rebel je svako jutro kupila bitange iz sumnjive četvrti i vozila ih u voćnjak u zarđalom starom kamionu. Uvijek je bilo šest bitangi, ali katkad su imali drukčija lica.

Kad su oni došli brati trešnje, više nisam okolo viđao njezine napola popušene cigarete. Nestale bi i prije negoli su pale na pod. Gledajući unatrag, može se reći da je Rebel Smith bila protuteža blatnoj mlaki, ali to se i ne mora reći.

KOJOTI SA SALT CREEKA

Visok, usamljen i postojan, vonj ovaca u dolini to im je učinio. Cijelo poslijepodne na kiši, i ja slušam zvuk kojota sa Salt Creeka.

Vonj ovaca koje pasu u dolini to im je učinio. Glasovi im poje i silaze niz kanjon, pored ladanjskih kuća. Njihovi su glasovi rječica koja se slijeva niz planinu preko kostiju ovaca živih i mrtvih.

O, IMA KOJOTA GORE NA SALT CREEKU, kako kaže oznaka na stazi, a kaže i ČUVAJ SE KAPSULA CIJANIDA POSTAVLJENIH UZ RJEČICU DA POTRUJU KOJOTE. NE DIRAJTE IH I NE JEDITE IH. OSIM AKO STE KOJOT. UBIT ĆE VAS. OSTAVITE IH NA MIRU.

Onda na znaku piše opet sve isto na španjolskom. !AH¡ HAY COYOTES EN SALT CREEK, TAMBIEN. CULDADO CON LAS CAPSULAS DE CIANURO: MATAN. NO LAS COMA; A MENOS QUE SEA VD. UN COYOTE. MATAN. NO LAS TOQUE.

Isto ne piše i na ruskom.

Pitao sam nekog starca u baru o tim kapsulama cijanida na Salt Creeku i rekao mi je da one funkcioniraju kao pištolj. Stave miris koji je kojotu privlačan (vjerojatno miris kojotice) na okidač, kojot dođe, dobro to onjuši, opipa i BUM! Gotovo, stari.

Otišao sam pecati na Salt Creek i ulovio lijepu malu pastrvu vrste Dolly Varden, s mrljicama i vitičastu poput zmije na koju biste očekivali naići u draguljarnici, ali meni je poslije na pameti bila jedino plinska komora u San Quentinu.

O, Caryl Chessman i Alexander Robillard Vistas! kao da su to imena traktova trosobnih kuća sa sagovima od zida do zida i vodoinstalacijama koje prkose mašti.

Onda mi je sinulo, gore na Salt Creeku, uzevši u obzir što smrtna kazna jest – državni posao bez pjesme niz tračnice nakon prolaska vlaka i bez vibracija na tračnicama – da bi trebali uzeti glavu kojota nastradaloga zbog jedne od onih prokletih stvari s cijanidom na Salt Creeku, i izdupsti je, osušiti na suncu i od nje napraviti krunu sa zubima kružno postavljenima oko vrha i lijepim zelenim svjetlom koje bacaju zubi.

Pa bi svjedoci i novinari i ulizivačke pristalice morali gledati kralja s kojotskom krunom kako ondje pred njima umire, dok se plin diže u komori poput kišne maglice koja silazi sa Salt Creeka. Ovdje kiša pada već dva dana, a kroz stabla srce prestaje kucati.

Zbog malih zelenih stabala koja su pregusto rasla rječica se suzila. Rječica je bila poput niza od 12.845 telefonskih govornica s visokim viktorijanskim stropovima, sva su vrata bila skinuta i sva leđa govornica odvaljena.

Katkad sam se osjećao poput majstora za telefone kad sam ondje pecao, mada nisam tako izgledao. Bio sam tek dijete zatrpano opremom za ribolov, ali na neki sam čudan način, odlazeći tamo i ulovivši pokoju pastrvu, ja održavao telefone. Bio sam dragocjen društvu.

Bio je to ugodan posao, ali znao mi je izazvati nelagodu. Znalo se ondje odjedanput smračiti kad bi se pojavio pokoji oblak koji se nosio sa suncem. Onda su za pecanje gotovo trebale svijeće i bioluminiscentni refleksi.

Jedanput sam bio unutra kad je počela kiša. Bilo je mračno i vruće i sparno. Naravno, bio sam na prekovremenom. To mi je išlo u prilog. Ulovio sam sedam pastrva u 15 minuta.

Pastrve u tim telefonskim govornicama bile su skroz ok. Bilo je dosta mlade pastrve kojoj grkljan izgleda kao prerezan, pa je po tomu i dobila ime. Duga 15-20 cm, savršena je za tavu i za lokalne pozive. Katkad bi se našlo i onih od kojih 28 cm, za međunarodne pozive.

Oduvijek sam volio te pastrve s prerezanim grkljanom. Pravi su borci, jure blizu tlu, a onda široko skaču. Pod vratom im se vijori narančasti barjak Jacka Trbosjeka.

U rječici je bilo i nekoliko tvrdoglavih kalifornijskih pastrva, od kojih se rijetko čulo glasa, ali svejedno su bile ondje, poput ovlaštenih revizora. Ulovio bih jednu svako toliko. Bile su debele i zdepaste, gotovo široke koliko i duge. Čuo sam da takve pastrve zovu prelati.

Trebalo mi je oko sat vremena autostopom do te rječice. U blizini je bila rijeka. Ta rijeka nije bila nešto. Na rječici sam cvikao karticu i prijavio dolazak. Ostavio bih karticu iznad sata i cvikao je opet na odlasku kući.

Sjećam se poslijepodneva kad sam ulovio grbavu pastrvu.

Farmer me povezao u kamionetu. Pokupio me pored prometnog znaka uz polje graha i nije mi rekao ni jedne riječi.

Zaustavio se, pokupio me i povezao automatski, kao što zatvara vrata štaglja, nije se tu imalo što govoriti, ali ja sam se svejedno kretao, vozeći se 56 km/h niz cestu, gledajući kuće i šumarke kako promiču, gledajući piliće i poštanske sandučiće kako ulaze i prolaze kroz moje vidno polje.

Onda već neko vrijeme više nije bilo kuća. “Ovdje izlazim”, rekao sam.

Farmer je klimnuo glavom. Kamionet je stao.

“Baš ti hvala”, rekao sam.

Farmer nije ni pisnuo, da ne ugrozi svoju audiciju za operu Metropolitan. Samo je opet klimnuo glavom. Kamionet je krenuo. On je bio izvorni nijemi stari farmer.

Nešto malo poslije cvikao sam karticu na rječici. Stavio sam karticu iznad sata i ušao u dugi tunel telefonskih govornica.

Prokrstario sam oko sedamdeset i tri govornice. Uhvatio sam dvije pastrve u maloj rupi koja je bila poput kotača od kola. Bila je to jedna od mojih omiljenih rupa, u njoj se uvijek mogla uloviti pastrva do dvije.

Tu rupu uvijek doživljavam kao šiljilo za olovke. Stavim unutra svoje reflekse, a oni izađu lijepo naoštreni. U nekoliko godina sigurno sam ulovio pedeset pastrva u toj rupi, mada nije bila veća od kotača od kola.

Pecao sam na lososova jajašca i s udicom broj 14 i s nešto većim tipetom. Dvije su mi pastrve bile u košari potpuno prekrivene zelenom paprati, paprati koja je zbog vlažnih stijenki telefonskih govornica postala nježnija i krhkija.

Sljedeće dobro mjesto bilo je četrdeset i pet telefonskih govornica dalje. Mjesto je bilo na kraju šljunčane staze, smeđe i sklisko od algi. Šljunčana se staza strmo rušila i nestajala na malom grebenu gdje je bilo bijelog kamenja.

Jedan od kamenova bio je nekako čudan. Bio je to plosnat bijeli kamen. Sam po sebi drukčiji od ostalog kamenja, podsjetio me na bijelu mačku koju sam vidio u djetinjstvu.

Mačka je pala ili ju je netko bacio s visokog drvenog šetališta uz padinu brda u Tacomi. Mačka je ležala na parkiralištu ispod.

Pad nije bitno pridonio integritetu mačke, a onda su još neki ljudi svoje automobile parkirali na mačku. Naravno, to je bilo davno i automobili su tada bila drukčiji nego danas.

Takvi se auti gotovo više i ne mogu vidjeti. To su stari auti. Treba ih maknuti s autoceste jer nisu dovoljno brzi.

Onaj plosnati bijeli kamen sam po sebi drukčiji od ostalog kamenja podsjetio me na onu mrtvu mačku tako ležeći u rječici, među 12.845 telefonskih govornica.

Bacio sam jajašce lososa i pustio da se spusti preko tog kamena i TRES! pogodak! Riba se zakvačila i jurnula nizvodno, režući pod kutom i zadržavši dubinu, uistinu teška, čvrsta i beskompromisna, a onda je skočila i na trenutak sam pomislio da je žaba. Nikada prije nisam vidio takvu ribu.

Prokletstvo! Kvragu!

Riba je opet uronila duboko i osjetio sam njezinu životnu energiju kako se vrišteći penje uz strunu do moje ruke. Struna je bila poput zvuka. Bila je poput ambulantne sirene koja kreće ravno na mene, crveno svjetlo bljeska, a onda se opet udaljava, a onda se diže u zrak i pretvara u sirenu za zračni napad.

Riba je skočila još nekoliko puta a i dalje je izgledala kao žaba, samo što nije imala nogu. Onda se umorila i postala nemarna, a ja sam zamahnuo i izvukao je. Pljusnula je po površini rječice pa u moju mrežu.

Riba je bila kalifornijska pastrva od 30 cm s golemom grbom na leđima. Grbava pastrva. Prva koju sam ikada vidio. Grba je vjerojatno potjecala od ozljede koja se dogodila kad je pastrva bila mlada. Možda je konj stao na nju ili se stablo srušilo u oluji ili joj se majka mrijestila ondje gdje grade most.

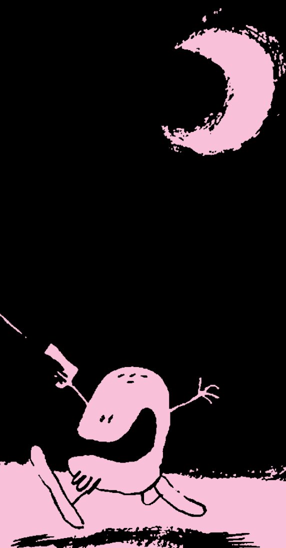
Bilo je nešto u toj pastrvi. Da sam barem od nje mogao napraviti posmrtnu masku. Ne od njezina tijela, već od energije. Ne znam bi li itko shvatio njezino tijelo. Stavio sam je u svoju košaru.

Kasnije tog popodneva, kad su se rubovi telefonskih govornica počeli mračiti, cvikao sam karticu i otišao kući. Onu sam grbavu pastrvu spremio za večeru. Popržena u kukuruznom brašnu i maslacu, grba joj je bila slatka poput Esmeraldinih poljubaca.

S engleskoga prevela Anda Bukvić
Ulomci romana *Trout Fishing in America*, Dell Publishing Co., 1972.

skoro

Larcenet★

14. 03. 98.
23h55

Htio sam napisati knjigu o vojsci… Dakle, žestoko sam prionuo. Preturao sam po sjećanju ne bih li se prisjetio datuma, zgoda, svega onoga što me obilježilo, za vrijeme tog košmara, mojeg služenja u tamno plavoj uniformi i maskirnoj odori.

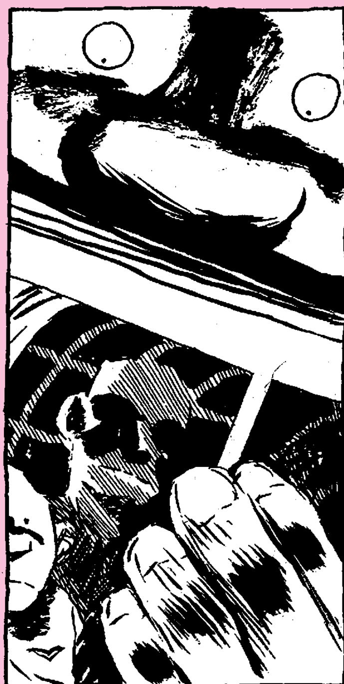
Želio sam napisati knjigu o vojsci zato što sam, sedam godina kasnije, smatrao da još uvijek imam neriješenih računa. Osim toga želio sam obznaniti svoju pobjedu: pokazati tim budalama da ništa od onoga što sam zbog njih morao pretrpjeti nije nestalo, da je sve pohranjeno u mojoj glavi i da, suprotno onome što su oni nekoć tvrdili, ništa nisam zaboravio.

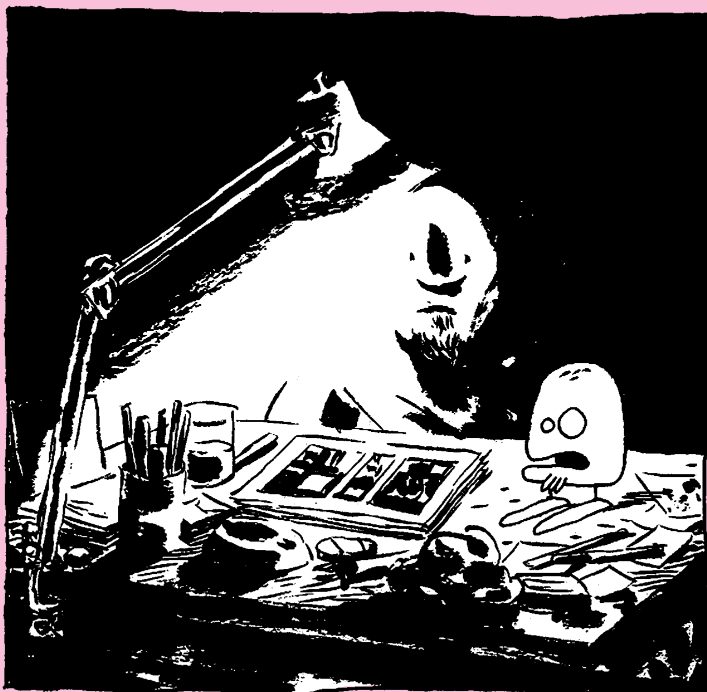

Nisam išao za tim da opišem svaku pojedinost, po mogućnosti kronološki, svog života običnog vojnika. Želio sam progovoriti o strahu, zatvaranjima, mučenjima... Ali nešto je bilo naopako. Kako sam napredovao sve više sam se čudio da, dok pišem i crtam, prešućujem neke stvari. Kao da ono o čemu pričam na kraju krajeva uopće nije važno.

Bacio sam sve i pustio neka miruje. Znao sam da oduvijek želim progovoriti o vojsci, ali bilo je očito da zapravo nisam znao što reći. Zatim sam, bila je to pljuska posred lica, gotovo sa gađenjem opazio da više nisam ljut...

Kada je nestao moj bijes? Ipak me je on mučio još dugo nakon oslobođenja. Ja sam ga brižljivo njegovao, poput kakve relikvije, poput osvete.

U svakom slučaju, bijes je nestao! Zapravo... ne potpuno. Primijetio sam da doista nisam ništa zaboravio, ali sam oprostio. Bilo je baš tako glupo. Nisam više bio ljut ni na koga. To ne znači da u meni nije bilo mržnje, daleko od toga, ali ona više nije bila usmjerena prema nekom pokvarenom naredniku ili sadističkom skupniku... Ne, moja mržnja bila je u potpunosti usmjerena ka kolektivnoj inerciji i mojoj vlastitoj rezignaciji spram sustava.

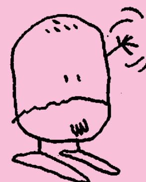
Sa svim ostalim skoro sam se pomirio...

Bio sam uključen u francusku vojsku na području zračne baze u Nancyju, 4. lipnja 1991. Otac me dovezao kolima.

Ostao je trenutak ispred ograde vojarne...

Pokušao sam mu dati znak, ali nije me vidio...

...skoro...

... Zatim je otišao.

Obrijali su mi glavu, uručili krasnu plavu odoru i odredili mjesto obuke.

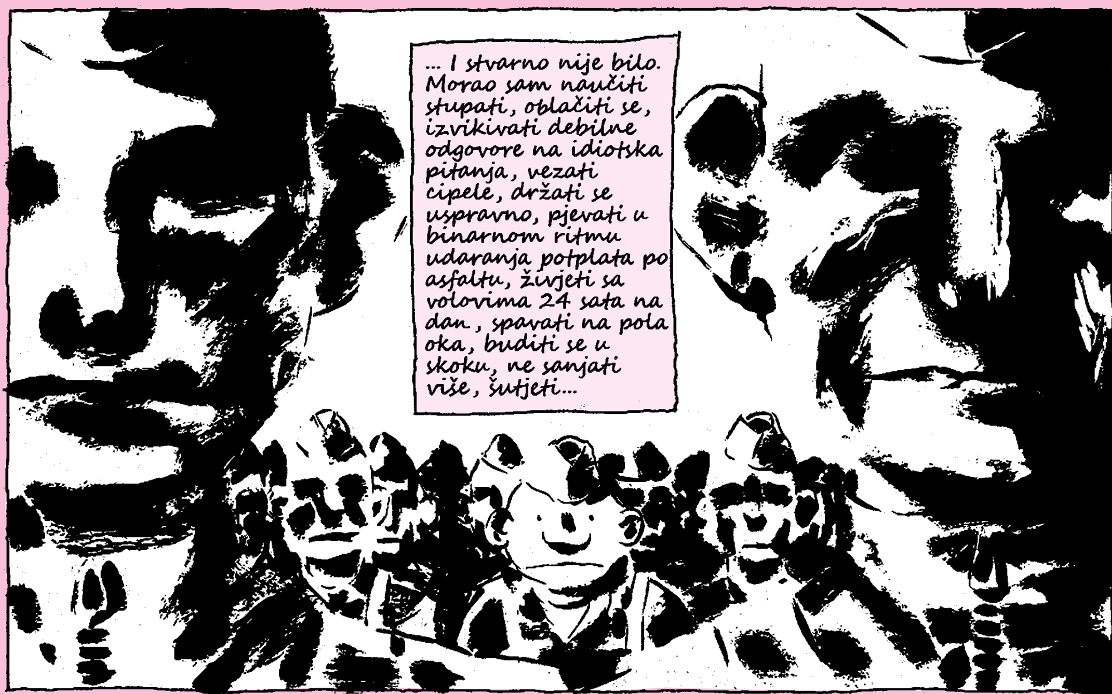
„Zračna baza Toul, Disciplinski odsjek.“

Nikako mi nije bilo jasno zbog čega disciplinski?

BANDO PEDERSKA! KRV ĆETE MI RIGATI!

Ali, bilo je posve izvjesno da neće biti nimalo zabavno.

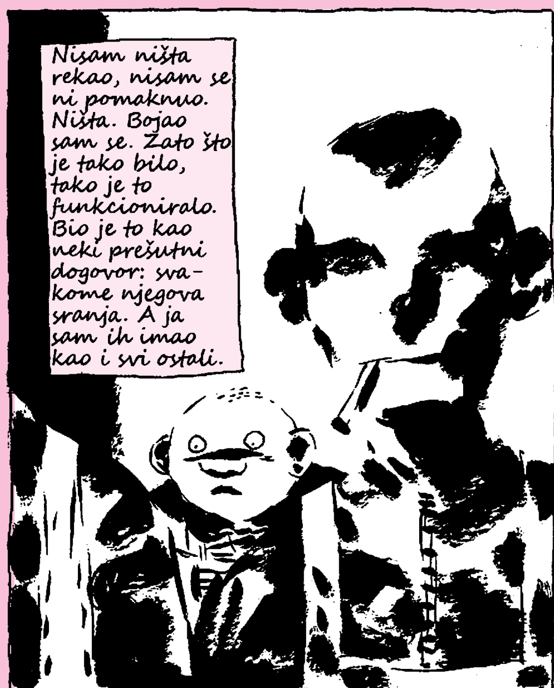

... I stvarno nije bilo. Morao sam naučiti stupati, oblačiti se, izvikivati debilne odgovore na idiotska pitanja, vezati cipele, držati se uspravno, pjevati u binarnom ritmu udaranja potplata po asfaltu, živjeti sa volovima 24 sata na dan, spavati na pola oka, buditi se u skoku, ne sanjati više, šutjeti...

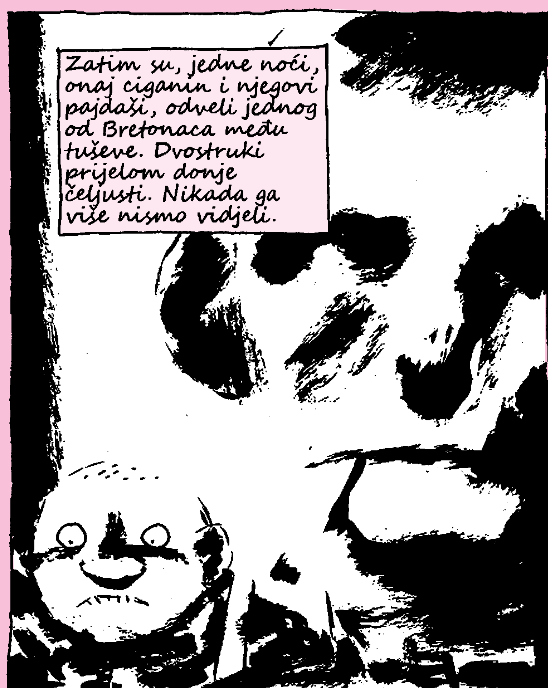

Naučio sam živjeti s Drugim bez prekida, vrebati njegovu blizinu i prikrivenu prijetnju koju je predstavljao.

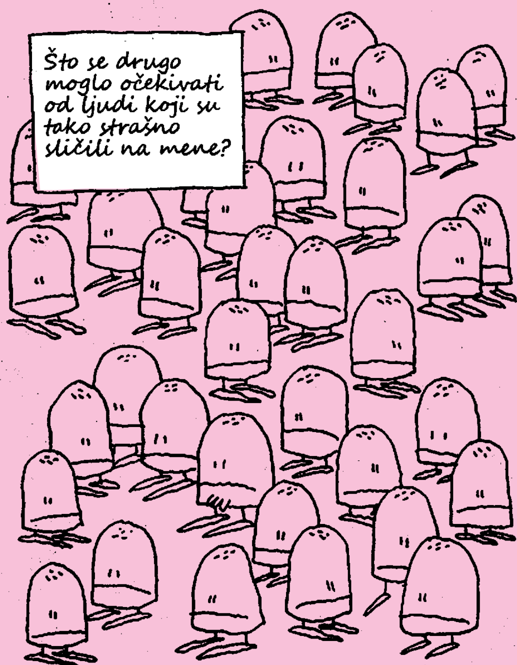

Naučio sam da nema smisla izigravati junaka kad si zakonski lišen svih prava.

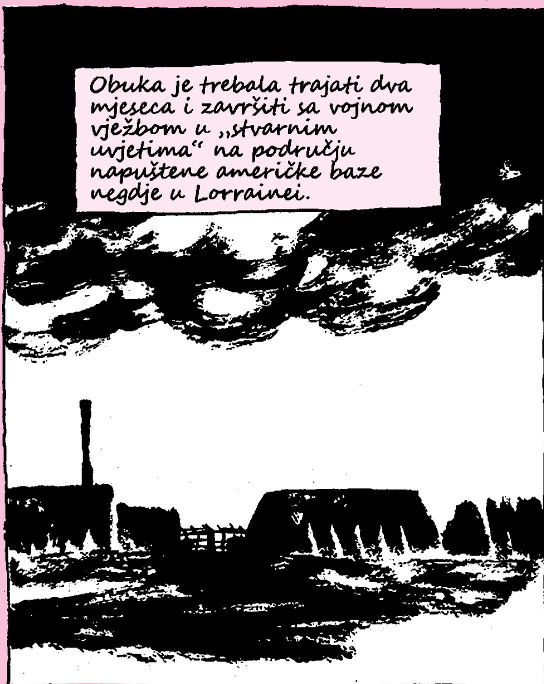

Naučio sam također da se iz gomile uvijek izrodi ono najgore.

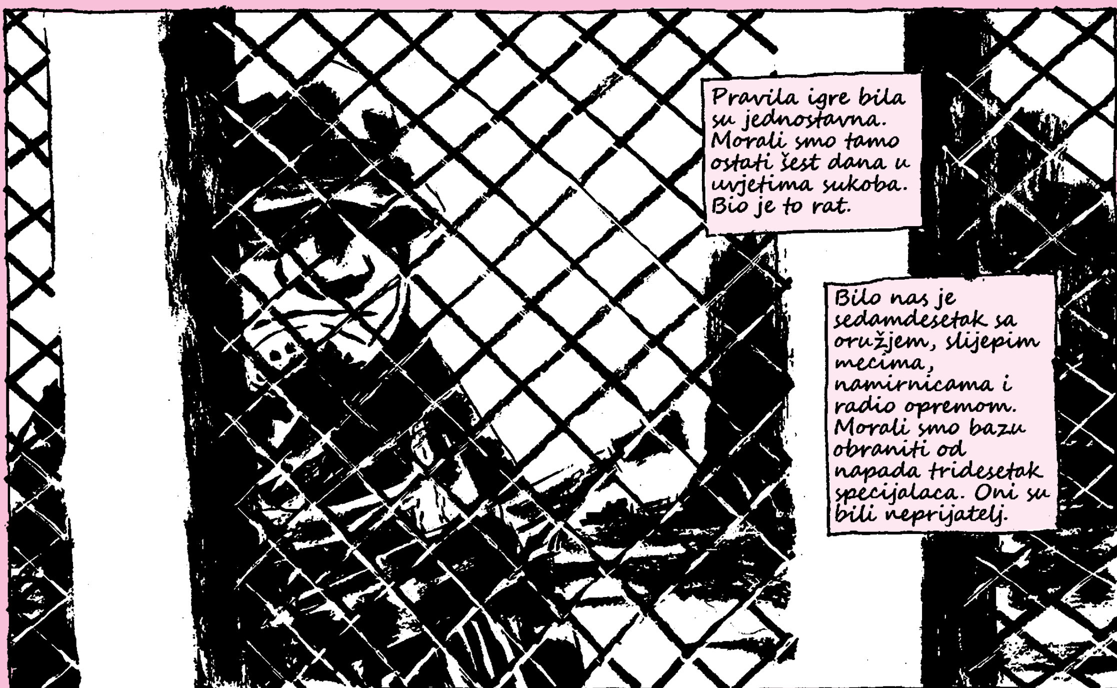

Vidio sam kako dva Bretonca mlate nekog ciganina metalnim dijelovima kreveta.

Nisam ništa rekao, nisam se ni pomaknuo. Ništa. Bojao sam se. Zato što je tako bilo, tako je to funkcioniralo. Bio je to kao neki prešutni dogovor: svakome njegova sranja. A ja sam ih imao kao i svi ostali.

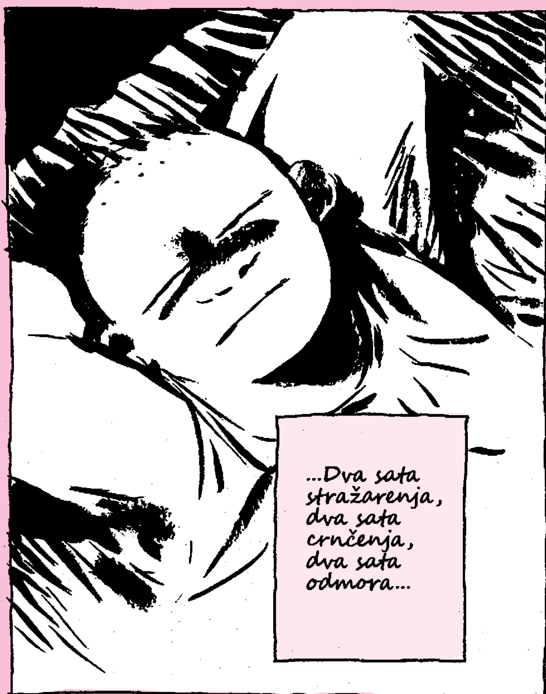

Zatim su, jedne noći, onaj ciganin i njegovi pajdaši, odveli jednog od Bretonaca među tuševe. Dvostruki prijelom donje čeljusti. Nikada ga više nismo vidjeli.

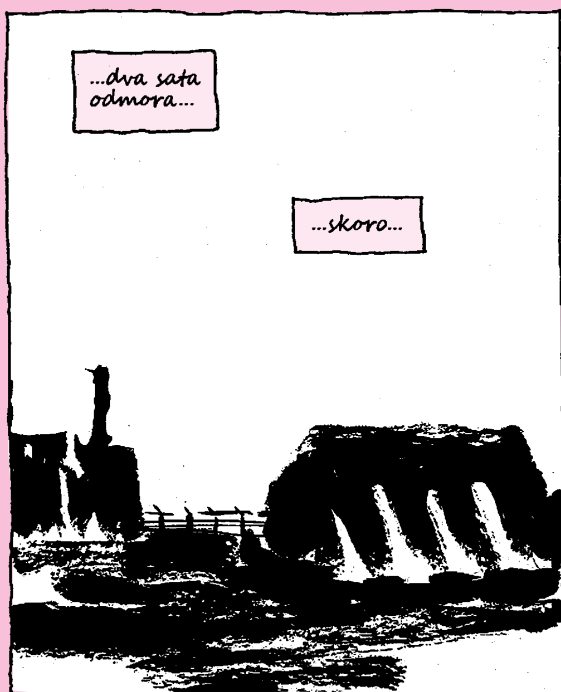

Što se drugo moglo očekivati od ljudi koji su tako strašno sličili na mene?

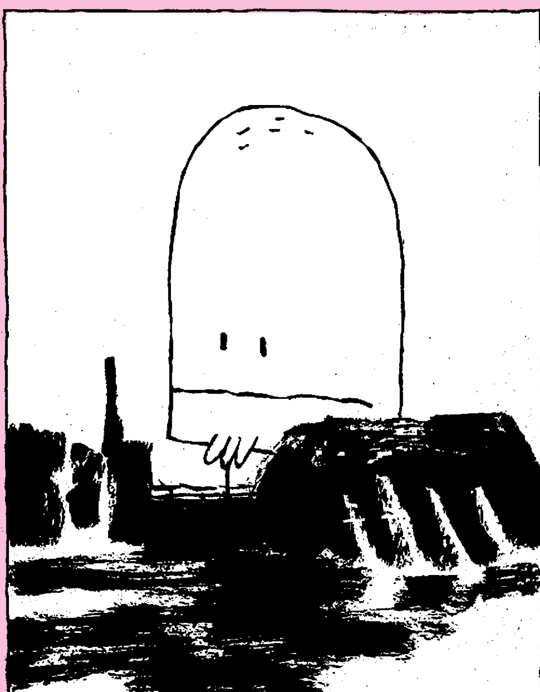

Obuka je trebala trajati dva mjeseca i završiti sa vojnom vježbom u „stvarnim uvjetima“ na području napuštene američke baze negdje u Lorrainei.

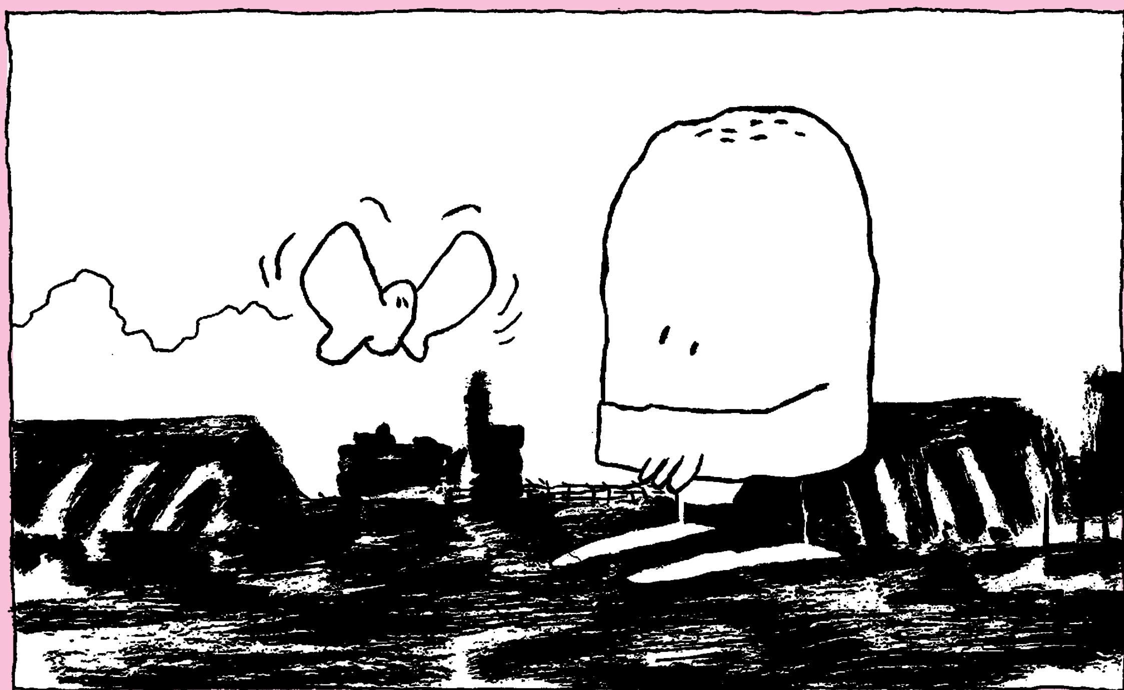

Pravila igre bila su jednostavna. Morali smo tamo ostati šest dana u uvjetima sukoba. Bio je to rat.
Bilo nas je sedamdesetak sa oružjem, slijepim mecima, namirnicama i radio opremom. Morali smo bazu obraniti od napada tridesetak specijalaca. Oni su bili neprijatelj.

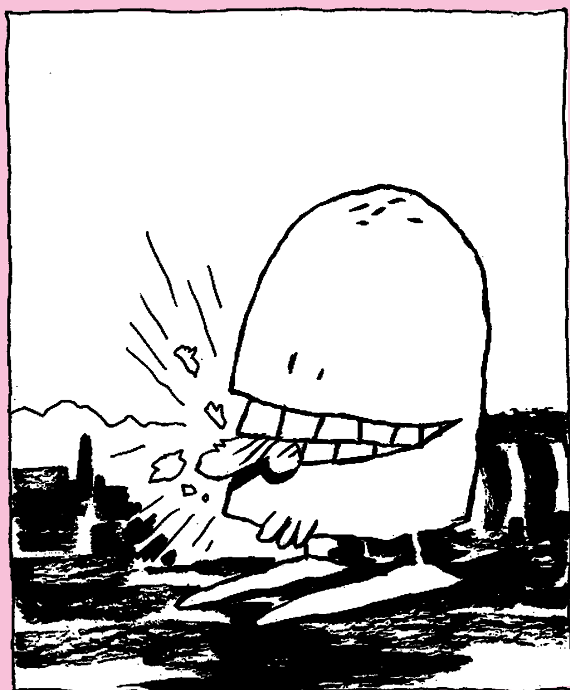

Najveći dio vremena provodili smo na straži u parovima, u tipičnom vojničkom ritmu...

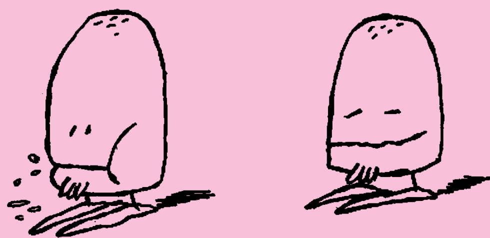

...Dva sata stražarenja, dva sata crnčenja, dva sata odmora...

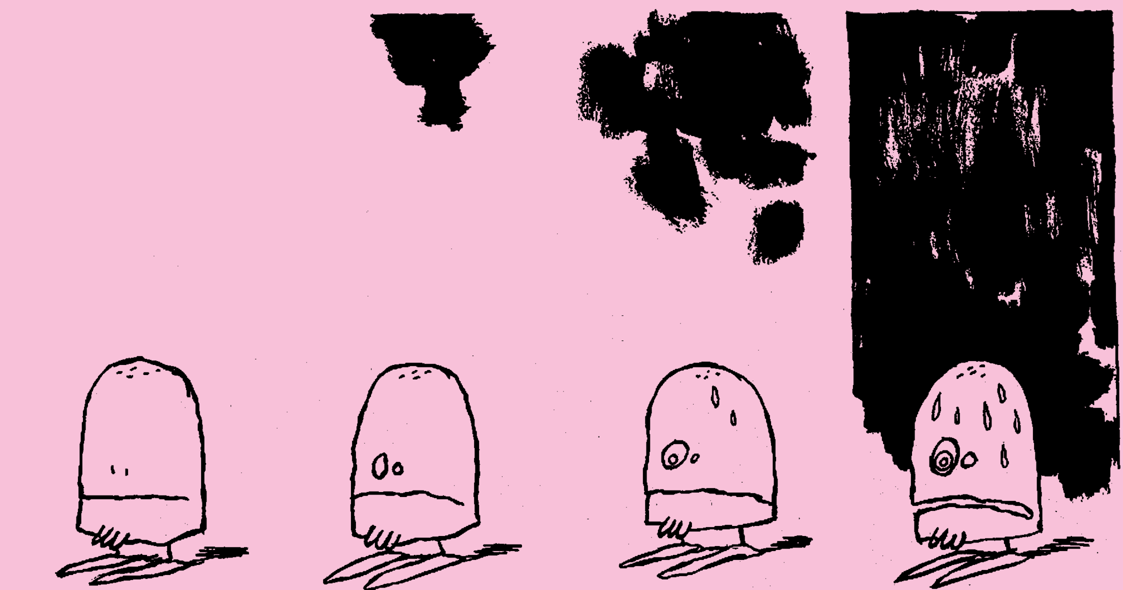

...dva sata odmora...
...skoro...

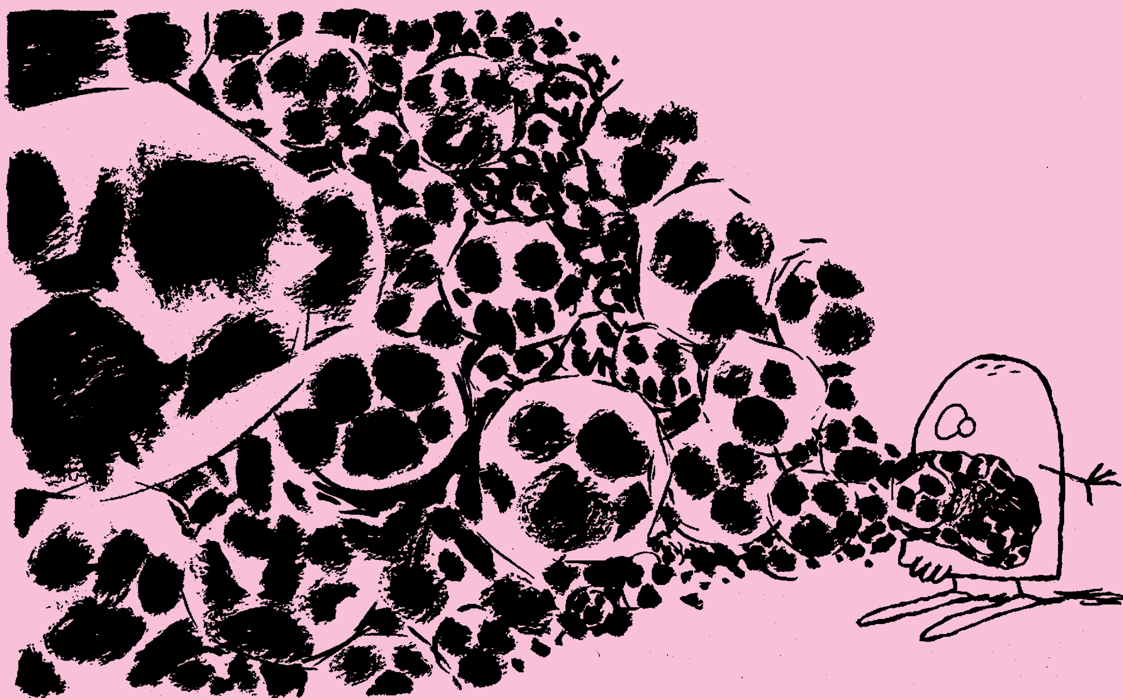

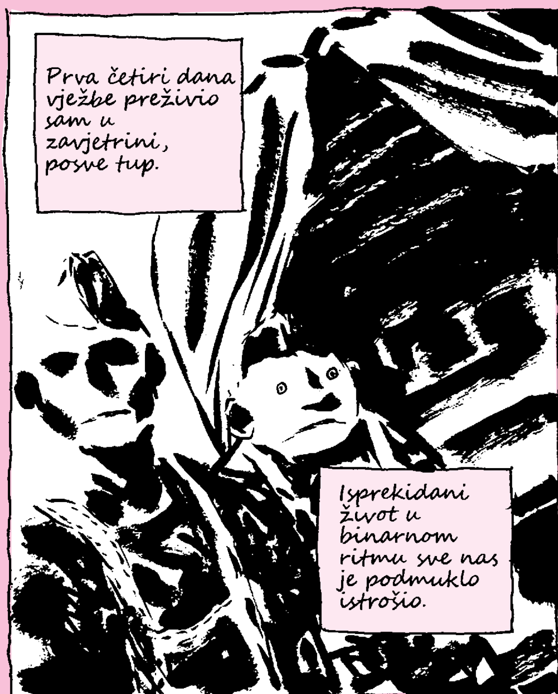

Uvjeren sam da je moguće pobijediti svakoga ako mu oduzemete san.

Prva četiri dana vježbe preživio sam u zavjetrini, posve tup.
Isprekidani život u binarnom ritmu sve nas je podmuklo istrošio.

Zbog stanja premorenosti i živčanosti u kojem smo se nalazili, drugačije smo percipirali stvarnost.
Najmanja poteškoća poprimila bi ogromne razmjere...

Ujutro petoga dana, od 4 do 6, bio sam na straži sa tipom kojeg nisam podnosio.

Bio sam iscrpljen i napet. Već sam pomišljao da neću izdržati, da ću puknuti.

Osim toga, živciralo me što je onaj tip pored mene. Pustio sam ga da se udalji, a ja sam sjeo na osamljeno mjesto pored hangara.

Imao sam neki čudan osjećaj da će mi se nešto dogoditi ako ne reagiram, nešto ozbiljno.

Znao sam da ćemo prekosutra svi otići na dopust. Na to sam već dugo čekao. To me je držalo.

... Ali nisam se htio vratiti...

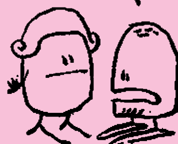
Napokon, kamo da se vratim? Roditeljima? Zar da im, sa nehajnim izrazom lica, kažem kako zapravo i nije bilo tako strašno? Kad dobro znam da iz svega toga neću moći izići neoštećen.

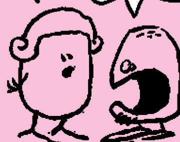
S kime da podijelim patnju? Kako je izreći? Onaj tko nije sudjelovao u tome, može samo naslutiti, ali ne i razumjeti kako je.

Nisam se mogao vratiti, jer više nikada ne bih imao hrabrosti krenuti dalje.

Manu! Već si na dopustu!
Vidiš kako to brzo prolazi...
Mama ...
Ispekla sam ti pile. Onda ćeš nam sve lijepo ispričati!
Mama ...
Jesi li dobro putovao? Jesi li odspavao u vlaku?
Mama ...
Ne želim se više vratiti tamo, mama... Želim ostati ovdje...

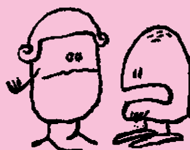

Aaah, dobro znaš da je to naprosto loš trenutak koji će proći. Poslije će biti bolje...
Osim toga, imaš diplomu više tehničke škole! Dat će ti neku službu tu u blizini, u kakvom uredu, kao što se dogodilo sinu gospođe Bergerin.
To nije ono što želim čuti, mama...
Ovdje se ništa nije promijenilo, sve je na istom mjestu otkad sam otišao... A ipak, sva moja uporišta su nestala... Više se ne snalazim kod kuće...

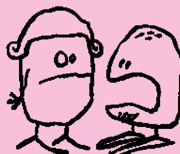

Tamo me muče, mama... Ne mogu ti čak ni reći koliko...

Oh, sad već drama-tiziraš! Sin gospođe Bergerin kaže da...
JEBE MI SE ZA SINA GOSPOĐE BERGERIN!!

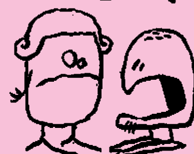

Jesu li njega, sina gospođe Bergerin, tjerali da radi sklekove i glasno pjeva: „Preglup sam da jebem svoju ženu, zato guzim kurve"?

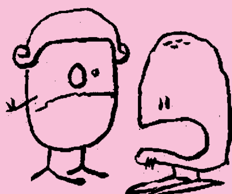

Jesu li se njemu izdrkali u cipele? Jesu li ga probudili usred noći ispalivši mu iznad glave rafal iz strojnice napunjene ćorcima?!

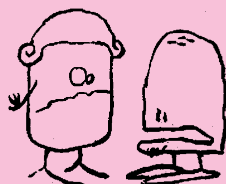

Je li njega, za vrijeme obuke u rukovanju oružjem sa pravim mecima, poručnik držao na nišanu pištolja „za slučaj ako se bude htio praviti važan"?

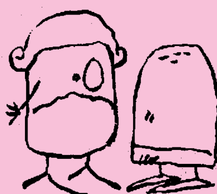

...Je li sin gospođe Bergerin napravio 50 krugova po hangaru zato što je loše zavezao cipele?

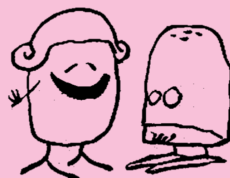

Je li on čistio hodnike potrbuške na pokrivaču, zato što je pozdravio nadređenog bez da je skinuo kapu?

Jesu li njemu na zbornom mjestu, pred svima, poderali pisma zato što je, da bi ih uzeo, pružio lijevu umjesto desne ruke?

Mučenje, strah, poniženje, samoća i umor učinili su svoje. Više nisam želio otići, a nisam mogao ni ostati. Sustav je djelovao: Mentalno sam bio dovoljno slab i poslušan da bih postao vojnik...

...ili luđak.

Zaglavio sam.

Sranjeee!

Zaspao sam. Svitalo je.
A onaj govnar me nije došao probuditi! Kao da mi trebaju nova sranja!

Odjednom sam se, refleksno, ukočio.
Bijela prilika pomakla se na zaštitnom bedemu koji je okruživao bazu...

...Orao zmijar!

Nikad prije nisam ga vidio uživo...
Međutim, još kao klinac obožavao sam promatrati ptice grabljivice...

Najčudnije je to što orlovi obično ne žive u Lorrainei.

Pa ipak, toga dana jedan je bio tamo...
...za mene.

Nikada nisam bio smiren kao u tom trenutku.

U tome času bio sam u središtu svijeta.

Negdje drugdje i daleko, daleko od Lorraine.

Negdje drugdje i dobro. Pomiren sa svijetom, bez ljutnje...

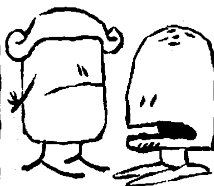
U središtu
umirujućeg
kruga.

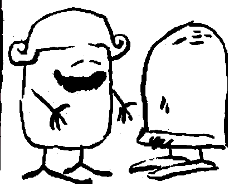

Nisam se
onesvjestio.

MAMA... IMAO SAM VIZIJU...

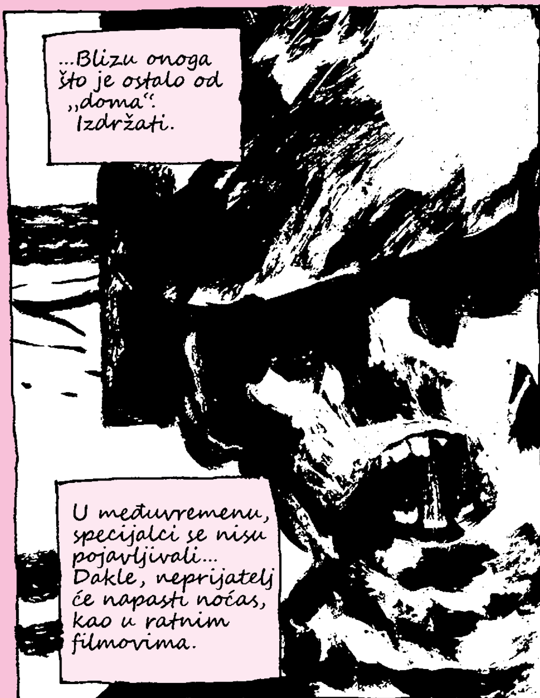

Oh... opet dramatiziraš!

Stigao sam na smotru sa pola sata zakašnjenja i bez valjane isprike. Neću im valjda reći da sam imao viziju!!
Ukinuli su mi sate odmora tijekom 24 sata, zapravo do kraja vježbe.

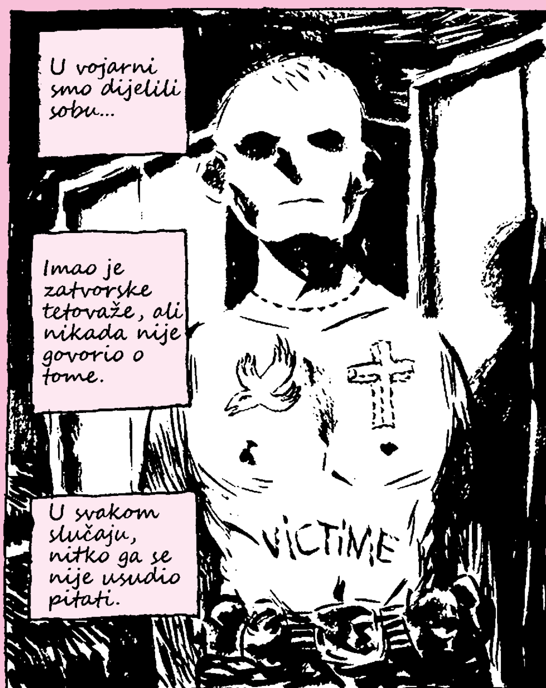

Dakle, vratio sam se na stražu. Bilo mi je loše i imao sam groznicu. Tražio sam da odem u bolnicu.
Kazali su mi da ću moći otići kad mi istekne kazna.

Dan je proticao kao usporeno. Više ništa nisam shvaćao.
Treba izdržati. Sutra će biti gotovo. Nakon toga služit ću u nekom uredu kao sin gospođe Bergerin...

...Blizu onoga što je ostalo od „doma". Izdržati.
U međuvremenu, specijalci se nisu pojavljivali... Dakle, neprijatelj će napasti noćas, kao u ratnim filmovima.

Noću... kao u filmofima...

Bio sam u paru sa Marcom, osornim Bretoncem duge jezičine.

U vojarni smo dijelili sobu...
Imao je zatvorske tetovaže, ali nikada nije govorio o tome.
VICTIME
U svakom slučaju, nitko ga se nije usudio pitati.

Nije govorio mnogo i teško je čitao.
Ali mene je volio. Noću bismo zajedno pušili. On je jedini znao gdje se u bazi može nabaviti trava.

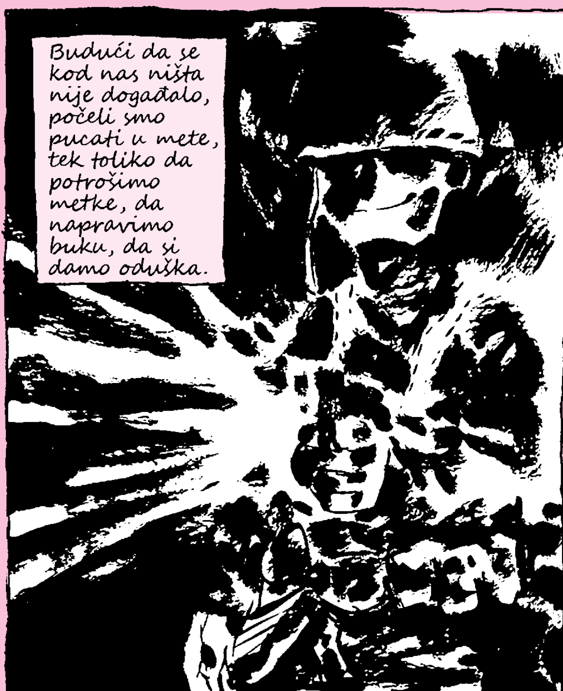

Ja sam zazirao od njega. Ne zato što bi bio posebno opasan ili nasilan...
...već više zbog toga što je bio posve nepredvidiv.

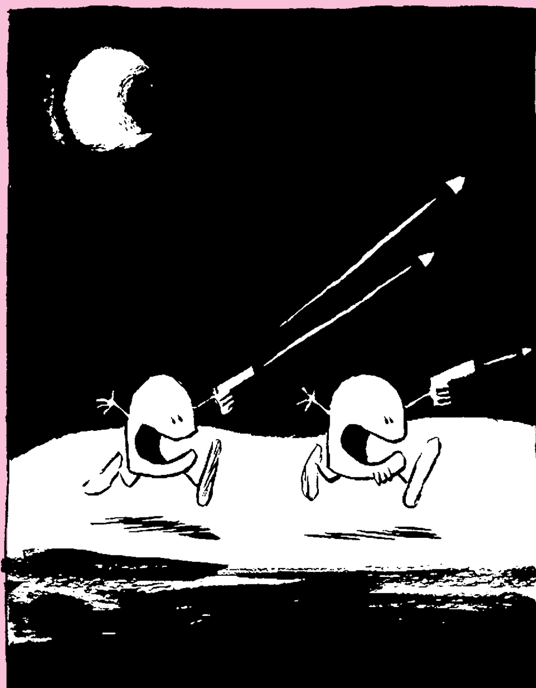

Da bismo proslavili zadnji dan obuke donio je svoj posljednji smotuljak.
U onako umornom stanju to mi sigurno nije bila najbolja ideja.

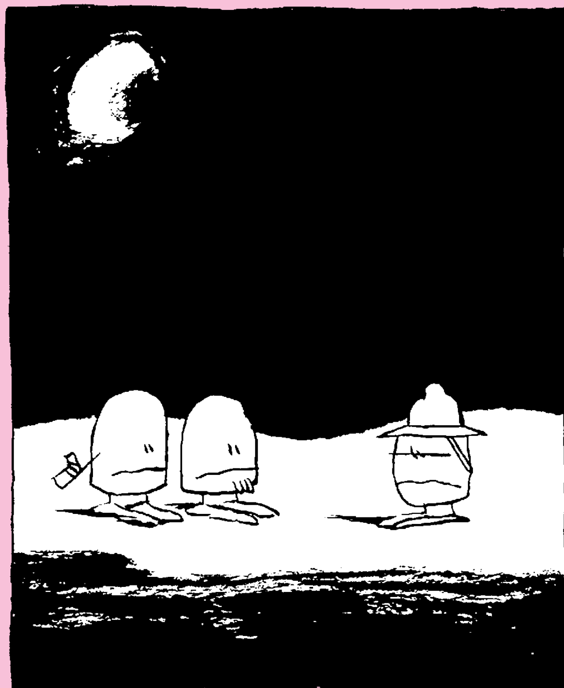

Ja sam imao strojnicu, a on automatski pištolj.
Marco je volio svoj pištolj. Volio je šetati sa njim kad se nije morao skrivati.

A onda je počelo...
Radio vezom obavijestili su nas da su specijalci napali na sjeveru baze.
Nama je naređeno da stražarimo na južnom ulazu i da ni u kom slučaju nikoga ne puštamo da uđe.

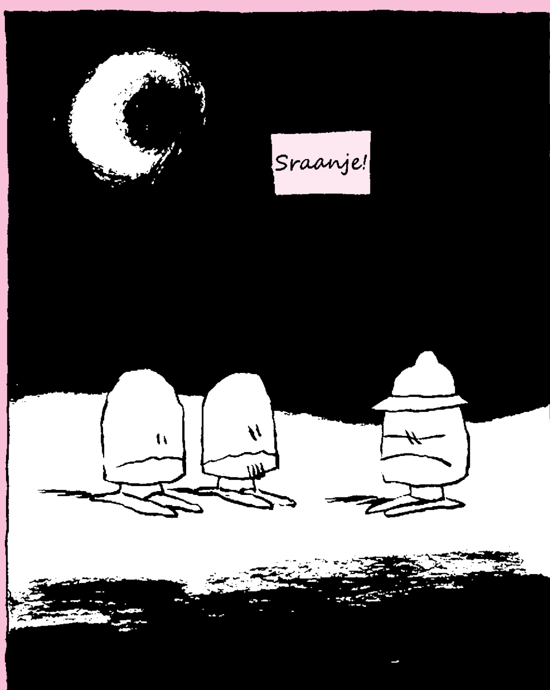

U daljini smo čuli pucnjavu... To nas je počelo zabavljati...
Bilo je nastrano. Osjećali smo se kao u filmu...

Budući da se kod nas ništa nije događalo, počeli smo pucati u mete, tek toliko da potrošimo metke, da napravimo buku, da si damo oduška.

BANDO PEDERSKA! KRV ĆETE PISATI!

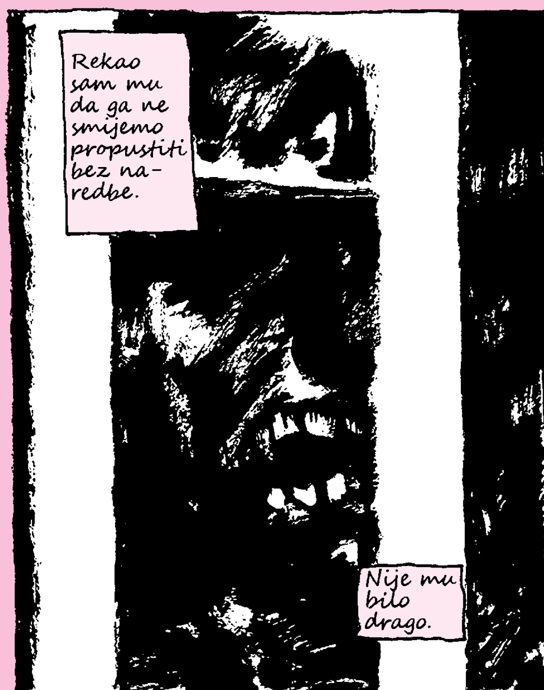

Sraanje!

Baudelaire!

Bio je to poručnik. Nazvao sam ga tako zato što mi je jednom kazao:
„Izvadit ću ti ja prste iz guzice, seronjo koji mi uništavaš živce".

Prvo sam pomislio da će nas ubiti zbog pucnjave, ali ne...
Kazao nam je da ima naredbu pridružiti se jedinici Q-6 u unutrašnjosti baze.

To nije bilo predviđeno u igri. No, nisam se imao volje raspravljati sa poručnikom, osobito ne zadnji dan ovog sranja. Pokušao sam dobiti zapovjednika straže da saznam smijemo li pustiti Baudelairea, ali nitko nije odgovarao...
Sranje!
Marco, po običaju, nije rekao ništa.

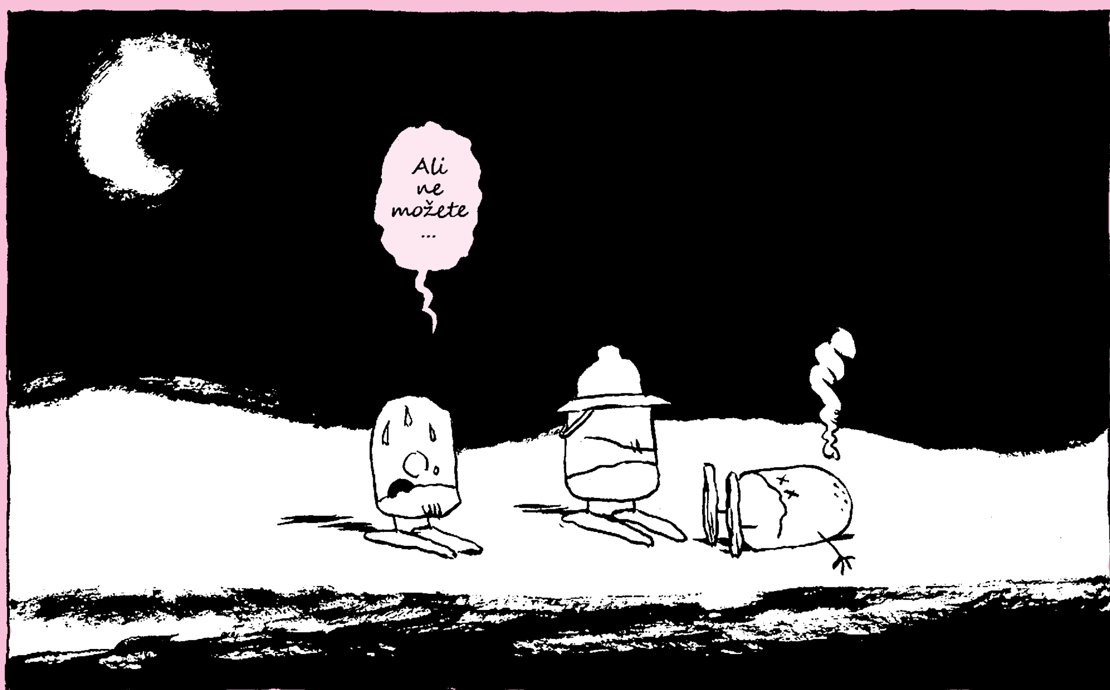

Rekao sam mu da ga ne smijemo propustiti bez naredbe.
Nije mu bilo drago.

Neće meni dva šupka srati, rekao je...
Zatim se provukao između dva krila metalne ograde labavo povezana lancem.

Istog časa, Marco ga je pribio uza zid.

Ni to mu se nije svidjelo.
„Šupčino posrana!“

Ovo Marco nije očekivao.

Ali ne možete ...

Nemate pravo na to, vi...
Imam, ja radim što hoću...

Ovo je vojska...

...A u vojsci, ja imam čin, a ti glavobolju. To je pravilo...

Ali niste smjeli udariti Marca!!
Ovo je rat.

Ma kakav rat!! Ovo je igra, to nije za ozbiljno! Nemojte se praviti da ne razumijete...
?

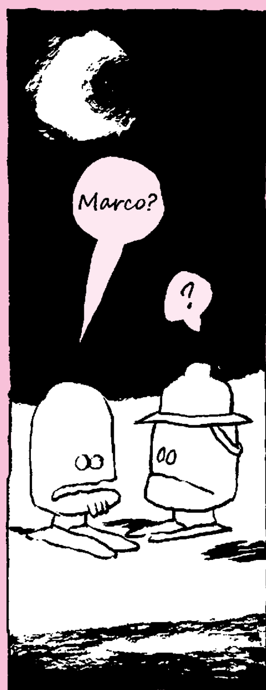

Vi...Vi stvarno ne razumijete, zar ne?!
Ono što ja razumijem, jest to da ročnik ne smije taknuti časnika...

Ali, čak i ako prihvatimo vašu igru, Marco je bio u pravu! Nama je naređeno da ne puštamo nikoga!! On je poslušao...

Učinio je ono što ste očekivali od njega! Ponio se kao vojnik, i zato se nemate razloga buniti!!

Samo žanjete ono što ste posijali...
Budite ponosni!

Marco?
?

Nemoj se glupirati...
?!

U noći svi imamo mrtvačke glave.

„Već prije si bio u govnima, a sad si mrtav, šupčino.“
Baudelaire je morao začepiti... Bojao se i to se vidjelo.

U svakom slučaju, mislim da je Marco već znao da će pucati. Prilijepio je komoru za ispaljivanje poručniku na obraz.
Baudelaire je odmah shvatio što će Marco učiniti. Ali, nedostajalo mu je nekoliko djelića sekunde.

Baudelaire je pao. Lijeva strana lica bila mu je posve spržena. Urlao je. Kao u filmovima.

Oko oluje.

Ja ću poludjeti. Puknut ću. Odbijam sve to preuzeti na sebe. To je preteško.

Sve je to tako zamršeno. Želim se odmoriti. Hoću spavati. Otići negdje. Daleko.

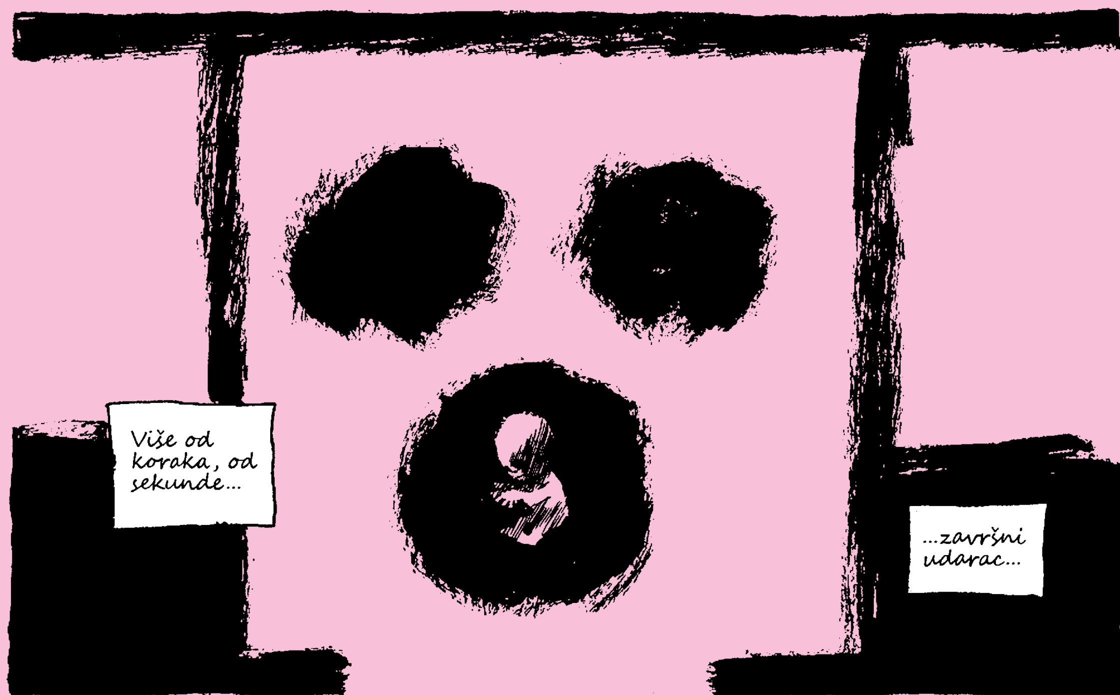
Osjetio sam kako naglo klizim, kao da padam, u iščekivanju završnog udarca.

Činilo mi se da sam negdje drugdje, u potrazi za mjestom gdje me više ništa neće moći pogoditi...

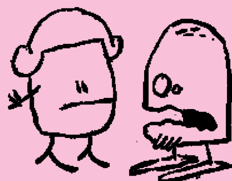
...gdje ću biti na sigurnom, gdje ću konačno moći disati bez straha, bez bojazni, bez tog pritiska u plućima koji nikad ne popušta...

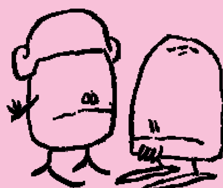
...I nadasve sam... To je sve što želim...Da me ostave samog. Ako treba, neću se ni vratiti. Ostat ću ovdje. Znam da sam sposoban za to.

Uostalom, zašto da se vratim. Već znam što me tamo čeka i nisam siguran da je vrijedno truda, da zaslužuje toliku patnju.

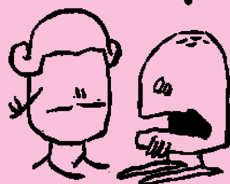

Više od koraka, od sekunde...
...završni udarac...

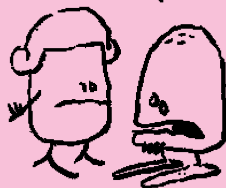

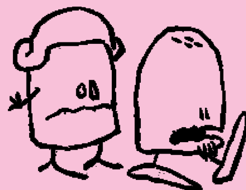

Odlazim, mama...

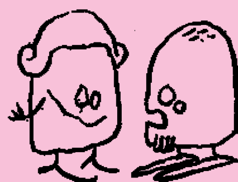

Oh, opet drama-
NE!

Ne dramatiziram. Ja jednostavno nisam dovoljno jak da sve izdržim. Previše sam izmrcvaren da bih tražio još.

... Ne mogu više, mama...
Stoga odustajem...

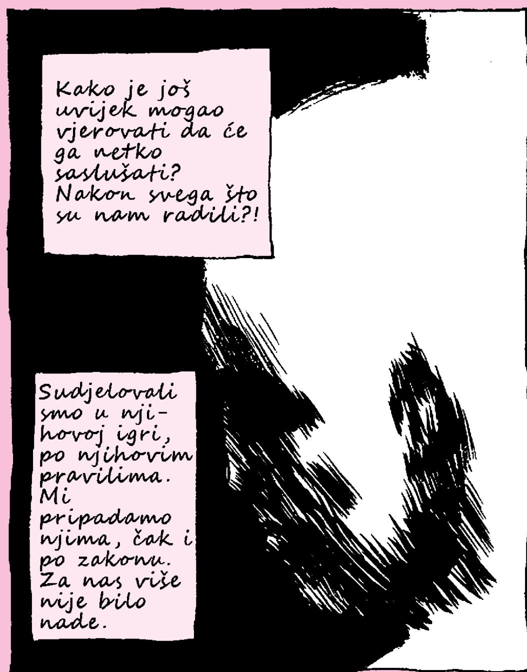

Doviđenja, mama.

Ispekla sam ti pile...

Kad sam se pribrao, čvrsto sam držao Baudelaiera da si ne dira lice.
I dalje se derao.

Marco je bio malo dalje. Govorio je:
„Ja ću im ispričati. Baš me briga, sve ću im reći. Nemam se čega bojati.“
„Sve ću im ispričati.“

Kako je još uvijek mogao vjerovati da će ga netko saslušati? Nakon svega što su nam radili?!
Sudjelovali smo u njihovoj igri, po njihovim pravilima. Mi pripadamo njima, čak i po zakonu. Za nas više nije bilo nade.

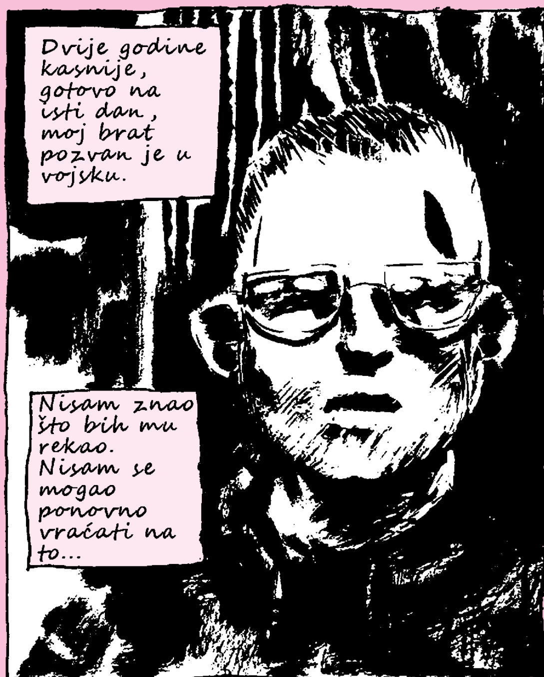

A možda je, naposlijetku, ipak znao.
Znao je da je za njega sve izgubljeno.

I najgluplje od svega, taj idiot od časnika poslao je Baudelairea na južni ulaz, kako bi nas „neutralizirao" i omogućio „neprijatelju" da uđe u bazu. Ta varka trebala nas je naučiti da je u ratu „nužna disciplina". Marco je bio u pravu. Ali to više nikoga nije zanimalo.

Pa što?! Zar sam mu trebao reći da će biti teško? Možda čak i teže od svega što je dotad proživio? Da će sam sebi morati postaviti nove granice, a zatim ih probiti kako bi ih pomaknuo još dalje, a zatim opet i opet?

...Reći mu da se možda uopće neće vratiti, ili hoće posve izmožden?

Stoga sam mu rekao da će to biti samo loš trenutak koji će proći, a zatim će sigurno naći dobru službu u nekom uredu u Parizu...

...poput sina gospođe Ber-gerin.

Brat je proveo jedanaest mjeseci u Njema-čkoj.

17. 06. 98.
6h38

Eto, knjiga je skoro dovršena. Umoran sam i osjećam se loše. Čim sam počeo pisati znao sam da to svakako neće ništa riješiti, ali nisam mislio da ću se na kraju osjećati tako jadno i izmučeno.

A sad ću opet morati navući krinku strpljivosti kad mi suosjećajnim tonom budu govorili: „Stvarno je bilo teško u vojsci"

A zapravo nije bilo teško...bilo je kao u paklu.

Gotovo je za danas.

...Skoro.
larcenet

Ako ste imali nedoumica u vezi sa svojim oblačenjem, ova najnovija papina poslanica, poznata i pod nazivom "Papa vs. Lagerfeld", donijet će spokoj vašem izgledu i vječnu nadu vašim manirama. Slijedeći modne savjete Svetog Oca možda nećete postati dobar kršćanin, ali ćete mu, sasvim sigurno, početi sve više nalikovati

SARAH “PINKIE” BENNET

Kako odjenuti papu u svakoj prigodi

UVOD

HAJ, JA SAM PAPA.
Koliko ste puta otvorili ormar i iživcirali se? Kladim se, puno puta!! Kako se dobro odjenuti (ili "izgledati najbolje što možete") jedna je od najvećih briga ljudi danas, i to iz dobrih razloga... Ako ne izgledate najbolje što možete, ljudi neće imati najbolje mišljenje o vama, a to može izazvati razne probleme. Bezbrižnim i neurednim odjevnim kombinacijama izazvat ćete nepoštovanje. Ako ne obraćate pozornost na svoju odjeću to može izazvati čuđenje vaših kolega i prijatelja. A ponekad ćete primijetiti da nosite nešto što je jednostavno krivo. Povijest i društvo dokazali su to nebrojeno puta.

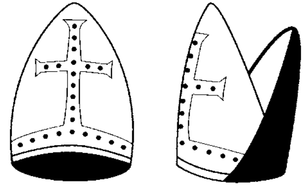
Ali to ne vrijedi i za mene!! Ne sjećam se koliko puta su mi ljudi rekli, "Vaša Svetosti, izgledate fantastično." Uvijek pazim na ponašanje i kažem "Hvala!" - ali duboko u srcu mislim da je sve to laganica. Pa, uhvatite se čvrsto!! Jer danas ću podijeliti svoje tajne otmjenog (i doličnog!!) odijevanja s vama. Ovo je knjiga koju možete ponijeti sa sobom do ormara ili komode, jer ću vam reći točno što da odjenete bez obzira na sve. Dobro odijevanje je avantura, a odjeća je zvijezda!!

OSNOVE

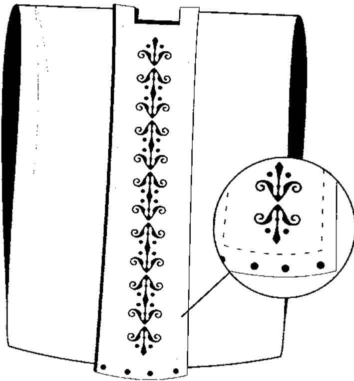
OK, SADA MISLITE, "Spreman sam, Papa! Sve mi reci!!!" Pa, čekajte malo!! Ne možete se samo probuditi jedno jutro i biti bolje odjeveni u svakoj prigodi. Putovanje počinje s milijun koraka, a prvi korak je onaj koji ja volim zvati "Osnove".

PRVO: ŠEŠIR

Najprije, kupite velik šešir. Ako želite biti dobro odjeveni od glave do pete, ZAŠTO NE BISTE POČELI S GLAVOM??? Veliki šešir na vašoj glavi svima poručuje, "Pogodite tko je glavni?" Pomoći ću vam: Vi ste glavni, ako nosite dojmljiv šešir. Šešira ima svakakvih oblika ali moj je najbolji. Šešir vas grije zimi a daje vam sjenu ljeti zbog svojeg jedinstvenog materijala. Ja svoje šešire osobno naručujem iz kataloga ali nemojte biti sramežljivi – obilazite dućane!!!

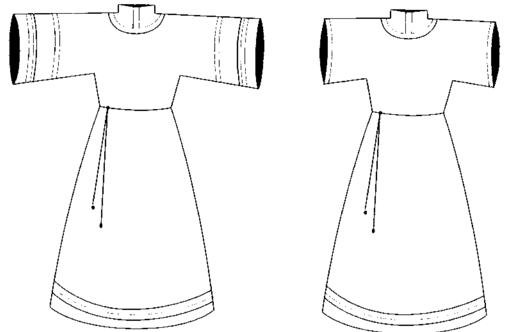
DRUGO: HALJINA

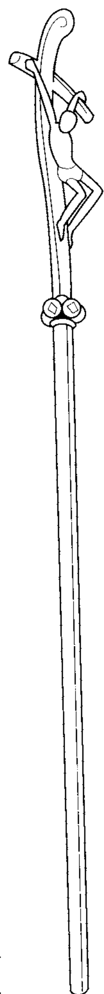

OK, NEMOJMO ZBIJATI ŠALE – znamo da ne govorimo o kućnim haljinama koje već imate!! U kućnim haljinama svi izgledaju nemarno – kao da vas nije dovoljno briga da biste odjenuli nešto posebno, samo običnu kućnu haljinu. Što je sjajnija tkanina, to ćete ostaviti bolji dojam svaki put kada odjenete haljinu. Pridjev koji se stvara u vašoj glavi dok gledate haljinu treba biti: "carski". Carski ili kraljevski, ne govori samo o vama ako ste na vrlo važnom položaju – to je odjeća koju nosite. A haljina je *ključna*.

TREĆE: LIJEPA TUNIKA

SAD, TO JE NEŠTO malo manje važno od ostalih spomenutih osnova. Razlog je u ovome: ona ide ispod halje i zapravo samo "viri", pa ako je cijena u pitanju (a za koga nije ovih dana!!) U REDU je imati malo jeftiniju tuniku s jednostavnim vezom. Naravno, tunika nije nevidljiva – mnogi će je ljudi vidjeti, prije ili poslije, bez obzira na sve! Ja osobno volim one koje su bar malo izvezene. Može biti riječ o crtežu ili bilo čemu – ali ne smije biti ništa neukusno poput "Naprijed Vatreni!", ili čak monograma, jer to samo zbunjuje ljude i odvraća im pozornost.

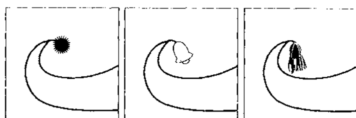

GOTOVO DA U GLAVI ČUJEM što govorite: "Vaša Obožavanosti, je li taj veliki štap optočen draguljima zaista dio odjeće? Više je kao rekvizit, imam li pravo?" Imaš li pravo? NE! Ne želim vam zapovijedati ali razmislite: ako *uvijek nosite štap*, ljudi će automatski "pomisliti" da je on dio dojma koji želite ostaviti. Točno, nekada ga je teško nositi. Točno, postoje različite veličine. Točno, trebao bi imati dragulje, i iznenadili biste se koliko ljudi zna prepoznati razliku između pravog dragulja ili lažnjaka koji ste kupili u jednom od onih trgovina. (Ponovno odjekuje riječ "škrtica.")

E sad, znam da će mi zbog ovog puno ljudi srati, ali moram reći da je, što se tiče antikviteta poput žezla, Italija najbolja. Ima nešto u starim civilizacijama koje mogu napraviti tako LIJEPE stvari. Ako tražite žezlo ili bilo kakav veliki štap, bilo da je zavinut na vrhu (to mi se sviđa!!) ili da je običan (i to je u redu!!) najkvalitetniji se mogu naći u Italiji. Jesu li vaši namještenici pretražili najbolje talijanske trgovine i muzeje. Birajte pozorno ali ne previše – ne želite potratiti život tražeći žezlo.

PETO: OTMJENE CIPELE

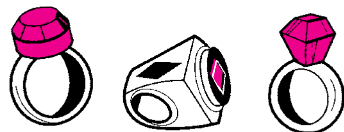

NE MORAJU SE zavijati prema gore na vrhu. Ali trebaju biti otmjene pa će vjerojatno imati nešto na vrhu - zvonce ili male resice. Glavno je da to bude cipela koja istovremeno izgleda delikatno i otmjeno. Sayonara gležnjače!!! Puno ljudi mi kaže, "Tko će primijetiti cipele, Vaša Milosti?" ali moj je odgovor uvijek isti: "Apsolutno svi nazočni u crkvi ili gdje god." Dok netko hoda u procesiji, s vremenom će spustiti pogled na cipele, pogotovo ako sjedite u prolazu. To je prirodno.

KALEŽ S TAMJANOM

Ako želite. (Nije obvezno)

PRSTENJE!!

NE MOGU VJEROVATI da sam gotovo zaboravio spomenuti prstenje. Treba vam hrpa prstena, svaki s dragim kamenjem, na prstima obiju ruku. Neki prsteni imaju posebno značenje o čemu ćemo govoriti ako budemo imali vremena, ali poenta je u prstenju. Napokon, kada ljudi kleknu da bi vam poljubili prstenje, ako ga ne nosite... iskreno, ne mogu to ni zamisliti! Kako biste se osramotili!!!

ZAKLJUČUJEMO da su to bile "Osnove" za ispravan način odijevanja.

NA POSLU

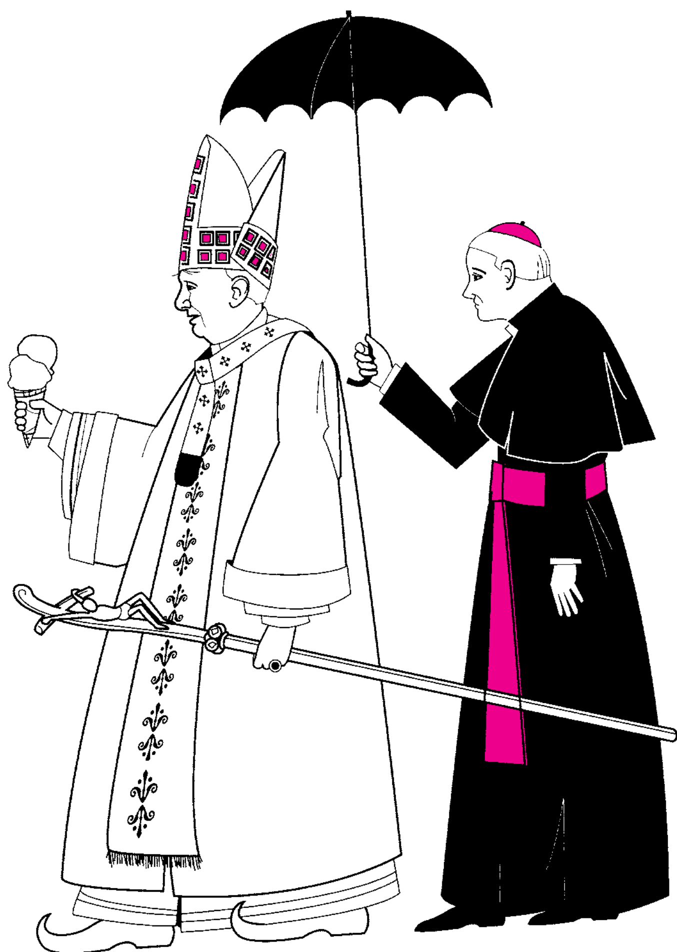
Ni na jednom drugom mjestu ne trebaju vas shvaćati ozbiljnije kao profesionalca nego na poslu. U uredu, Vatikanu, bilo gdje, ljudi će vas promatrati i procjenjivati vas kao profesionalca koji obavlja svoj posao. Ovdje ne govorimo o radnom odjelu. Traperice nisu dobrodošle, i nemojte mi pričati o tome koliko su glamurozne!! Ako ste na poslu, morate se potpuno obući: šešir, halja, tunika, otmjene cipele. I ne zaboravite žezlo!! Držite ga pod rukom kad idete po kavu i nećete imati problema.

“Bok, Guiseppe!”, “Bok, Vaša Svetosti! Vau, čak i na običan radni dan vi nosite toliko prstenja!!” Takvi razgovori pokazuju da moji savjeti djeluju. A čvrsti stisak ruke to čini posebno jasnim.

U CRKVI

Od svih mjesta na svijetu, crkva može biti najotmjenija. Ne brinite se, razumijem – teško je održavati ravnotežu između toga da izgledate jako sređeno a da ne izgledate kao da se sve vrti oko vas. Napokon, Crkva je sveto mjesto – i to nikada ne smijemo zaboraviti!! Zato trebate nositi halju s *jako otmjenim vezom,* veliki štap, žezlo, otmjene cipele ili papuče i tuniku... i pogledajmo istini u oči: ovo je vrijeme da otvorite svoju kutiju s prstenjem i stavite prstenje na sve prste. Pa u crkvi ste, ako shvaćate što želim reći!!! Nadbiskup i svi ostali donijet će tamjan pa je to nešto o čemu se ne morate brinuti. Ako ste se obukli onako kako vam savjetujem onda gotovo i nije važno što govorite, ali ipak imajte u pripremi blagoslov. Neki od ostalih svećenika mogu vam pomoći – to im je posao!!

U IGRI

Radno vrijeme nije vrijeme za igru i obratno. Kako ne govorite latinski na štandu sa sladoledom, tako i ne predvodite procesiju dok sjedite u dvorištu. Ali problem je u tome što nikada niste sigurni. Pa u slučaju da želite imati sve Osnovne rekvizite, nosite: halju, šešir i tuniku i neke otmjene cipele na nogama. Obratite pozornost kako funkcioniraju mali zavinuti vrhovi cipela čak i u situaciji "igranja"? Na to ja mislim kad kažem da je nešto svestrano.

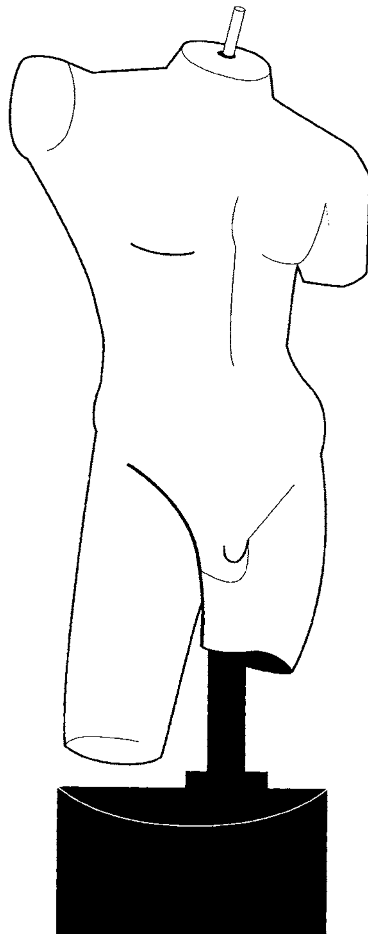
"Papa, Papa, zar niste zaboravili prstenje i žezlo???" Ne nisam. Oboje stavite na sebe, bez obzira na to što drugi govore.

Ako je vani jako vruće možete imati nekoga da stoji iza vas s nekim otmjenim kišobranom kako biste bili u hladu cijelo vrijeme. To je totalno super!!

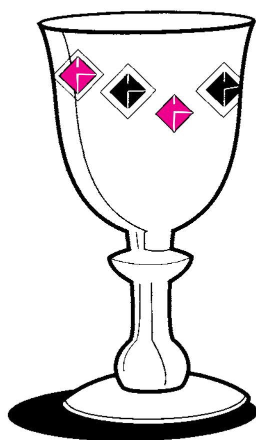
NOĆNI ŽIVOT

Ovdje bismo mogli upasti u neke dvojbe. Moje je mišljenje da nećeš napredovati u ovome svijetu ako se predaš noćnom životu. (Neka vas samo jedan biskup vidi u nekom diskaću i *finito*!!) Uz to, mjesta poput noćnih klubova i diskoteka nisu “u mom stilu” a iskreno rečeno, mislim da nisu ni u vašem. Tako da nikada nećete vidjeti ovu Svetost na takvome mjestu, kako ugrožava ljude svojim velikim štapom ili žezlom ili bilo čime već!! Plesati s tim stvarima?? Nema šanse!!!

VJENČANJA I PIKNICI

Oboje se mogu događati (ali ne uvijek!) u prirodi, pa mnogi ljudi kažu, "Vaša Svetosti, mogu li nositi sandale??" HALOOO?!?!?! Čitate li vi uopće ovu knjigu? NEMA SANDALA I TO JE KONAČNO. Na vjenčanju želite izgledati najbolje moguće čak i ako vi osobno ne blagoslivljate mladence: govorim o halji ispod koje ide tunika, o otmjenim cipelama, žezlu i velikom, visokom šeširu, da svima pokažete kako poštujete prigodu. To bi mogla biti prigoda u kojoj ne biste trebali nositi bijelu halju jer je to mladenkin poseban dan, ali istodobno nošenje bijele halje pokazat će da prepoznajete svetost i posebnost dana, pa je tu riječ o dvojbi, nositi bijelo ili ne. Izbor je na vama!! Isto je i s izletima u prirodu osim što su obično ležerniji. Ipak, reći ću još jedanput: s puno prstenja ne možete biti na gubitku!

NA TRKALIŠTU

To je situacija slična onoj s noćnim klubovima. S jedne strane, nemojte ići. Ali, s druge strane, znam da neki ljudi stvarno uživaju u tome. Reći ću samo jedno: vani može biti jako vruće. Zato volim preporučiti još jedan dodatak uz halju, prstenje, tuniku i veliki štap. Govorim o kaležu, koji vaše osoblje može napuniti vodom, vinom, bilo čime, jer se u takvim vremenima ne možete pouzdati u štand s pićima. Moji omiljeni kaleži su oni urešeni draguljima: ne može se izreći koliko dobro i otmjeno izgledaju. Moje mišljenje o tome gdje možete naći takve starine? Pogodili ste: u Italiji!!! Uvijek nađu nešto jako posebno u stražnjoj sobi, i donijet će vam TO i poljubiti vam prsten!! Ali hoće li to učiniti ako uđete noseći motorističku kacigu? Naravno da neće. Vidite kako to ide – čak će i krivi šešir promijeniti cijeli pogled na život. A svi želimo uspjeti.

OTMJENE DRŽAVNIČKE VEČERE

OKEJ, OVO JE JEDNO MJESTO na kojem mislim da nećemo imati problema s ljudima koji govore, “Molim Vas, Vaša Milosti, želim nositi sandale!!” Otmjene državničke večere su životna činjenica – diplomati, veleposlanici, predsjednici, kraljevi i drugi ljudi nazoče tim *jako važnim večerama* i bez obzira na to jeste li Papa ili niste želite izgledati najbolje što možete. Pa recite svojim slugama da vam izvade najotmjeniju halju, i ne škrtarite s prstenjem!! Kada dođe juha, NE skidajte šešir. To je jednostavno glupo i, kao da to nije dovoljno, moglo bi biti i neuredno. Ne trebate se previše brinuti o tome što ćete reći – čak iako su svi nazočni na ovim večerama velike face, puko općenito čavrljanje bit će dovoljno. (Prije ili poslije ljudi će doći do teme izopćenja, i moj savjet je da kažete nešto poput, “Znate što? Uživajmo u janjetini. Umak je izvrstan, zar ne?” Teme koje će sve zadovoljiti su Italija i njezina bogata povijest starina (a to je i super prigoda da pokažete svoje žezlo!!), kako idu stvari u Vatikanu, kišno vrijeme itd.

NA PLAŽI

Plaža je zanimljiv problem što se tiče dobrog izgleda. S jedne strane, to je samo plaža, za ima Božje!! Zar postoji ležernije mjesto na kugli zemaljskoj??? Ali, s druge strane, to je mjesto gdje će vas zapaziti. Zato sam odlučan kada kažem: SANDALE NE DOLAZE U OBZIR. "Vaša Svetosti, Vaša Svetosti, zar zaista govorite da ljudi ne bi trebali nositi sandale na plaži?" Gledajte, ne kažem da ih NITKO ne smije nositi. Samo ne oni koji žele izgledati najbolje moguće. Ako ste samo spasilac i nemate nikakve ambicije u životu, tada dapače, nosite sandale, neću na vas nahuckati svoje osoblje. Ako ste jedna od onih raspuštenica u bikiniju koja misli da izgleda jako seksi a zapravo izgleda užasno? Dapače, nosite ih. Ali ako ste Papa, morate nositi halju, tuniku, otmjene cipele i puno prstenja, i ne vidim razlog zašto me drugi ljudi, koji žele izgledati dobro, ne bi u tome slijedili. Možda mislite da sam u vezi s tim tvrdoglav, ali takav sam samo po pitanju važnih stvari, a mislim da je to jako važno.

ODLAZAK U KINO ILI KAZALIŠTE

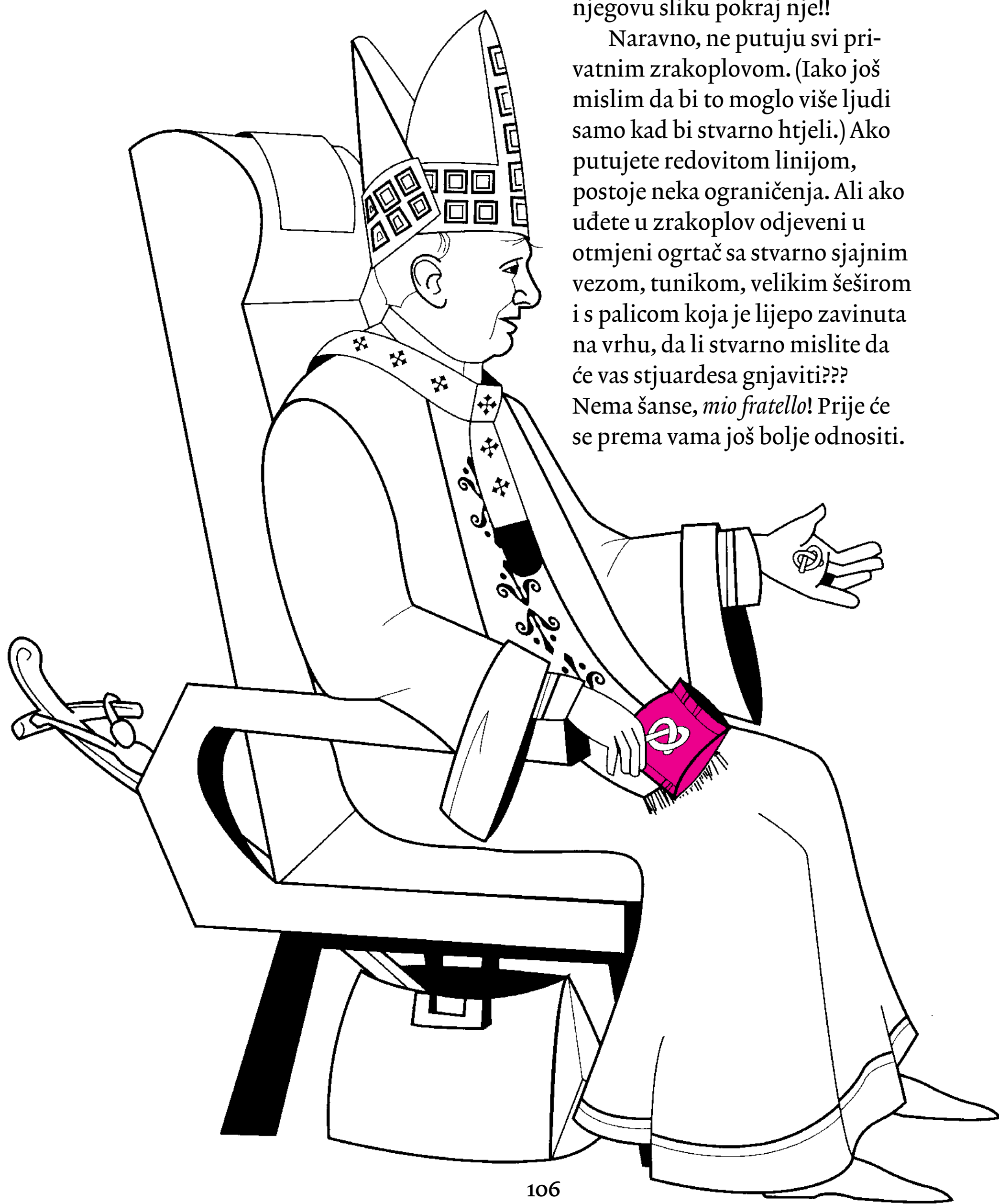
Oprostite, vaša milosti?" "Izvoli, Mario?" "Ne vidim film – vaš šešir mi smeta!!" Da sam dobio nekoliko lira svaki put kada sam to čuo, sada bih preuređivao cijeli Vatikan!! Znači li to da trebate ostaviti šešir kod kuće? NE! Znači li to da trebate skinuti šešir kako bi ljudi iza vas mogli vidjeti?? Ne nužno. Znači li to da trebate organizirati privatno prikazivanje filma? Sada ste na pravom putu!! Naravno da to nije uvijek moguće – ovisi o tome što radite. Ipak, bit ću ovdje malo ekstreman i preporučit ću privatnu projekciju! Ali samo zato što niste u pravom kinu ne znači da možete hodati naokolo u trenirci. Još jedanput. Kladim se da možete to izgovarati istovremeno sa mnom – govorim o prstenju na rukama, velikom šeširu na glavi, halji i tunici. Napokon, privatna projekcija obično je prepuna važnih gostiju. To je još jedna stvar o kojoj je dobro razgovarati na otmjenim državničkim večerama - "OK, tko želi gledati *Oceanovih jedanaest*?" To će odmah privući pozornost pripadnika kraljevske obitelji!!!!

PUTOVANJA: POSEBNO ZRAKOPLOVOM

NE MOGU SE zaobići – u ovom modernom svijetu, ljudi danas putuju zrakoplovima. Ljudi jednostavno više ne putuju velikim prekooceanskim brodovima – to je gubitak vremena. A jahanje? Ne pada mi na um!!!

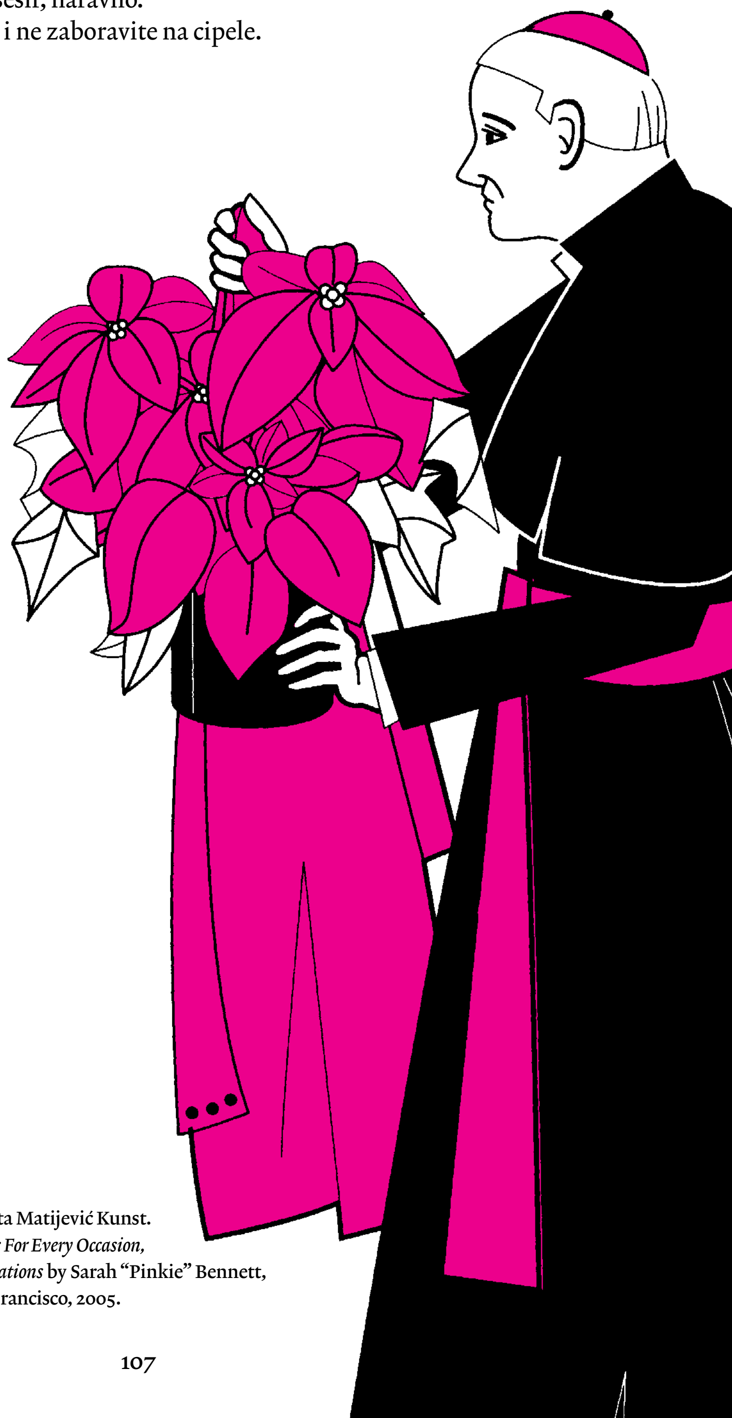
Upravo je neki dan jedan član mog osoblja rekao, "Vaša Milosti, zašto ne bismo spakirali vašu otmjenu halju, cipele koje se zavijaju na vrhu, palicu sa žezlom i čak i vašu tuniku? Kada stignemo u Budimpeštu, možete se u hotelu presvući u svoju opravu i izgledat ćete fantastično na Svečanoj Misi!!" Rekao sam mu, "Tada vam je bolje da spakirate i mene je NEMA ŠANSE da ću nositi običnu odjeću "za po doma" u zrakoplovu! Želim izgledati najbolje što mogu!!!" Trebali ste vidjeti kako se zacrvenio!! Ako potražite riječ "ulizivanje" u rječniku, sigurno ćete naći njegovu sliku pokraj nje!!

Naravno, ne putuju svi privatnim zrakoplovom. (Iako još mislim da bi to moglo više ljudi samo kad bi stvarno htjeli.) Ako putujete redovitom linijom, postoje neka ograničenja. Ali ako uđete u zrakoplov odjeveni u otmjeni ogrtač sa stvarno sjajnim vezom, tunikom, velikim šeširom i s palicom koja je lijepo zavinuta na vrhu, da li stvarno mislite da će vas stjuardesa gnjaviti??? Nema šanse, *mio fratello*! Prije će se prema vama još bolje odnositi.

Smatrao sam da je primjereno najbolje ostaviti za kraj – Božić! Ja volim sačuvati posebnu halju samo za Božić i zovem je "Kičasta božićna halja." Recimo samo da kada odjenem crveni ogrtač, iskreno mislim da ne bih mogao izgledati bolje. A siguran sam da isto vrijedi i za vas. Dodajte nekoliko prstenova s crvenim sjajnim kamenjem, ispolirajte taj kalež s rubinima, čak nabavite i tuniku s crvenim vezom ako se vidi. Možda biste trebali i kupiti veliki štap (ili žezlo) s crvenim ukrasima koji svijetle poput same velike Božićne zvijezde. Što savršeno dopunjuje takvu Božićnu opravu? Velik šešir, naravno.

Svima Sretan Božić, i ne zaboravite na cipele.

S engleskoga prevela Margareta Matijević Kunst.
Naslov izvornika: *How To Dress For Every Occasion, by The Pope: With Original Illustrations* by Sarah "Pinkie" Bennett, McSweeney s Irregulars, San Francisco, 2005.

AMY BENFER

Edward Gorey

Morbidna,
istančana šaljivost Goreyjevih ilustriranih priča,
nalik nijemim filmovima u krznu,
postupno mu je osigurala kultni status

¶ Nije bilo lako urednicima knjiga pedesetih godina 20. stoljeća kada bi se susreli s još jednim rukopisom upornoga Edwarda Goreyja (1925-2000). U to vrijeme, nitko nije bio posve siguran kako nazvati njegove male dragulje praćene sumanutim, jednostavnim ilustracijama pretrpanih dnevnih soba – uređenih u stilu edvardijanskog razdoblja i dvadesetih godina 20. stoljeća – crtanima perom, i s poantama izvedenima iz neizreciva užasa preranih pogibija njihovih otmjeno odjevenih likova.

Svijet nakladništva Goreyjeva djela isprva nije dočekao raširenih ruku – blago govoreći. Danas, međutim, kada postoji kult njegovih pristaša koji broji milijune, njegovi su prvi radovi skupljeni u tri antologije: *Amphigorey*, *Amphigorey Too* i *Amphigorey Also*. Kuća Harcourt Brace, dugogodišnji nakladnik Goreyjevih djela, nedavno je nanovo izdala mnoge njegove rane knjige, uključujući i njegov prvijenac, *The Unstrung Harp* (1953.), te klasično "pornografsko djelo" *The Curious Sofa*, koje je bilo izdano pod anagramskim imenom Ogdred Weary a sadržava besmrtnu rečenicu: "Poslije je Gerald učinio Elsie tu užasnu stvar s tavom".

Zaboravimo li na tren Elsienu sudbinu, pokušajmo zamisliti kako se morao osjećati Gorey dok se pokušavao nametnuti prije nego što je postao jezovita senzacija kakva je danas. Uzmimo u obzir reakciju urednika Roberta Gottlieba kada mu je Goreyev agent predstavio *The Loathsome Couple*, priču o britanskim supružnicma koji su ubili nekoliko djece, da bi bili uhićen tek nakon što su im u pretrpanom autobusu ispale fotografije koje prikazuju njihova nedjela. (Na koricama knjige je pisalo, "Ovo je možda do sada najodvratnija knjiga ovoga pisca.") Gottlieb je odbio knjigu tvrdeći da nije zabavna. Zapanjeni Gorey je odgovorio: "Ali, nije ni zamišljena da bude zabavna; kakve li čudne reakcije".

No, naravno, *Odvratan par (The Loathsome Couple)* histerično je smiješna knjiga. Nitko vam neće prigovoriti učini li vam se neizrecivo bogohulnim što nizanje dječjih ubojstava prati nekontroliran smijeh. Humor u toj priči proizlazi iz same spokojnosti svega toga. Beznadni lopovi Mona i Harold prelaze iz svojega turobnog djetinjstva u turobnu odraslu dob obilježenu sitnim kriminalom, stvaraju neuspješnu zajednicu (njih dvoje "prtljaju jedno oko drugoga u hladnoj šupi" nakon jednog kriminalističkog filma, a kada pokušaju voditi ljubav, njihova "grčevita i dugotrajna nastojanja ne urode plodom"), da bi se naposljetku upustili u svoje "životno djelo" – mameći malenu djecu kako bi ih odvukli u smrt u unajmljenoj "udaljenoj i neuglednoj vili." Kako bi proslavili svoje prvo ubojstvo, Harold i Mona goste se "kukuruznim pahuljicama i slatkim sirupom, sendvičima s repom i umjetnim sokom od grožđa."

Taj će problem postojati tijekom čitave Goreyjeve karijere. Je li to što on piše humor? Jesu li mrtvaci smiješni? Možda to jest književnost: Goreyjeva proza iščitava se naizmjence poput haikua i dadaističkoga automatskog pisanja te sadržava više riječi iz *Oksfordskoga rječnika engleskog jezika* nego proza Jamesa Joycea. No, njegove su knjige ilustrirane, podsjećajući na djela Aubreya Beardsleya, Georgesa Barbiera i Goye. Možemo li ih zbog toga smatrati umjetnošću? Knjige su maloga opsega, u njima se besmisao preuzet od Lewisa Carrolla i Edwarda Leara spaja sa sumornim čedomorstvima braće Grimm. Jesu li to možda knjige za djecu?

Možda je ključno objašnjenje Goreyjeve oštroumnosti i morbidnoga ukusa moguće pronaći u njegovu izboru štiva u djetinjstvu. U dobi od pet godina pročitao je *Drakulu*, *Frankensteinea* u dobi od sedam te sva djela Victora Hugoa u dobi od 8 godina.

"Naravno," priznao je 1978. *Washington Postu*, "Velik dio *[Frankensteina]* bio mi je dosadan. Nije mi palo na pamet da bih ponešto mogao i preskočiti."

Kako je sazrijevao, a njegova se djela izdigla do svoje neobične i opravdane prominentnosti, Goreyjev život često je bio u fokusu postojanih mitova. Dva je takva mita – da je on a) Britanac i b) mrtav – demantirao Goreyjev portret koji je Stephen Schiff napisao 1992. za *New Yorker*. Ipak, nije teško uvidjeti zbog čega je bilo potrebno više od datuma prijave autorskih prava kako bi se raspršio baš taj mit, budući da se u njegovu radu tako često pojavljuju druge zemlje u drugim razdobljima.

Gorey nije rođen u Engleskoj, nego u Chicagu, 1925. Njegov je otac bio katolički novinar; njegova majka episkopalka. Razveli su se kada je njemu bilo 11 godina, a ponovno se vjenčali kada je Edwardu bilo 27. Između dva braka s njegovom majkom, Goreyjev otac priuštio mu je glamuroznu pomajku – Corrinu Muru, pjevačicu koja je pjevala Marseljezu u filmu *Casablanca*.

Goreyjeva baka neko je vrijeme uzdržavala obitelj crtajući čestitke, što je zanimanje koje pristaje ženi edvardijanskih uvjerenja. Goreyjevi prvi crteži – prizori prolazećih vlakova – nastali su u dobi od godinu i pol, iako je u intervjuu za *Christian Science Monitor* rekao da mu se ti crteži ne čine nimalo naročitima: "Želim dodati da nisu odavali nikakvu darovitost. Vlakovi su izgledali kao nejednake kobasice."

Prisjećajući se svoje mladosti, Gorey je izjavio *Washington Postu*: "Sebe vidim kao osjetljivog, blijedog i slabašnog. No, uopće nisam bio takav. Vrijeme sam provodio vani zabavljajući se *šutanjem* konzerve". U srednjoj školi, prema riječima prijatelja Consuela Jourgensena, Gorey je "nokte na nožnim prstima bojao u zeleno i hodao je bos avenijom Michigan, što je u ono vrijeme bilo poprilično šokantno".

Nakon što je jedan semestar pohađao Umjetnički institut u Chicagu (to je jedino službeno umjetničko obrazovanje koje je imao), Gorey je proveo tri godine u američkoj vojsci kao službenik u Dugway Proving Groundu, u državi Juti, gdje se nalazio poligon za testiranje minobacača i otrovnih plinova.

Kada mu je bilo 20 godina, pojavljuje se kao student francuske književnosti na Harvardu, gdje se ističe kvarenjem svojega kolege, također ludog genijalca, budućega pjesnika Franka O'Hare. Brad Gooch ovjekovječio je njihove luđačke studentske dane u djelu *City Poet*, O'Harinoj biografijiji koju je napisao 1995. godine. Fotograf George Marshall, koji je obično nosio kape i brojno prstenje, tvrdi Gorey, bio je "najčudnija osoba koju sam ikada vidio. Bio je vrlo visok, kosa mu je bila zalijepljena preko čela poput šiški. Nalikovao je nekom rimskom caru."

Gorey i O'Hara ubrzo su stekli glas fakultetskih snobova, izgledom i afektacijama podsjećajući na Oscara Wildea. Čitali su romane Ronalda Firbanka i Ivy Compton-Burnett, krstarili antikvarijatima i svoj stan u kampusu namjestili modernim vrtnim namještajem, uključujući ležaljku i stolić za kavu načinjen od nadgrobne ploče s groblja Mount Auburn. Gorey je često viđan kako sjedi na njihovu stolu, dizajnirajući tapete – preteču grotesknih edvardijanskih predmeta.

Nakon studija, Gorey se nastanio u New Yorku. Radio je u nakladništvu kao ilustrator knjiških ovitaka i postao stalnim posjetiteljem njujorškoga Državnog teatra odjeven u krzno, bradat i s bijelim tenisicama. U trideset godina gotovo nije propustio nijednu izvedbu baleta koju je koreografirao Balanchine, o kojemu je govorio kao o svojem "bogu."

U Goreyjevu pisanju, pornografija, kao i strava, to su više šokantne jer se događaju u prikrajku. U knjizi *The Curious Sofa*, izmišljene igre i naprave – "palco-prtljač (*thumbfumble*)", "litavski pisaći stroj" – opake su jer su posve nedokučive. To me podsjeća na uznemirenost koju je izazvala rečenica iz knjige *A Man in Full* Toma Wolfea u kojoj je ljubavni par "učinio ono sa šalicom"

Goreyju je trebalo prilično dugo da uoči jasan smjer u svojemu životnome pozivu. Godine 1998., rekao je *Boston Globeu*: "Želio sam imati vlastitu knjižaru sve dok se nisam u jednoj od njih zaposlio. Zatim sam poželio biti knjižničar dok nisam susreo neke od njih koji su bili ludi. Nadao sam se da ću dospjeti u nakladništvo, no u dobi od 28 godina moji su mi roditelji i dalje pomagali. Što nije bilo dobro."

Nakon Balanchineove smrti, 1983., Gorey više nije vidio gotovo ništa privlačno u New Yorku i te se godine preselio u trošnu kuću na farmi na Cape Codeu, u državi Massachussetts, gdje odonda živi kao doživotni neženja. Jedino stalno društvo pravi mu čopor mačaka i, tvrde posjetitelji, otrovni bršljan koji izrasta iz napuklina u zidovima. Kuća je pretrpana različitim zbirkama – uključujući "crteže na pješčanom papiru", mješavinu drvenoga ugljena i pijeska, popularnu kod viktorijanskih dama; sićušne plišane medvjediće; zahodsku školjku sa stolnom pločom pokraj kamina i, što ne čudi, fotografije mrtve djece s mjesta zločina. U središtu je pozornosti u kafiću Jack's Outback, blizu njegove kuće. (Jedan od novinara koji su ga intervjuirali uočio je gorijevski plakat iznad posude za napojnice na kojoj je pisalo "Ne zaboravite udovice i siročad.") Gorey nikada ne putuje – čak ni kako bi vidio uprizorenja ili izložbe svojih djela, koji se gotovo redovito postavljaju od 1978. godine.

Stječe se dojam kako Goreyja veseli kada u intervjuima navodi užase iz svojega života. Evo primjera iz 1992., kada je govorio za *Boston Globe*: "Trenutačno patim od bronhitisa. Psihosomatskoga bronhitisa, siguran sam. Ali, ipak je to bronhitis. Oh, sve je to previše, presumorno je, predražesno, također – kako da to sročim? To je opći kaos".

Slijedi primjer iz 1994. godine, u dobi od 69 godina, kada je u intervjuu za *The New York Times*, ubrzo nakon što mu je priopćeno da ima rak prostate, rekao: "Pomislio sam zašto nisam zapao u potpunu vrišteću histeriju?'" Odgovor: "Ja sam suprotnost hipohondru. Nisam naročito očaran zamisli o vječnome životu."

A u razgovoru iz 1998. za *Los Angeles Times* kaže: "Ah, pa znate. Jednostavno sjedim ovdje u hrpi otpada koja se neprestano povećava. Samo sjedim ovdje, i kašljem."

Gorey pripada malenome broju kanonskih umjetnika 20. stoljeća. Problem je u tome što se čini da se on jedini član vlastitog kanona. To nije njegov problem: to je problem svih nas ostalih koji, izgleda, nismo sposobni biti "vizualni umjetnici" i "pisci" u isto vrijeme, a još manje u istoj osobi. No, pitanje koje Gorey postavlja jest zbog čega uopće radimo takve distinkcije.

Pedesetih godina, kada se Gorey počeo potvrđivati kao mlad umjetnik, svijetom umjetnosti dominirali su njujorška škola i apstraktni ekspresionizam; umjetnost je bila muško, džinom natopljeno zvanje za muškarce poput Jacksona Pollocka, koji je bio u stanju udariti po platnu istom snagom kao i po svojoj ženi. Ilustracija je bila nezamjetno umijeće, tek hobi, nešto čime su se bavile žene, djeca i slabi muškarci – i što je bilo najbolje ostaviti za ilustriranje modnih magazina, knjiga za djecu i knjiških ovitaka (područja u kojemu je Gorey sudjelovao). Postoje iznimke: Jean Cocteau ilustrirao je svoje portrete načinjene slovima kaligrafskim zavijucima, ali njegove se crteže doživljavalo više ukrasom nego nezaobilaznim dijelom priče. Na ovome su svijetu Goreyjevi najbliži suvremenici bili crtači animiranih filmova: Charles Addams bio je još jedan umjetnik iz pedesetih godina koji je kombinirao stravu s visoko-intelektualnom tjeskobom.

Ako nitko drugi ne može pojmiti vaša djela, razmišljao je Gorey, izdajte ih sami, a to je on i učinio s velikim dijelom svojih uradaka u vlastitoj nakladničkoj kući Fantod Press. (*Fantod* je u *Webster's Dictionary* opisan kao "nemir", a Gorey ga opisuje kao "histeriju, uzrujanost". Fantodi se pojavljuju u njegovim djelima i kao malena, krilata bića nagruvana ispod staklenih zvona.) Danas, jedno rano izdanje može dosegnuti cijenu od 750 dolara; a izvorno izdanje 5.000 dolara.

Ne čudi što je jedno od Goreyjevih ranih samoizdanih djela bilo seksualno eksplicitno – što znači krajnje neeksplicitno prema današnjim mjerilima – a zvalo se *The Curious Sofa*. Uistinu, u njegovu pisanju, pornografija, kao i strava, to su više šokantne jer se događaju u prikrajku. U knjizi *The Curious Sofa*, izmišljene igre i naprave – "palco-prtljač (*thumbfumble*)", "litavski pisaći stroj" – opake su jer su posve nedokučive. To me podsjeća na uznemirenost koju je izazvala rečenica iz knjige *A Man in Full* Toma Wolfea u kojoj je ljubavni par "učinio ono sa šalicom".

Nitko, naravno, nije znao što "ono sa šalicom" zapravo jest, no misterij koji je probuđen tom jednom jedinom frazom naposljetku je kulminirao u članku u *New Yorkeru* u kojemu su pripadnici mondenih krugova i književnici anketirani kako bi se utvrdilo koliko je točno ljudi činilo "onu stvar". Nijedan od njihovih odgovora, naravno, nije bio niti upola tako neugodan kao ono na što je Wolfe ciljao, ma što to bilo.

Prikrivanje, a ne otkrivanje, bit je skandala. Gorey to dobro zna: "Mislim da nanosim minimalnu štetu drugim mogućnostima koje bi se mogle pojaviti u čitateljevoj glavi". To je pouka koju je Gorey naučio, dijelom, iz klasičnoga nijemog filma. Jedan od njegovih favorita, rekao je za *Christian Science Monitor*, jest film *Vampir*, danskoga redatelja Carla Dreyera: "Ne vidite baš ništa i čini mi se da je to najjezovitiji film koji sam ikada vidio. Mislim da je vaša mašta tu najučinkovitija".

Zapravo je Goreyjev rad u velikoj mjeri osmišljen kao nevjerojatno groteskna knjiga snimanja za nijemi film. Na svakoj vinjeti izmjenjuju se crteži s minuciozno ukrašenim, rukom ispisanim tekstom i crno-bijele ilustracije. Kao u nijemom filmu, nizanje slike i teksta daje nam vremena da oboje razmotrimo kao zasebne, no ipak nerazdvojive dijelove istoga djela.

Goreyjeva proza ponekad podsjeća na ljupki besmisao Edwarda Leara i besmisleni jezik Lewisa Carrolla. On priznaje kako je ono što je zaslužno za uspjeh njihovih djela, prisutno i u njegovoj prozi: "Besmisao uistinu iziskuje preciznost. Kao u pjesmi *The Jumblies*. Njihove su glave zelene, a ruke plave. Otputili su se na more u rešetu. Sve to je prilično konkretno, kako god blesavo bilo". No, on se nadahnjuje i modernistima poput Gertrude Stein. *L'Heure Bleue* prepuna je takve stejnovske igre riječima:

Mislio sam da će biti drugačije;
Ispalo je da je potpuno isto.
Što je to hrana?
To je mali grad u New Hampshireu.

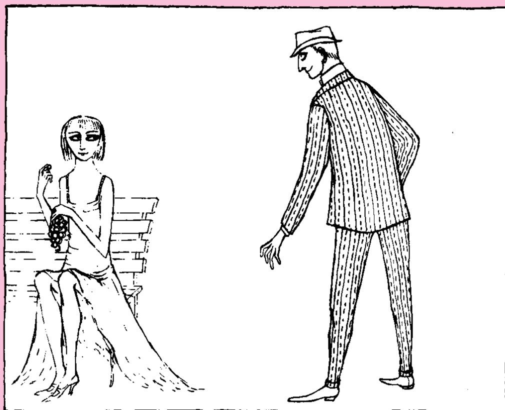
To bi mogla biti fraza iz djela *Tender Buttons* Steinove. Temeljna je razlika u tome što Gorey, za razliku od Steinove, može ilustrirati svoju svijest dok ona teče. U ovome slučaju, on se služi igrom riječima: *L'Heure Bleue* pripovijedaju stvorovi pomalo slični psima, koji nose banditske maske preko očiju i majice dugih rukava ukrašene slovom "T", te drže karte na kojima su ispisana različita slova abecede, što ostavlja dojam da je proizvoljan zaplet rezultat produžene igre psećega *Scrabblea*.

Zapravo je Goreyjev rad u velikoj mjeri osmišljen kao nevjerojatno groteskna knjiga snimanja za nijemi film. Na svakoj vinjeti izmjenjuju se crteži s minuciozno ukrašenim, rukom ispisanim tekstom i crno-bijele ilustracije. Kao u nijemom filmu, nizanje slike i teksta daje nam vremena da oboje razmotrimo kao zasebne, no ipak nerazdvojive dijelove istoga djela

Goreyjeve fobije možda se nisu smanjile, ali nije se smanjio ni broj onih koji ga zbog tih fobija obožavaju. Spominjala se animirana TV serija (nažalost, mnogi na PBS-u znaju za Goreyja jedino po animiranim odjavnim najvnicama koje je radio za serijal *Mystery*). Clifford Ross i Karen Wilkin objavili su 1996. godine monografiju o Goreyju, *The World of Edward Gorey*. Tetovirani mladi ljudi s irokezicama vrebaju po knjižari Gotham Book Mart, neslužbenome muzeju Goriane, tragajući za bilo čime što se tiče Goreyja. Čak je i Trent Reznor, drugorazredni gotičar iz sastava Nine Inch Nails, Goreyju odao dvojbenu počast snimivši svoj videospot za pjesmu *The Perfect Drug* kao igranu verziju njegova djela. Njegov je utjecaj također moguće uočiti u usponu grafičkoga romana – kao i u spremnosti da se ozbiljno shvati rad nekih grafičkih romanopisaca, poput Alana Moorea, autora stripa *Watchmen*, te Neila Gaimana, autora stripa *The Sandman*.

Moramo biti svjesni da sam Gorey nije žudio za kultnim statusom. Godine 1998. izjavio je za *Globe*: "Kada pomislim na druge stvari koje dobivaju kultni status, nekako mi se doimaju slaboumnima. Hoću reći, vjerojatno je bolje biti kultni objekt nego ne biti ništa. No, nije mi jasno kako itko može imati vremena da bi bio uistinu slavan. Možda mi svraćaju ljudi koji su donekle – rastrojeni."

S engleskog preveo Tomislav Belanović
Objavljeno u e-časopisu *Salon*
http://archive.salon.com/people/bc/2000/02/15/gorey/

Alice je jela grožđe u parku kada joj se predstavio Herbert, izuzetno dobro obdaren mladić.

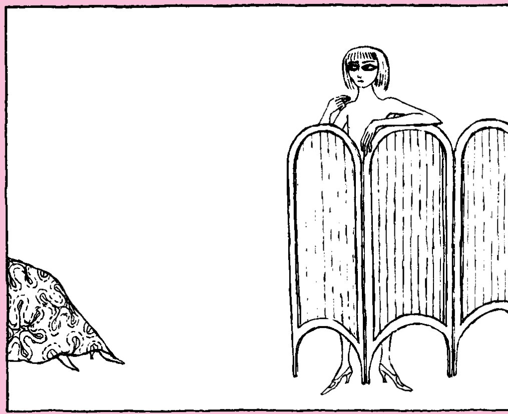
Pozvao ju je da se provoza s njime u taksiju na čijem su podu zatim učinili nešto što Alice nikada prije nije radila.

Čudesna sofa

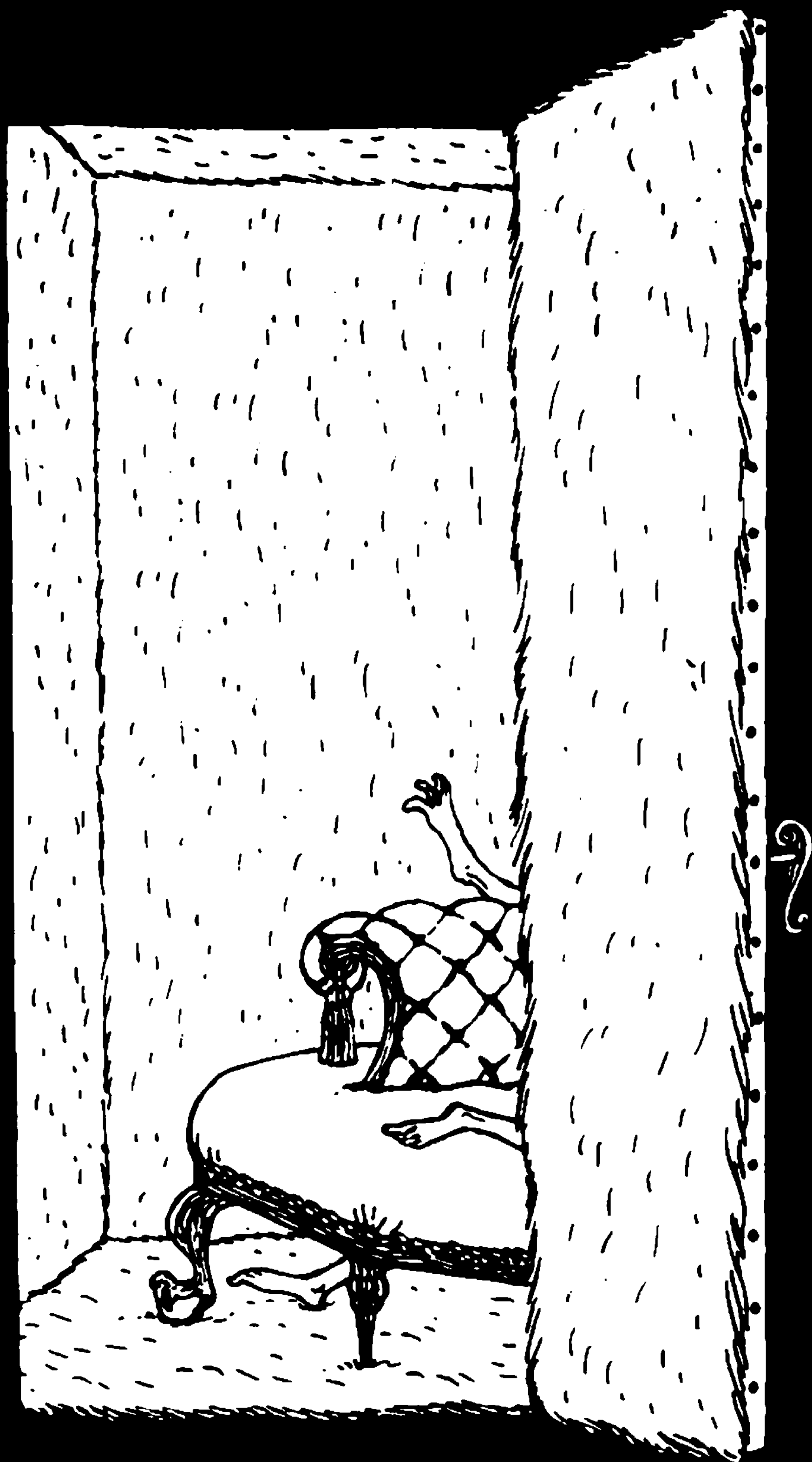
Pornografsko djelo Ogdreda Wearyja

Nakon što su to učinili nekoliko puta na različite načine, Herbert je predložio da se Alice uredi u kući njegove tete Lady Celie, koja ih je vrlo srdačno primila.

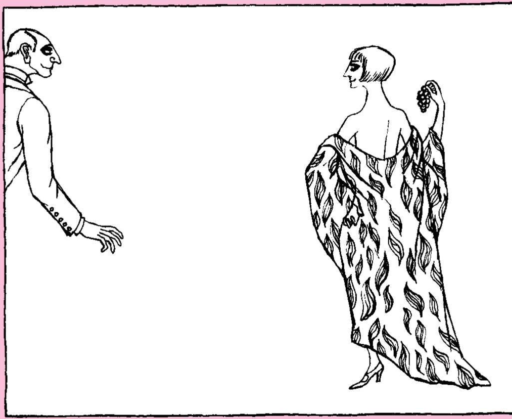

Lady Celia je povela Alice do svog budoara gdje je od djevojke zatražila prilično neočekivanu uslugu.

U prizemlju su njih troje igrali vrlo zabavnu igru koju je izmislio Herbert a zvala se “Petljanje palcem“. Zatim su sjeli i popili krasan čaj.

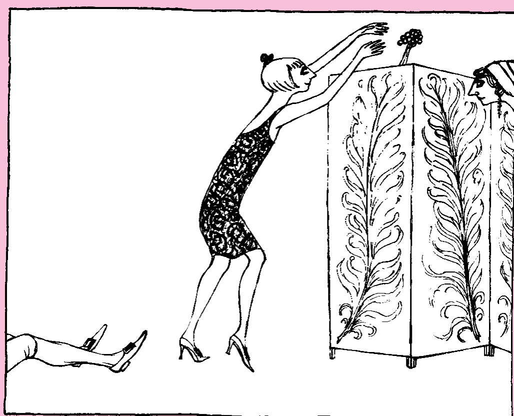
Nakon što je završio s pranjem suđa, batler Albert, neuobičajeno dobro građen sredovječan muškarac, pridružio im se u još jednoj igri. Herbert i Lady Celia lako su nagovorili Alice da ostane kod njih nekoliko dana.

Prije večere Alice je pozorno proučila album kromolitografija s uputama nazvan *Die sieben und Dreisig Wollüfte*, koji je Lady Celia pažljivo pripremila za nju.

Nakon večere došli su pukovnik Gilbert i njegova žena; oboje su imali drvenu nogu, s kojom su mogli izvoditi razne zabavne trikove.

Večer je bila vrlo uspješna, unatoč tome što bi se netko povremeno onesvijestio.

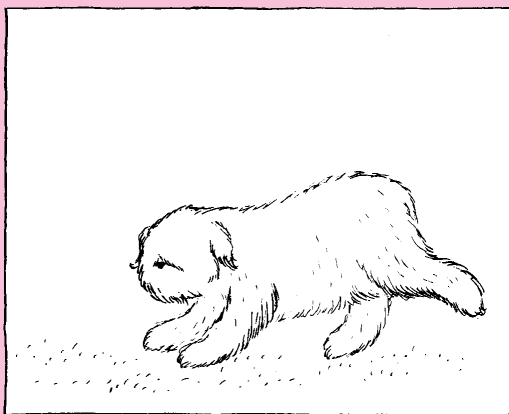
Poprilično iscrpljenu Alice do kreveta je pomogla odvesti francuska sobarica Lady Celije, Lise, koju je Alice smatrala vrlo suosjećajnom.

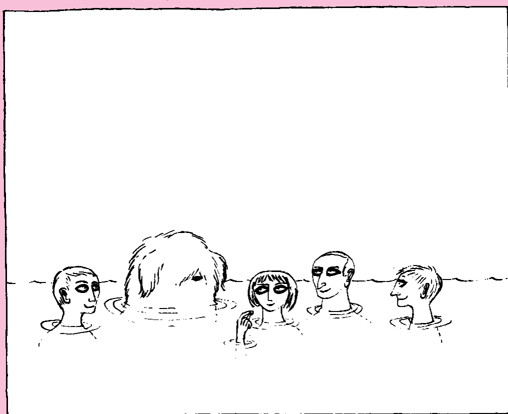
Slijedeće ju je jutro Lady Celia probudila na nov način, baš na vrijeme za marendu.

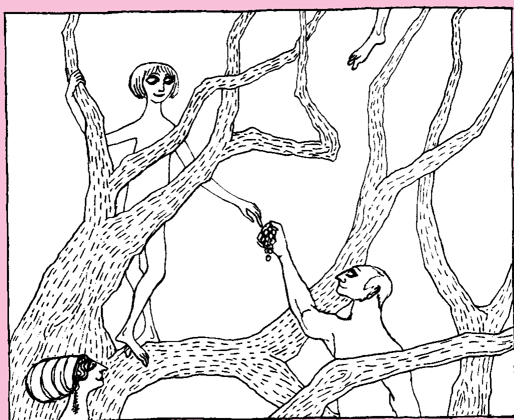
Kroz prozor je vidjela Herberta, Alberta i vrtlara Harolda, izuzetno pristalog mladića, kako se zabavljaju na travi.

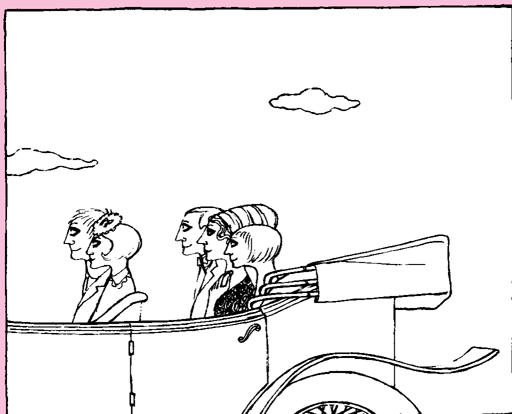
Ubrzo im se pridružio Donald, Herbertov obožavani pas ovčar, i čulo se puno hihota i laveža iz obližnjeg grmlja.

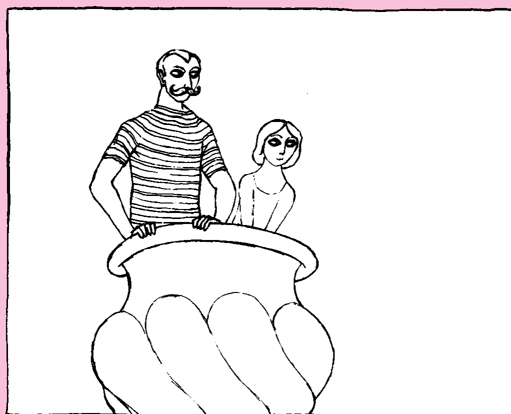
Pozvali su Alice koja je odjenula čudovišno izrađenu košulju za kupanje i pridružila im se u bazenu.

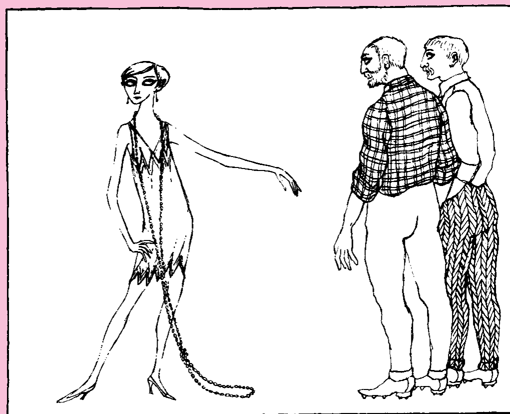
Za ručkom pod vedrim nebom, Lady Celia je objavila da su svi pozvani kod Gilberta za vikend.

Kako bi izbjegli dosadu na putu, Albert je na glas čitao iz jedanaestog sveska *Enciklopedije nezamislivih običaja*.

Kada su se dovezli do kuće, Gilbertova kći Lucy i njezin zaručnik Gerald, neobično dobro građen stariji muškarac, izašli su iz ukrasne urne.

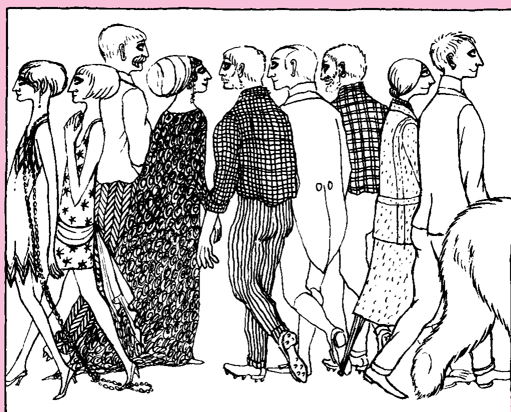
Te večeri u knjižnici je Scylla, jedna od gošća s određenim anatomskim neobičnostima, izvela Litavski pisaći stroj, uz pomoć Ronalda i Roberta, dvojice izuzetno pristalih mladića sa sela.

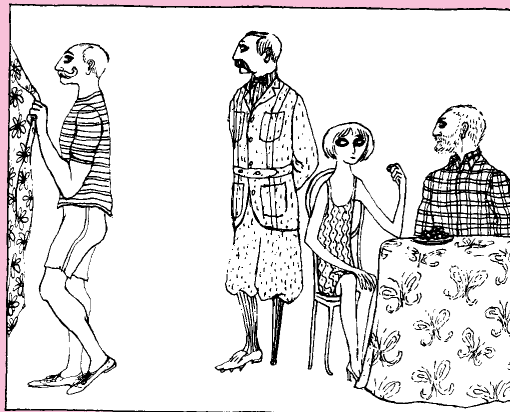
Kasnije je Reginald, još jedan izuzetno pristao mladić sa sela, svima dao najnevjerojatniju malu spravicu.

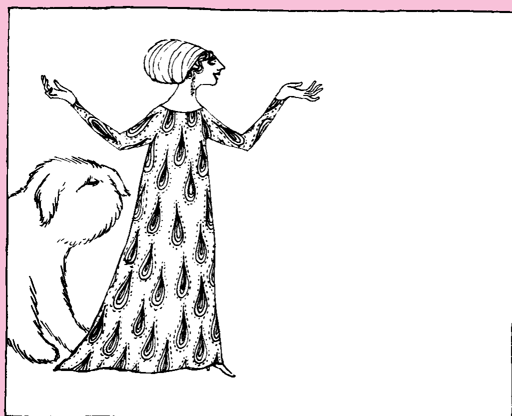
Poslije je Gerald učinio Elsie tu užasnu stvar s tavom.

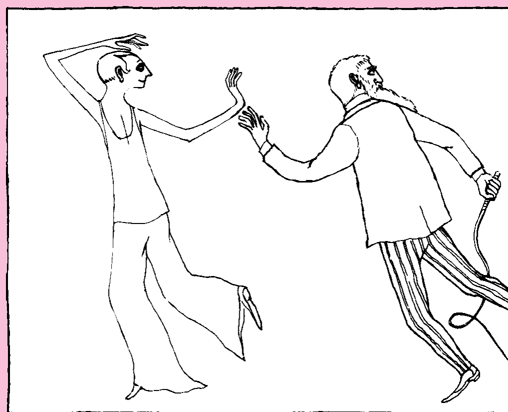
Društvo se podijelilo na parove i trojce prije nego su otišli na počinak.

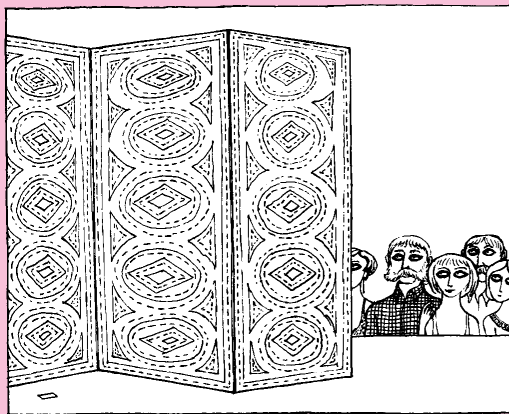
Za doručkom su saznali da je Elsie nestala tijekom noći i svi su postali tužni.

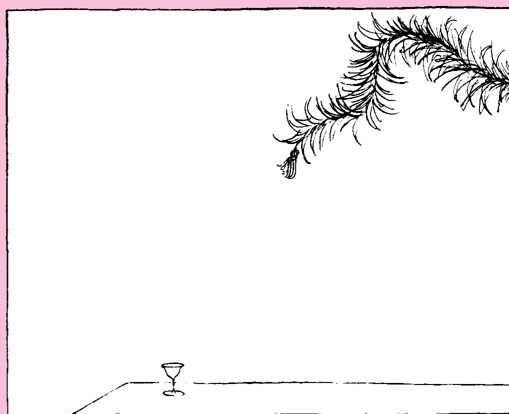
Odlučili su da bi trebali promijeniti okolinu i Lady Celia je predložila da posjete obližnji posjed u vlasništvu
Sir Egberta, njezina dragog prijatelja iz mladosti.

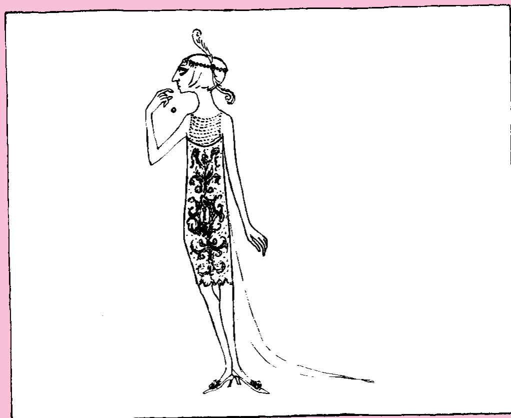
Kada su stigli zatekli su Sir Egberta, neobično dobro građenog starog gospodina i njegova prijatelja Louija kako se navlače na terasi.

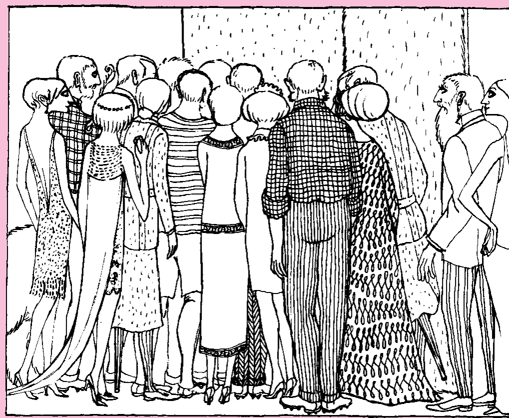
Svi su ušli i smišljali zanimljive igre pantomime.

Za vrijeme lagane večere Louie je izveo ples s pernatom zmijom.

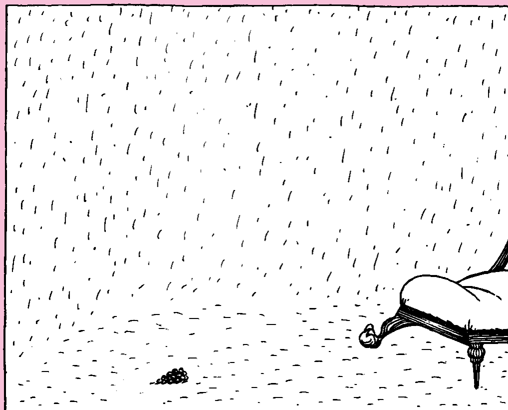
Sir Egbert ih je pozvao da pogledaju njegovu slavnu sofu. Alice je osjetila trnce neodredive strepnje.

Sofa je stajala u sobi bez prozora s krznom polarnog medvjeda na podu ali inače praznoj; bila je presvučena purpurnim baršunom i imala je devet nogu i sedam ruku.

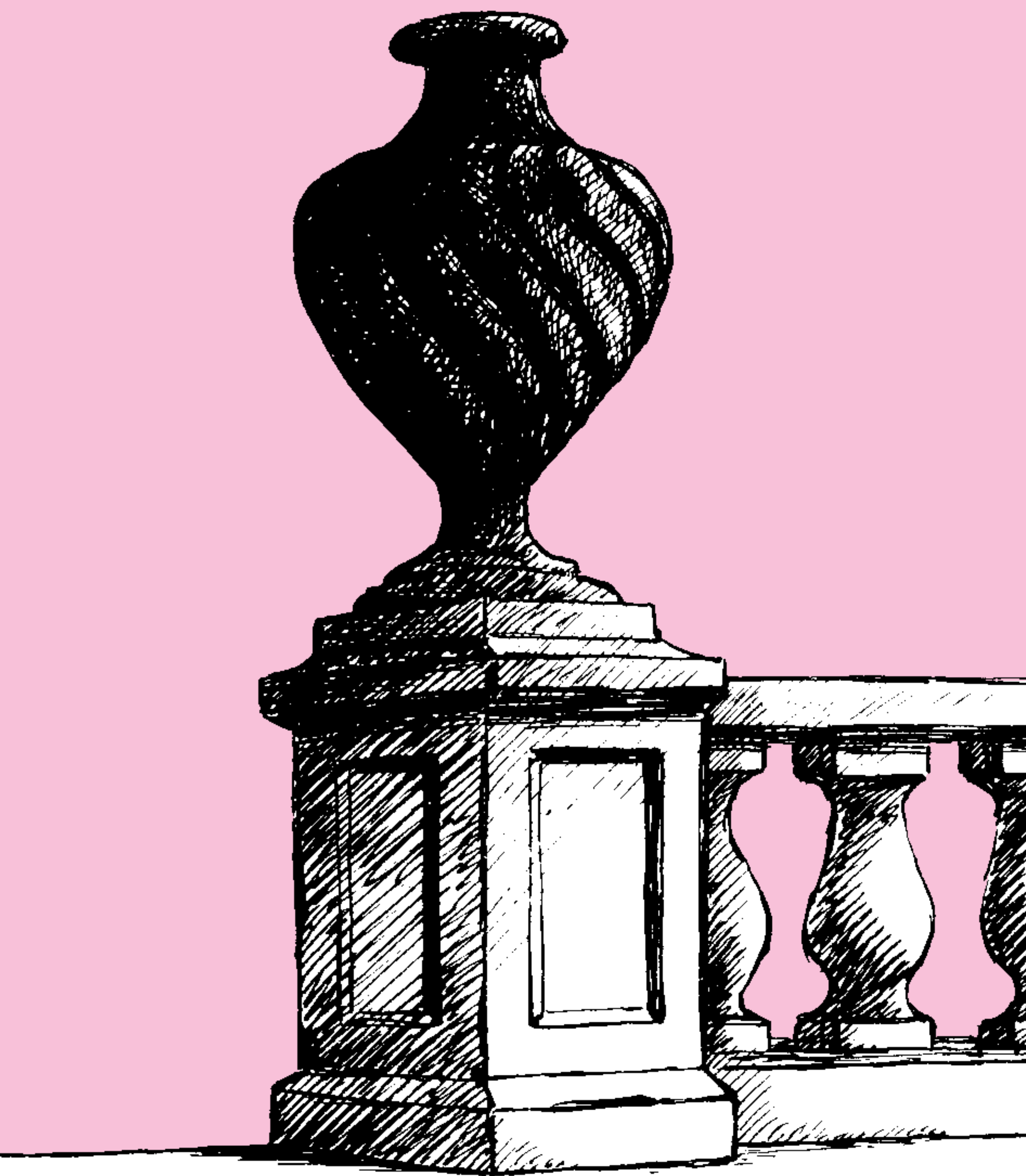

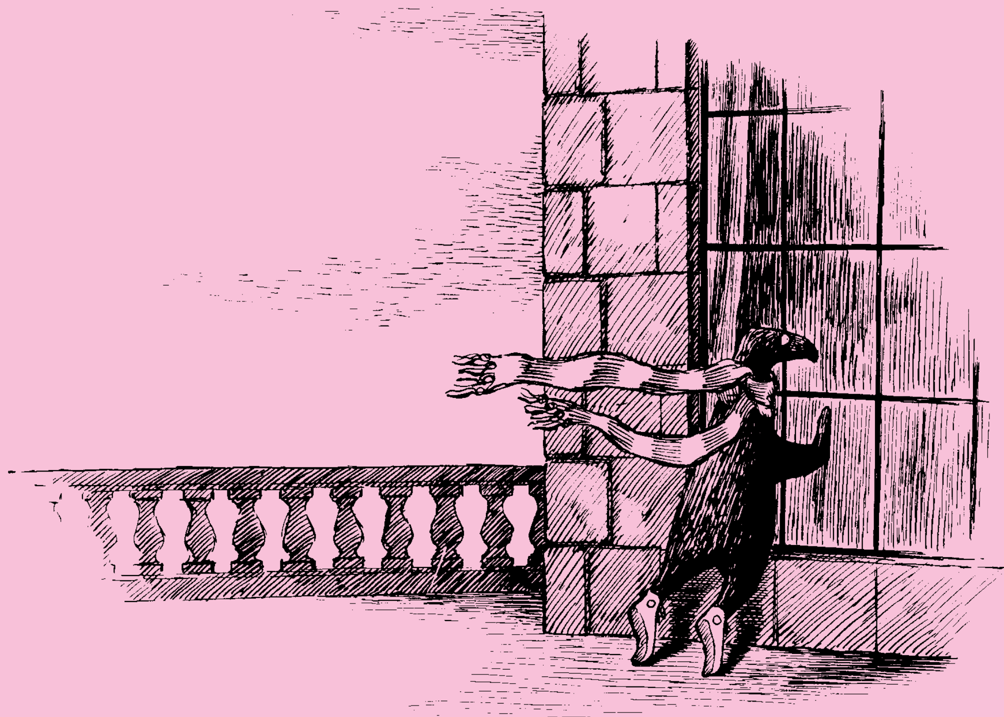
Čim su se svi nagurali u sobu, Sir Egbert je zatvorio vrata i pokrenuo stroj koji se nalazio u sofi.

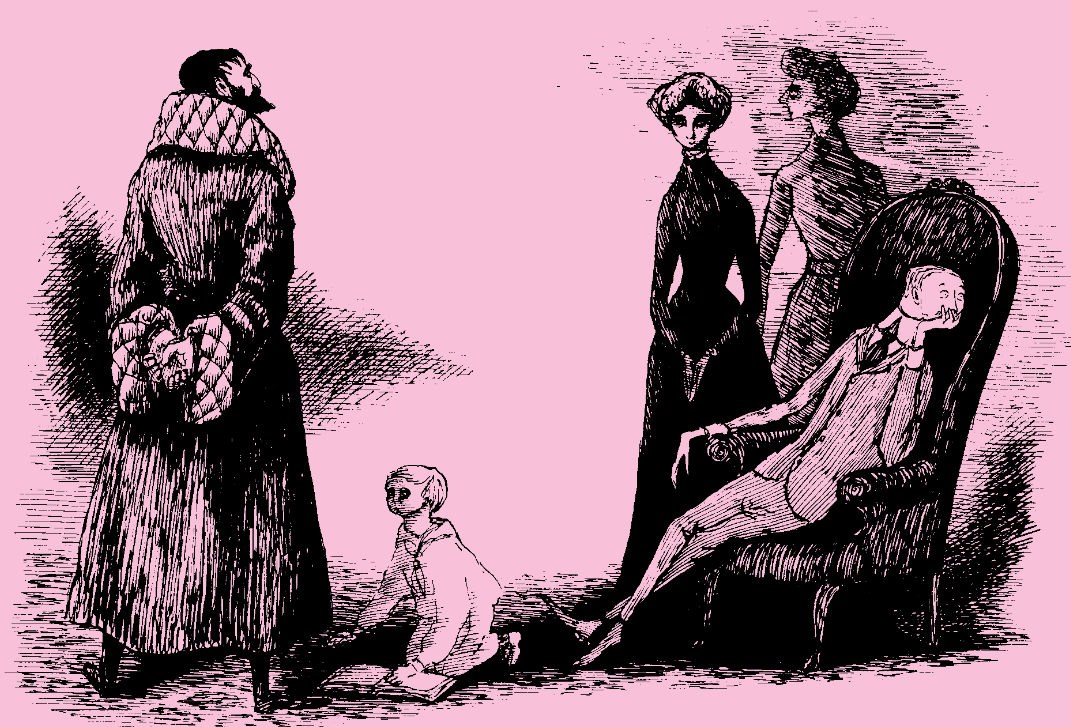

Kada je Alice shvatila što će se dogoditi počela je nekontrolirano vrištati.

Sumnjivi gost

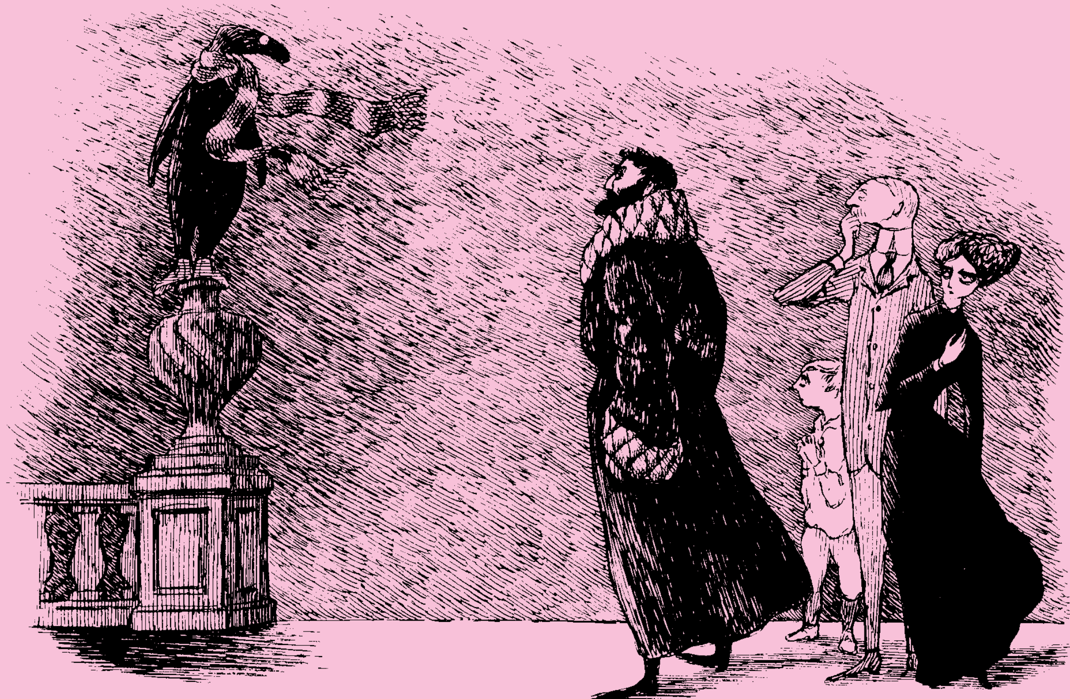

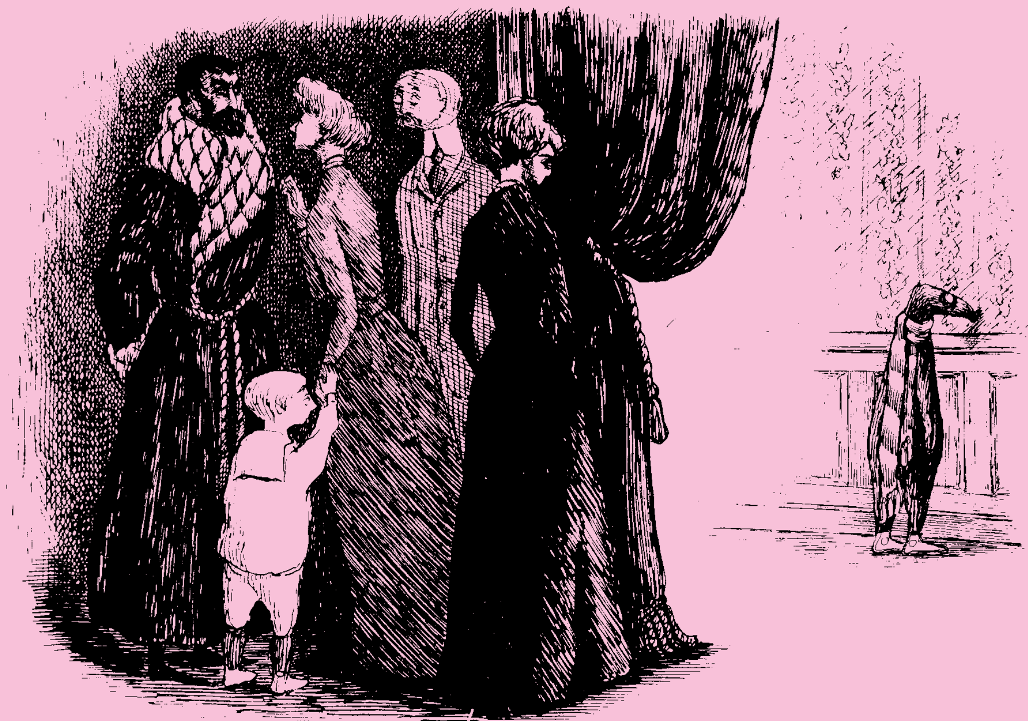

Kada su te divlje zimske večeri otvorili vrata čuvši zvono,
Nije bilo nikoga koga bi očekivali – ali i nikoga pred vratima.

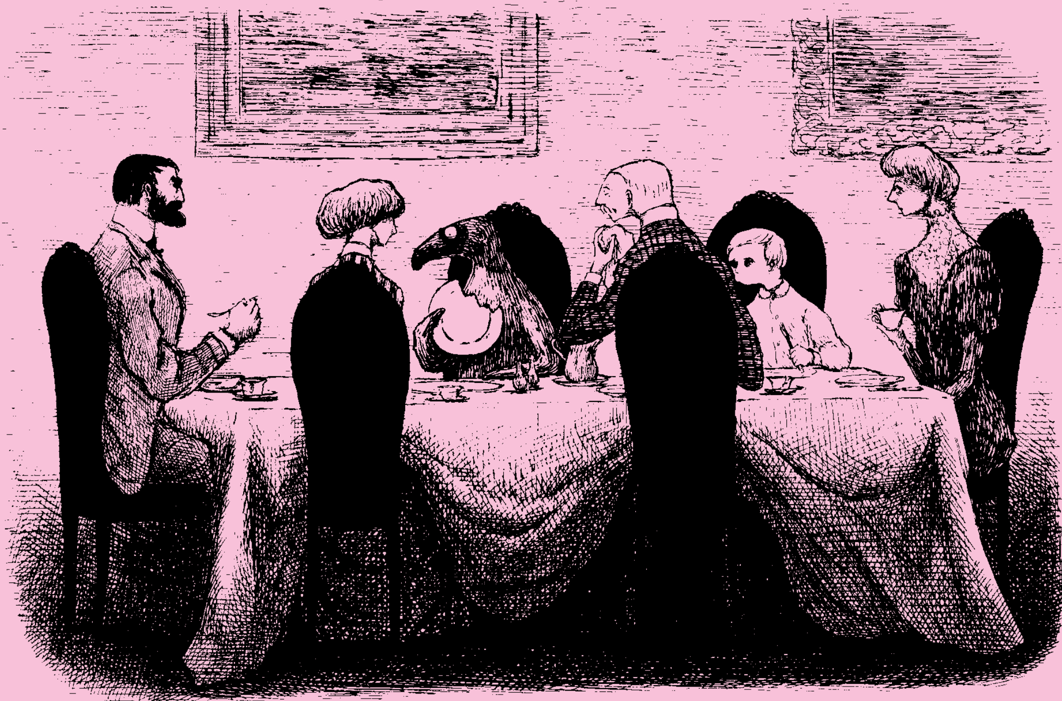
Tada su vidjeli da nešto stoji na urni,
Ta ih čudnovata pojava prilično prestraši.

Odjednom je to biće skočilo i otrčalo u predvorje,
Gdje je odlučilo svoj nos držati okrenut zidu.

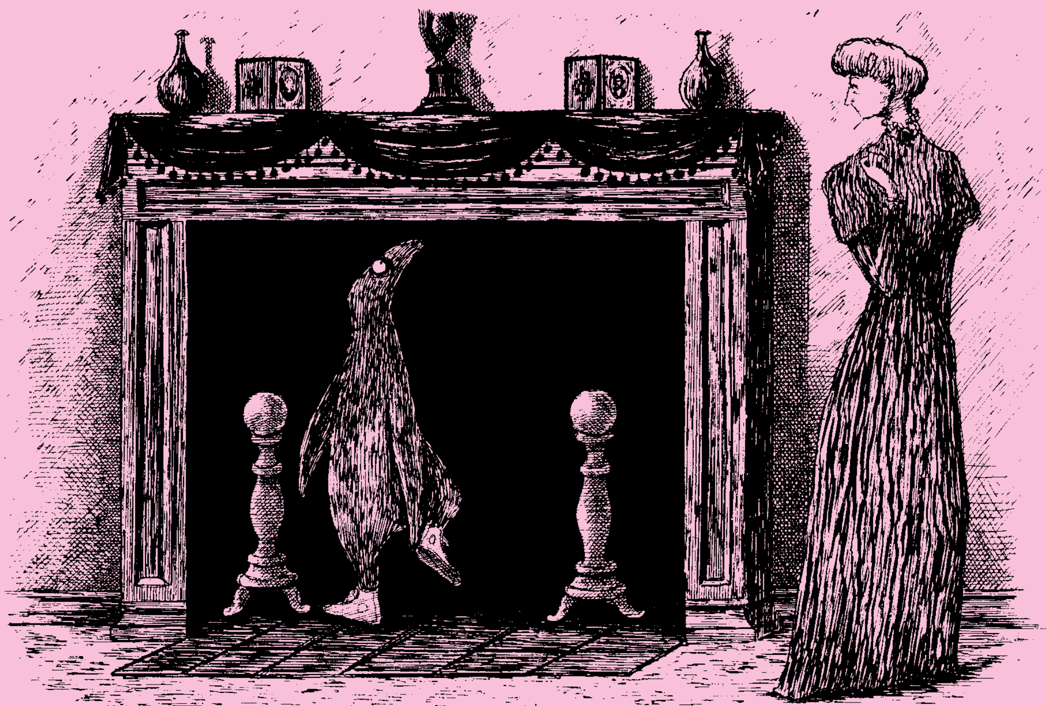
Činilo se da je gluho na sve što kažu,
Pa su na kraju prestali vrištati i otišli u krevet.

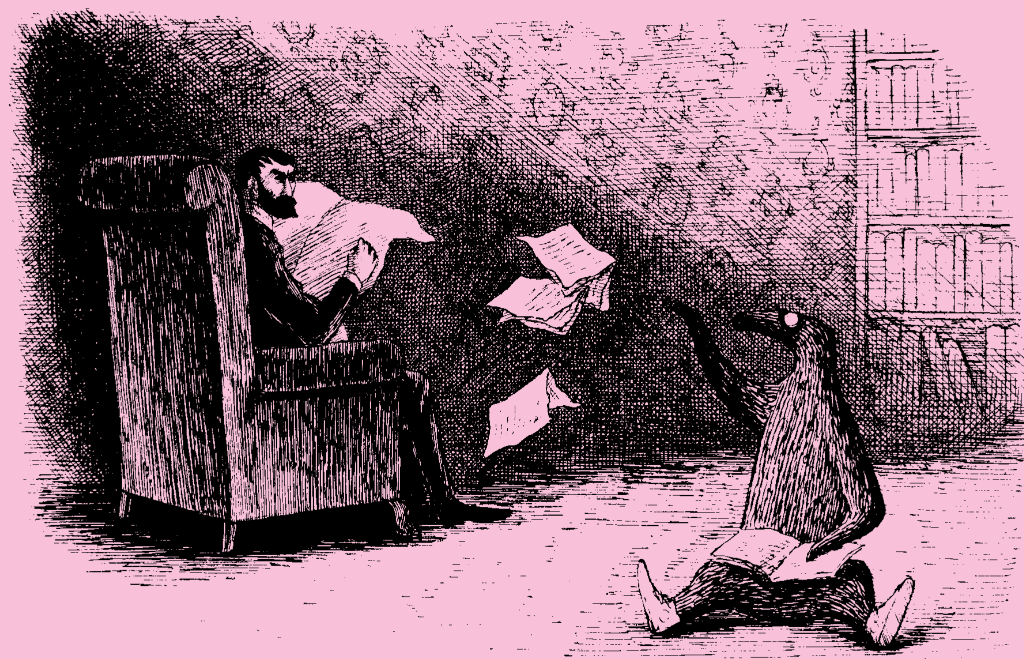
Pridružilo im se za doručkom i začas pojelo
Sav sirup i tost, a i dio tanjura.

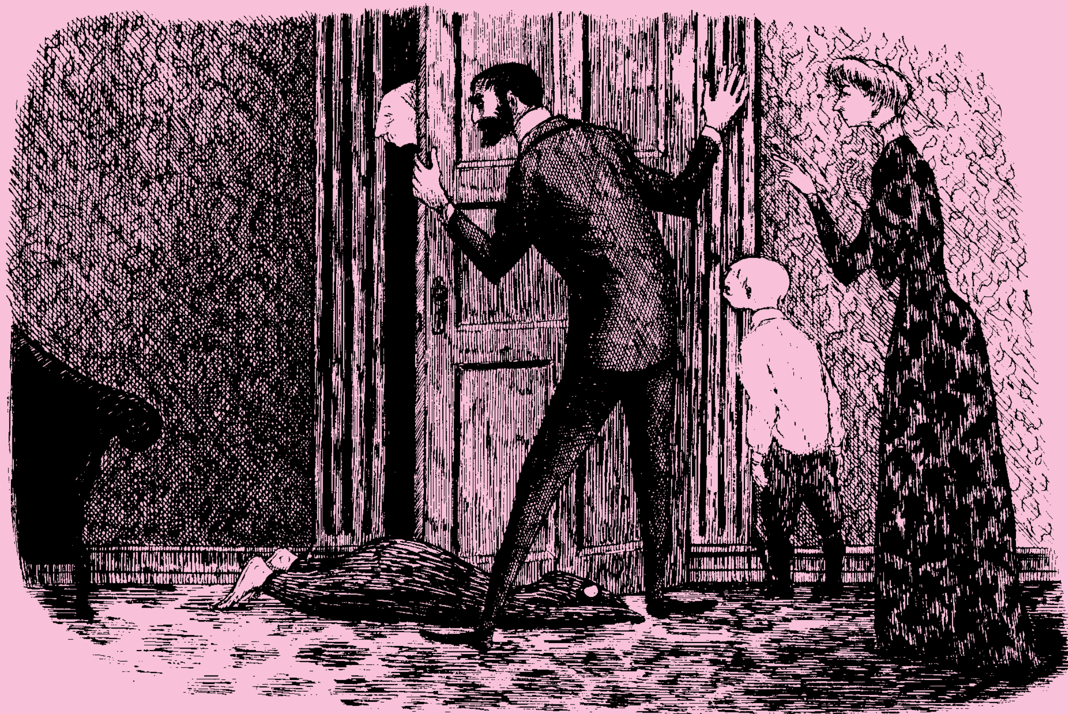
Strgalo je rog s novog gramofona,
I nikako ga nisu mogli uvjeriti da im ga vrati.

Pokazalo je veliku sklonost gledanju u dimnjak,
I guljenju potplata sa svojih bijelih platnenih cipela.

Ponekad bi iščupalo čitava poglavlja iz knjiga,
Ili bi nakrivilo sve slike u sobi.

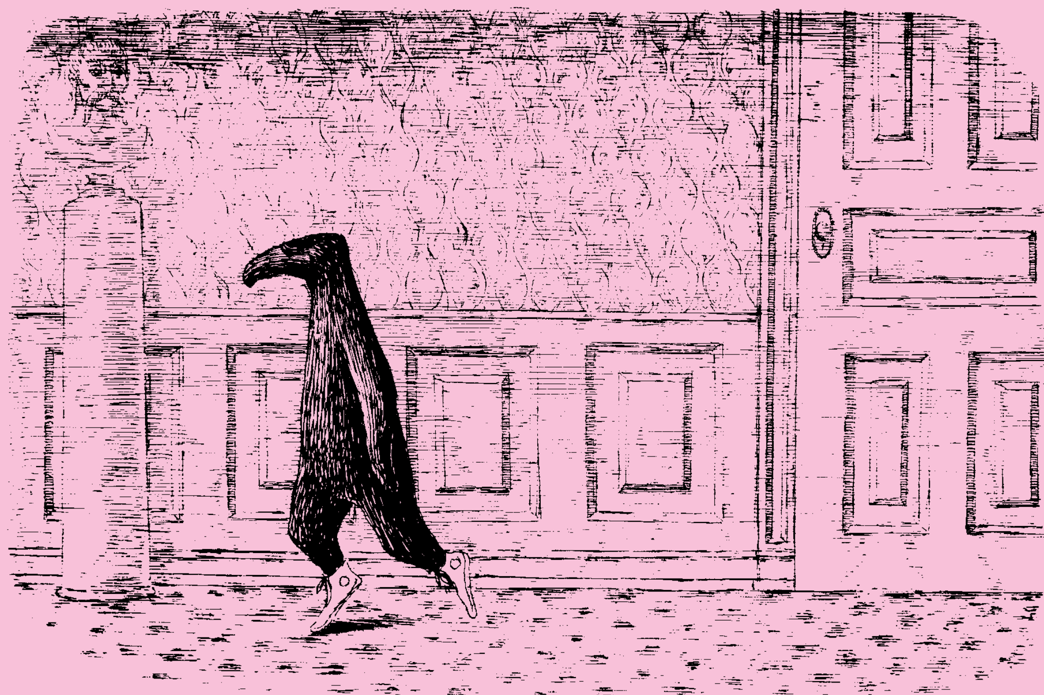
Svake bi se nedjelje prepustilo mračnim mislima i ležalo na podu,
Nezgodno blizu vratima dnevne sobe.

Povremeno bi nestalo satima,
Ali bi ga na kraju pronašli u zdjeli za juhu.

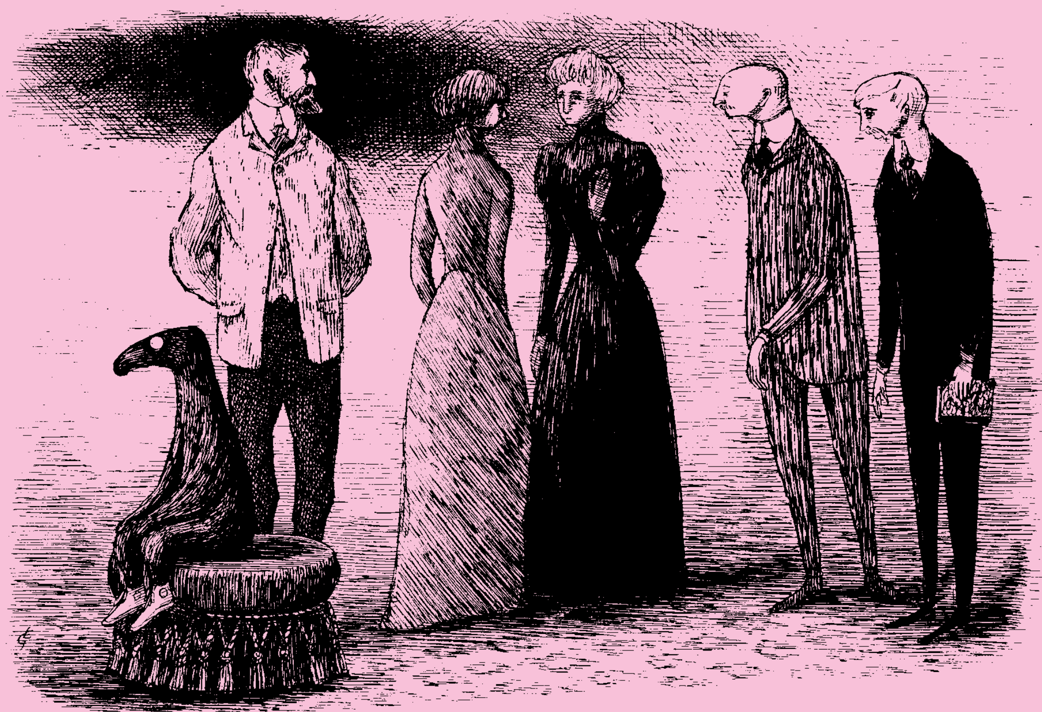
Bilo je sklono ispadima začuđujućeg bijesa,
I tada bi sakrilo sve ručnike iz kupaone.

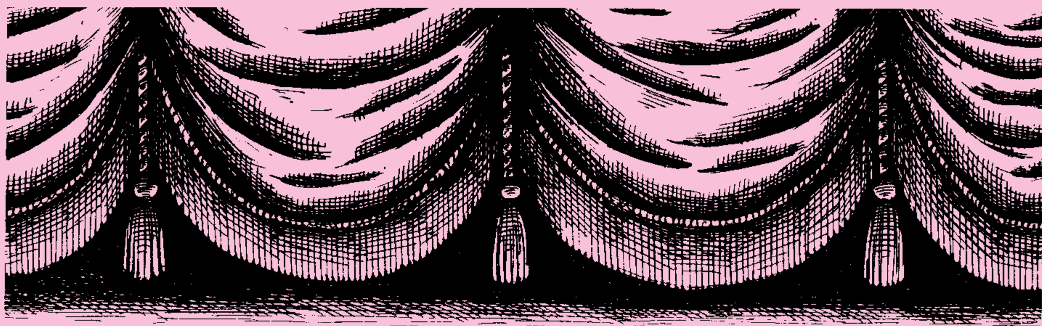
Po noći bi besciljno lutalo po kući,
Unatoč činjenici da spava.

Odnosilo bi stvari koje bi mu prirasle srcu,
I štitilo ih bacajući ih u jezero.

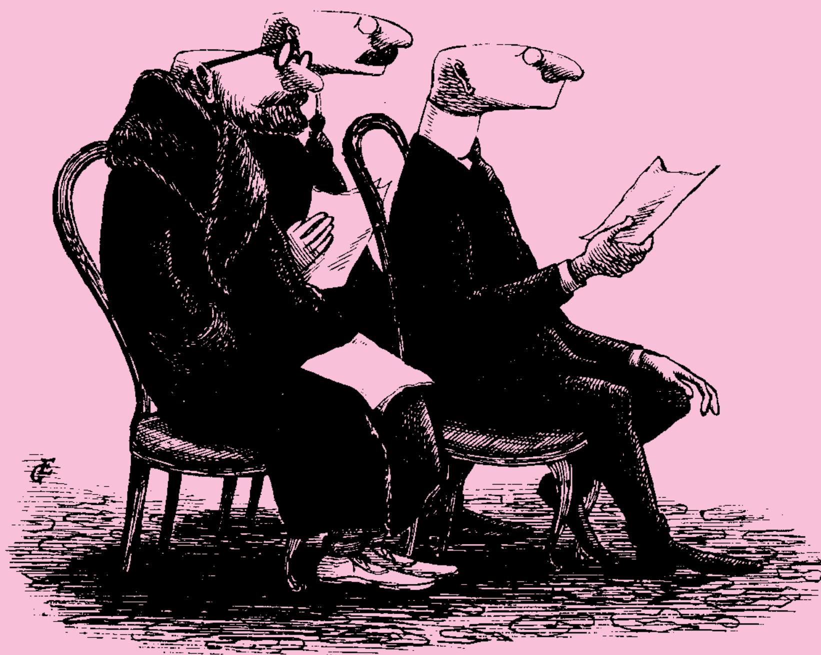

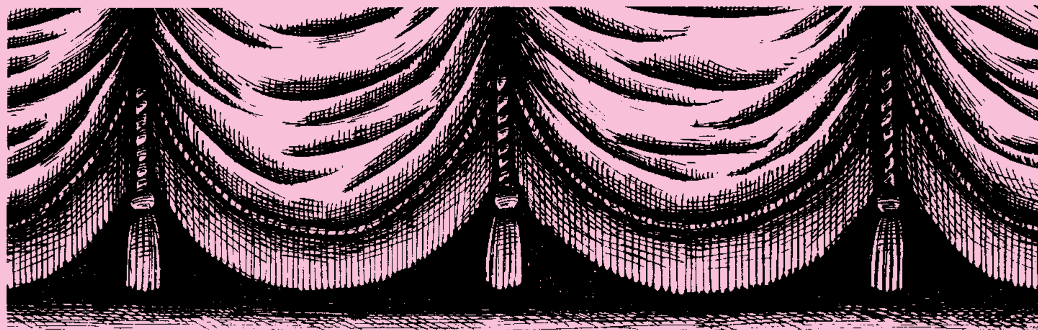
Došlo je na današnji dan prije sedamnaest godina,
I ne pokazuje da namjerava otići.

Harfa bez žica,

ili gospodin Earbrass piše roman

Gospodin C(lavius) F(rederick) Earbrass poznati je književnik. Od njegovih knjiga vjerojatno su najcjenjenije *Moralna kanta za smeće*, *Više lanaca nego zveketanja*, *Je li to bilo vjerojatno?*, te trilogija *Do kukova*. Vidimo gospodina Earbrassa na travnjaku za kriket njegova doma, Hobbies Odda, blizu mjesta Collapsed Pudding u Mortshireu. Proučava partiju koju je ostavio nezavršenu krajem ljeta.

Gsp. Earbrass počinje pisati 'svoj novi roman' osamnaestog studenog svake druge godine. Naslov je tjednima prije nasumice izabrao s popisa u maloj zelenoj bilježnici. Budući da je vrijeme za čaj sedamnaestog studenog, uzrujan je jer još nije smislio radnju na koju bi se *Harfa bez žica* mogla odnositi, ali njegov će se um stalno vraćati na posljednji keks koji je ostao na tanjuru.

Kada se gosp. Earbrass probudio padao je snijeg, što je značilo da bi mogao početi *HBŽ* s prvim pahuljicama koje bi se mogle razviti u dugu i intenzivnu purpurnu oluju.
Na papiru, ako ne i vani, pahulje su padale čitavo popodne, uvijek iznova, na sve moguće načine; i tek su sada prije nego je pala noć to učinile na zadovoljavajući način. Dok piše gosp. Earbrass nosi sportsku vestu zaboravljena podrijetla i nepoznata značenja; uvije je nosi tako da stražnju stranu okrene prema naprijed.

Nekoliko tjedana kasnije, spužva za kupanje leži na njegovim koljenima. Gosp. Earbrass razmišlja o nezgodnom retrospektivnom dijelu koji bi trebalo ubaciti u drugo poglavlje. Ali gdje? Čak si ni sveprisutni glas autora nije mogao priuštiti da ubaci naizgled usputnu anegdotu o Ladderbacku na Tibetu, dok drugi likovi gorljivo razmišljaju bi li se jezero kod kolibe Disshiver trebalo čistiti od mulja ili ne.

Gosp. Earbrass pripada više lutajućem nego sjedećem tipu autora. Nikada ga nećete naći za stolom osim ako baš ne zapisuje rečenicu. Prije nego što se to dogodi on beskonačno o njoj razmišlja dok uzima i spušta male predmete; hoda dijagonalno po sobama; gleda kroz prozore, i tako dalje. Često pjevuši, više u svojoj glavi nego igdje drugdje, teme iz *Poddington Te Deum*.

Bio je jedan od boljih dana za gosp. Earbrassa; dugo je pisao i to s takvim intenzitetom da s osjećao prilično loše kada je prestao. Kako se na nekoliko minuta bio nagnuo kroz prozor pa ga je propuhao jak vjetar, sada se oporavlja u kuhinji i ponovno čita sve što je napisao. Osjeća da je Lirpov povratk i njegovo gotovo istovremeno nabijanje na baobab bila jedna od boljih ideja. Pekmez iz sendviča zaprljat će mu sve prste.

Gosp. Earbras završio je sedmo poglavlje i očito je da prije nego što nastavi mora odlučiti u kojem će smjeru ići radnja i što će joj se dogoditi kad tamo stigne. Zabavljen je pravljenjem dijagrama mogućih putova i destinacija i žali što je tako brzo završio s Lirpom, koji bi bio koristan u poduzimanju osvetničkih mjera na kraju Trećeg dijela. Trenutačno ni jedan drugi lik nije za to sposoban.

Gosp. Earbrass izašao je na kratku vožnju nakon što je večerao kamenice i kolač s kremom od jaja, stao je u blizini napuštene tvornice pirotehničkih sredstava izvan mjesta Something Awful. Na zapadu se vidi prigušeno žućkasto svjetlo a osjećaj očaja i melankolije je nevjerojatan. Gosp. Earbrass zapisuje nekoliko bilješki za koje misli da bi mu mogle biti korisne kada dođe do mjesta gdje će se radnja *HBŽ* premjestiti u Hangdog Hall.

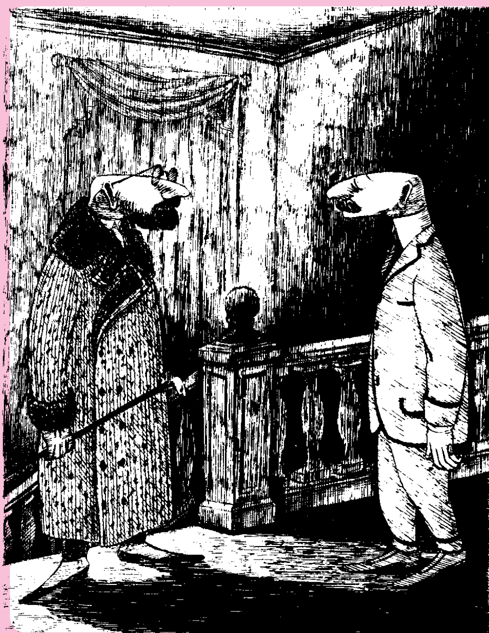
Gosp. Earbras je gotovo spavao kada je nekoliko stihova prošlo kroz njegov um i ostavilo ga bespomoćno budnim. To je bio savršen motto za *HBŽ*:
Zastrašujuće ? čudovište je bilo [nešto] usporeno
Tvojom/njihovom ravnodušnpšću u vlažnoj smeđoj sjeni
Iza vrta....
U svojem sjećanju vidi ih napisane na donjoj trećini desne stranice u (možda) maslinasto uvezenoj knjizi koju je čitao prije više od pet godina. Ako ih i pronađe, bit će vrlo nezgodno ako tamo ne bude pisalo tko im je autor.

Gosp. Earbrass odvezao se u Nether Millstone u potrazi za zelenim šljivama ali ga je u knjižari omela rasprodaja većinom religioznih traktata i prisjećanja u privatnoj nakladi, gdje je naišao na *Značenje kuće*, svoj drugi roman. Kako bi se uvjerio nije li se tamo našla slučajno (kao da bi mu inače smetalo platiti više za nju), otkriva da je to primjerak koji je on poklonio knjižari. S posvetom *Za Angusa – hoćeš li ikada zaboraviti sušene haringe?* Koje sušene haringe? Koji Angus?

Završeno je više od polovice prve skice *HBŽ*-a i već nekoliko tjedana njezini likovi podliježu hirovitoj i mračnoj stvarnosti. Sada se jedan manji lik po imenu Glassglue materijalizirao na vrhu stepenica a njegov se stvoritelj sprema sići na večeru. Gosp. Earbrass bio je svjestan naročito neugodnih grudica na njegovu ogrtaču, ali ne i plavo-obojanih naočala. Glassglue se sprema izgovoriti nešto glasom previše tihim da bi ga se čulo, te zakoračujući ustranu nestaje.

Gosp. Earbras je žurno prelistao rana poglavlja, koja nije pogledao mjesecima i sada vidi *HBŽ* onakvom kakva zaista jest. Grozna, *grozna*, GROZNA. Mora da je lud kad i dalje podnosi uobičajenu agoniju pisanja a sve ionako ispadne trabunjanje. Lud. Zašto nije postao špijun? Kako se to postaje? Spalit će rukopis. Zašto vatra nije upaljena? Zašto je nitko nije pripravio? Kako je dospio u nekorištenu sobu na trećem katu?

Gosp. Earbrass je po povratku iz šetnje pronašao veliki paket koji je zakrčio predvorje. Gomile izgužvana papira i rupčića nerado su izručile istrošenu posrebreno-pozlaćenu kombinaciju ukrasne zdjele i svijećnjaka. Gosp. Earbrass se prisjeća pisma do tada nepoznata obožavatelja njegovih radova koje je primio tjedan dana prije; davalo je naslutiti skorašnje stizanje dara koji utjelovljuje, u različitom ali ipak sličnom obliku, istu visoko-duhovnu aspiraciju koja je nadahnjivala knjige primatelja pisma. Gosp. Earbrass može samo zaključiti da je apatija donjih figura rezultat toga što su im bili uskraćeni njegovi romani.

Još bolnija od prvih poglavlja su posljednja poglavlja romana, barem za gosp. Earbrassa. Svi su likovi postali krajnje dosadni, kao da je zarobljen s njima na istoj zabavi koja je počela dan prije; zanemareni dijelovi radnje izranjaju svako malo, čekajući da budu razriješeni; čini se da su glagoli uvenuli a pridjevi kao da se množe bez kontrole. Štoviše, u ovom ga stadiju neizbježno spopada nesanica. Čak i ponovno čitanje (njegova prvog romana) *Plantaža gljiva* ne navodi ga na spavanje. U plavoj stravi zore čini se da se loza iz tepiha plete oko njegovih gležnjeva.

Iako je *HBŽ* samo poglavlje udaljena od svojega kraja gosp. Earbrass je smatrao da je njegova kulturna i građanska dužnost, i izvor moguće pouke, da u kazalištu Lying-in-the-Way prisustvuje izvedbi Prawnove *Nećakove tragedije*. Postavila ju je, prvi put nakon početka sedamnaestog stoljeća, kompanija Strastvenih Amatera Zapadnog Mortshirea iz Melpomene. Nažalost, gosp. Earbrass ne može shvatiti niti jednu od njezinih pet radnji jer ne može izbaciti iz glave tih nekoliko nenapisanih stranica.

U tom kratkom trenutku između dana i noći kada se čini da je sve zauvijek stalo, gosp. Earbrass je napisao posljednju rečenicu *HBŽ*-a. Urednost sobe i mirnoća gosp. Earbrassa samo su prividni. Rukopis je uguran u donju desnu ladicu stola i gosp. Earbrass je strašno rastresen. Noge su mu davno utrnule, iza lijevog uha osjeća prigušeno pulsiranje a njegovi brkovi kao da su lažni, ili kao da pripadaju nekome drugome.

Slijedećeg dana gosp. Earbrass je pri svijesti ali to je sve. Luta kućom, ostavljajući za sobom otvorena vrata i prazne šalice na podu. Povremeno mu padne na pamet da bi se stvarno trebao otići odjenuti, i zaista ustane nekoliko minuta kasnije, da bi potom samo opet sjeo na prvu stolicu na koju naiđe. Veći će dio tjedna proći prije nego što se dovoljno oporavi da učini išta korisnije.

Nekoliko tjedana kasnije, s perom, tintom, škarama, ljepilom, i bocom šerija, te vrlo nevoljko, gosp. Earbrass počinje revidirati *HBŽ*-a. To znači prvo, premještati dijelove ili okretati redoslijed paragrafa, ili zgužvati ih bijesno i baciti u koš. Nakon toga dolazi ponovno pisanje. To je gore od samog pisanja, jer ne samo da mora smisliti nove stvari već se i istovremeno pokušava ne sjetiti starih. Prije nego što gosp. Earbrass završi, barem jedna trećina *HBŽ*-a neće uopće sličiti izvornoj verziji.

Gosp. Earbrass sjedi u radnoj sobi nasuprot stolu i skuplja hrabrost za najgori dio u stvaranju romana, tj. za stvaranje čiste, konačne verzije rukopisa. Ne samo da je odvratan oku i ruci, zbog svojih pohabanih rubova, mrlja, zgužvanih zakrpa, precrtanih dijelova i črčkarija, već je i njegov sadržaj sada već izluđujuće dosadan. Svježe napunjena tintarnica, novo pero od fazana, i dvije rizme najskupljeg papira zanemariv su poticaj za upuštanje u takvu mrsku aktivnost.

Držeći *HBŽ* u ne baš urednom rozom mesarskom papiru, koji je bio sve što je mogao pronaći u potrazi koju je obavio u posljednjim minutama prije nego što je krenuo uloviti vlak za London, gosp. Earbrass stiže do ureda izdavača kako bi im predao rukopis. Stube izgledaju čudno zloslutno, kao da bi mogao slomiti nogu na jednoj od njih. Odjednom mu se sve to učini jako glupim, i misli da će otići i baciti svoj zavežljaj s obale i tako svima uštedjeti puno gnjavaže.

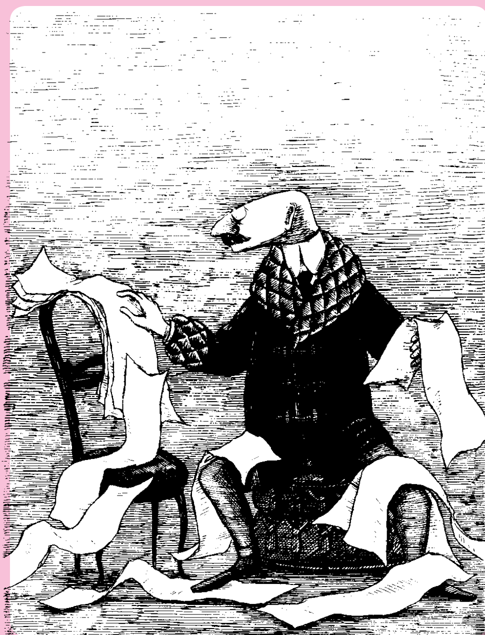
Gosp. Earbrass je pobjegao od izdavača, gospode Scufflea i Dustcougha koji su silno željeli upustiti se u sve zavrzlame oko plana da se njegov roman prevede na urdski, te je otišao nazvati daljnjeg rođaka. Potonji je planirao tog popodneva posjetiti antikvarnice pa mu se gosp. Earbrass odlučio prodružiti. U osamnaestoj trgovini koju su posjetili, rođaku se čini da je ugledao rijetku vrstu staklene posude, i gosp. Earbrass se ljutito pita zašto bi netko želio preparirati fantoda i staviti ga pod stakleno zvono.

Večer prije povratka kući u Mortshire, gosp. Earbrass je dopustio da ga odvedu na književnu večeru u privatnoj blagavaonici Le Trottoir Imbecile. Među njegovim kolegama književnicima, nekolicinu je koju prepoznaje ali nikoga ne poznaje - Lawk, Sangwidge, Ha'p'orth, Avuncular i Lord Legbail. Gospodin lošeg izgleda umotan u ogrtač nepoznati je esejist Frowst. Razgovor se vodi o razočaravajućoj prodaji, nedovoljnom publicitetu, strašno lošim tantijemama, idiotskim ili kriminalnim recenzijama, tuđem talentu u padu, i neizrecivoj stravi života književnika.

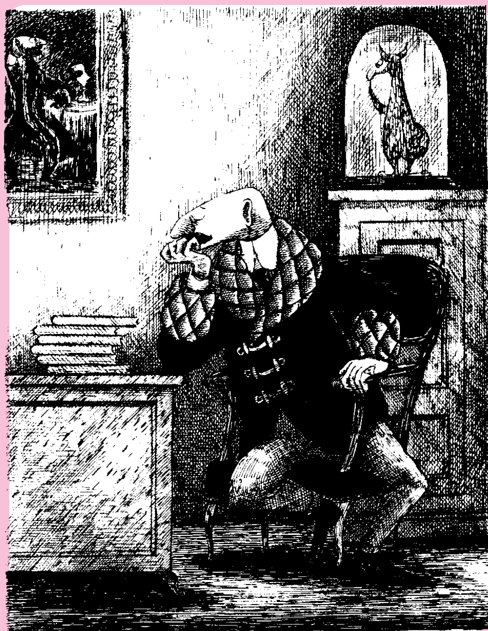
HBŽ je takoreći gotova, ali daleko od kraja. Prvi otisak je stigao i gosp. Earbrass ga pregledava s mješavinom uzbuđenja i gađenja. Tiskana, izgleda tako drugačije da je prvo pomislio da su mu pogreškom poslali krivi tekst. Prilično je uzbuđen jer fizički pokušava kontrolirati stranice i istovremeno zadržati količinu apsolutno neizbježnih promjena unutar dopuštenih granica.

Gosp. Earbrass je primio nacrt za papirnati omot *HBŽ*-a. Čak i nakon što je netremice gledao u njega dvadeset minuta još ne može vjerovati. Gdje im je bila pamet? Ta slika. Te boje. *Bljak*. Na svakoj knjizi bi to bilo ružno, vulgarno i nečitljivo. Na njegovoj je knjizi sve to, i još stravično pogrešno. Gosp. Earbrass veseli se uzbudljivom susretu kad će prenijeti sve te misli Scuffleu i Dustcoughu.

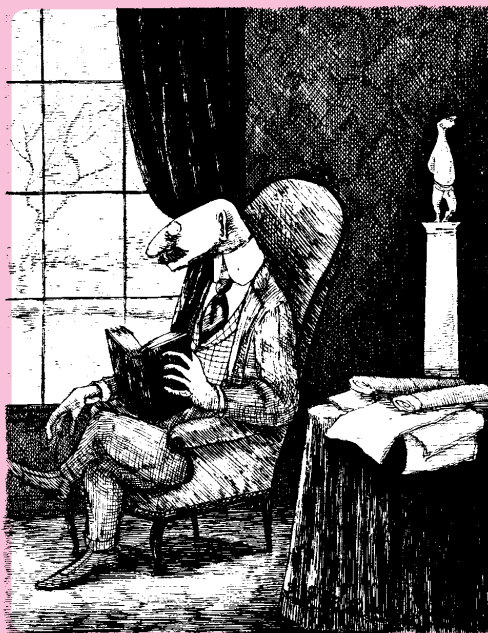
Stvari su nastavile stizati, ovoga puta šest besplatnih primjeraka *HBŽ*-a za gosp. Earbrassa. Barem je tri puta više ljudi koji očekuju da će dobiti primjerak. Kupnja neophodnog broja dodatnih primjeraka nije riješenje, jer bi se gotovo odmah za to saznalo i svi bi se jako ljutili što ih je hirovito podijelio bilo kome, i napisali bi mu male poruke koje bi završavale opaskom da se *HBŽ* doima ispod njegove uobičajene razine savršenosti ali čini se da mu se žurilo zbog novca. Da nije objavljena, popis za njegovu slijedeću knjigu bio bi tri puta duži.

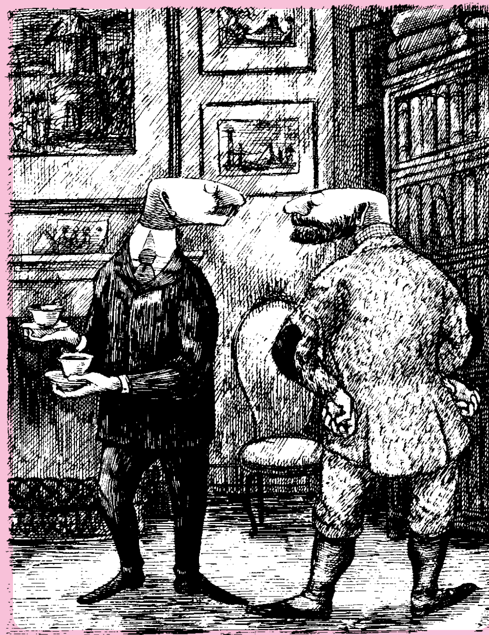
Danas je izašla *HBŽ*, i gosp. Earbrass je stigao u Nether Millstone da obavi neke poslove koje više nije mogao odgađati. Bio je neuobičajeno temeljit u njihovu izvršavanju i bilo je već kasno poslijepodne kad je zastao pred izlogom knjižare na putu prema svom automobilu. Nakon što se uvjerio, krajičkom oka, da je primjerak *HBŽ*-a u izlogu, pozorno čita naslove svih ostalih knjiga u izlogu u stanju ekstremne i besmislene nelagode.

Scuffle i Dustcough brižljivo su mu, iako bezrazložno, poslali sve novine s recenzijama. Čine ugodno veliku hrpu. Gosp. Earbrass odbija ih zbog straha prelistati prebrzo, ali teško mu je koncentrirati se na *Kompendij manjih hereza u 12. stoljeću u Maloj Aziji* ili bolje rečeno shvatiti išta iz njega. Namjerava tu knjigu dovršiti još od kada ju je počeo čitati, prije dvije godine i sedam mjeseci, i otad je zapeo na 33. stranici.

Jednog popodneva na okupljanju u vikarijatu koje je bilo djelomično održano u njegovu čast, gosp. Earbrass je bio zaposlen dijeleći šalice s čajem kada ga je pozvao na red pukovnik Knout, upravitelj lovačkih pasa Blathering Hunta. Zahtijevao je da sazna na što gosp. Earbrassa cilja u posljednjoj sceni četrnaestog poglavlja. Gosp. Earbrass se boji da ne zna na što Pukovnik misli. Na što? Mislio je na sebe. Pukovnik frkne nosom. Gosp. Earbrass uzdahne. Ovaj susret, koji će se nastaviti neko vrijeme i neće ništa postići, ostavit će gosp. Earbrassa vrlo iscrpljenim.

Gosp. Earbrass stoji na terasi u sumrak. Bezbojan je; hladan; i vrijednost je nestala iz svega. Riječi plove njegovim umom: *tjeskoba bijele repe spojevi bolest poraz vrpca zabave nema zabava urne neupotrebljivost nezadovoljstvo kandže gubitak Trebizond salvete sram kamenje daljina groznica antipodi kaša glečeri nesuvislost naljepnice štetno isparavanje amputacija plime prevara žalovanje drugdje ...*

Prije nego je znao što radi, gosp. Earbrass je otkrio da namjerava provesti nekoliko tjedana na Kontinentu. U transu učinkovitosti, koji nije mogao nikoga iznenaditi više nego njega samoga, u kratkom roku napravio je složene i izluđujuće pripreme za svoj odlazak. Sada, u zoru, stoji, prilično ukočen od hladnoće i uzbuđenja i gleda nemirnu površinu Kanala. Pretpostavlja da će mu biti grozno loše satima i satima, ali nije važno. Iako je on osoba kojoj se stvari ne događaju, možda hoće kad bude na drugoj strani.

S engleskog prevela Margareta Matijević Kunst

Slogani koje sam čuo u snu

Mike Topp je zvijezda nezavisnog američkog izdavaštva. Svojim kratkim tekstovima zamućuje granice između poezije, proze i logike koja se zagledala u vlastite prste na nozi. Neke od njegovih knjiga su *Happy Ending* (2002), *Own Your Own* (2005), *Shorts are Wrong* (2007).

¶ Drugi, treći, tko zna koji Mike Topp... Među njima su ovi:

Mike Topp je aristokratski buntovnik čiji je odvažni život osvojio maštu cijele Europe. Pohađao je školu Harrow i sveučilište Cambridge – bio je dobar student i izvrstan sportaš. Zbog deformacije stopala samo je bio odlučniji u namjeri da nadmaši sve oko sebe.

Mike Topp, rođen je u Berdičevu u Ukrajini, između 3. i 6. prosinca godine 1857. Postao je pripadnik Francuske mornarice 1874. Nakon mukotrpnog puta po Kongu, zauvijek je ostavio more te je u Londonu 1894. počeo pisati. Svladavši bolne poteškoće pisanja na engleskome, napisao je djela *Bilax, bog gumirabika* (1895.) te *Milgrig i tri Wilfa* (1896). Vjenčao se s Jessicom George 1896. te su imali dvojicu sinova. Napisao je *Lorda Jima* (1900.), a 1902. počeo je pisati *Srce tame* koje je dovršio Joseph Conrad. Umro je 1924. i pokopan na Grant s Tombu.

Mike Topp trenutačno živi u New Yorku, osim ako nije umro ili se preselio. Dosadašnje knjige uključuju *Mjesni dječak postiže uspjeh* (Appearances, 1994.), *Šest kratkih priča i sedam kratkih pjesama* (Low-Tech Press, 1997.) te, zajedno sa Sparrowom, senzacionalnu knjigu *Divlje žene/Visoki svećenik iz Kalifornije* (Beet, 1997.). Sad radi na zbirki svojih najgorih ranih djela provizorno naslovljenoj *Mike Topp*.

“Ludi pjesnik” Mike Topp nije ni lud niti je pjesnik. On je samouki sibirski seljak koji glumi pobožnost i amaterski se bavi iscjeljivanjem. Darovit je za neku vrstu hipnoze. Ima razumijevanja za ljudske mane te je, što je najvažnije, nadaren za seks ili, točnije, za zavođenje, budući da je sam čin za Toppa samo stvar trenutka. Pred njim se pokorilo mnoštvo žena nakon što ih je fiksirao pogledom. Čini se kako njegova energičnost ne slabi ni nakon golemih količina alkohola koje konzumira cijele noći tijekom pijanki uz vesele ciganske zborove.

Precizan opis Toppovih muških atributa ovdje je nepotreban, no jedna od anegdota Michaela Mustoa daje naslutiti kako bi oni mogli biti i više od pukog nagađanja. Nakon što je razbio otmjeni njujorški noćni klub, od Toppa su tražili da dokaže kako je onaj za kojega se izdaje. Kao odgovor na to, Musto tvrdi, “Topp je otkopčao hlače i zamahnuo penisom pred konobarima i promatračima.”

Ali, ostavimo se te autopromocije, jedna od Toppovih pozitivnih strana jest ta što on zna kad treba biti diskretan. Nije bio u seksualnoj vezi s Maggie Estep, unatoč tračevima koji govore suprotno. Niti je bio u seksualnoj vezi s Elizabeth Wurtzel. Njegova nadmoć na trendovskoj poetskoj pozornici proizlazi iz njegovih tobožnjih iscjeliteljskih moći. Smatra se da je zaustavio tri potencijalno sramotna napadaja upale grla nagrađivanom pjesniku Robertu Haasu te da je spasio život Allenu Ginsbergu nakon željezničke nesreće.

No, iscjeljivanje i bludničenje samo su jedan dio Mikea Toppa. Ono što ga čini silom u New Yorku jest činjenica da njegove savjete slijedi i književni agent Andrew Wylie. On smatra da Topp dobro procjenjuje ljude. Počeo se oslanjati na sugestije tog mudraca s divljim pogledom u očima pri odabiru pisaca, a to nije mala povlastica. U samo jednoj godini pod Toppovim utjecajem, Lower East Side je imao dva predsjednička kandidata, tri filma, jednu predstavu na Broadwayju te posebnu emisiju Howarda Sterna. Topp utječe i na televiziju, samo jedna njegova riječ

dovoljna je da dosadni autor bude angažiran kao voditelj dobrotvorne emisije na PBS-u ili da se neki povodljivac pojavi na MTV-u.

Toppovi birači, jednom kad se pojave u medijima, obvezatni su pomoći mu manjim uslugama kojima on trguje na veliko – to su novac, ugovori, čitanja, agenti, trgovanje i slično. U siječnju 1998. 300 do 400 ljudi na dan posjećivalo je njegov skromni stan na Lower East Sideu. Kolumnisti ga nazivaju gotovo nadnaravnim zloduhom, ali zapravo on je jedan od najvećih književnih majstora u New Yorku.

ZDJELA S VOĆEM

Slikar se zaljubio u zdjelu s voćem. Toliko su uživali jedno u drugome da su jedva jeli ili spavali dva i pol mjeseca. Jednog jutra slikara je posjetila neka važna osoba te je kupila sve njegove slike i izložila ih u slavnom muzeju. Zdjela s voćem pojavila se na naslovnici časopisa o umjetnosti iste te osobe. Slikar i zdjela s voćem kupili su dvorac u Španjolskoj. Postali su poljodjelci, čitali su knjige i pomagali siromašnima.

GOSP. PREDSTAVA

Jedne nedjelje probudio sam se na kauču, a Djevica Marija zvonila je na vrata. Otvorio sam ih, a žena je izgledala kao da je u šoku. Zatim sam spustio pogled i vidio da sam prekriven bljuvotinama. Bile su narančaste zato što sam noć prije pio sok s votkom. Ispričao sam joj se i pozvao je unutra nakon čega me silovala.

SLOGANI KOJE SAM ČUO U SNU

"Dan za danom odnose po dio mog mozga."
"Ne želim isprani mozak."

TRIP O SMRTI

Kad sam sam, vidim svinje prekrivene blatom i automobil pun vragova. Pištolji u ormaru prvi su pištolji koji izlaze. Oni nisu neprijatelji, nego partneri. Nadam se da će sutra kišiti. Tako će sve neizvjesnosti i sumnje nestati.

POLICIJSKA PRIČA

Policajci su mi rekli da nastavim s time što radim, da širim radost i revoluciju.

NJEGOVA NESANICA

"Ako ne ideš ljudima na pogrebe, ni oni neće doći na tvoj."

PLAŽA

Moja djevojka i ja ležali smo na plaži kad je ona komentirala kako je privlačan galeb koji je jeo u blizini. Rekao sam joj da nije sladak, da to možda čak i nije ptica.

KREMA OD MORSKOG PSA

Redovnik zapita Jošuu: "Što je to jako slatko, svijetlo žute boje i krajnje opasno?"
Jošua odgovori: "Krema od morskog psa."

KRATKO OPAŽANJE

Na Havajima, zapažamo sa zanimanjem, postoji velika riba zvana *o* i mala riba zvana *homomomonukunukuaguk*.

NIKAD ČUO ZA NJIH

Harry Reems
Linda Lovelace
Marilyn Chambers
Seka
Jeff Stryker
Christy Canyon
Ron Jeremy

NAJNOVIJI SIMPTOMI

Znojenje. Svrbež. Anoreksija. Noćno znojenje. Vrtoglavica. Glavobolja. Poremećaj osjetila. Studen. Klonulost. Opsjene. Depersonalizacija. Euforija. Halucinacije. Neprijateljstvo. Povećan libido. Manične reakcije. Paranoične reakcije. Psihoza. Omamljenost.

SKRIVENA LOPTA ZA PLAŽU

Ne tako davno, nekoliko godina prije nego što sam čuo priču, na Coney Islandu je živjela neka pijana djevojka koja nije željela da itko za to zna, ali je nehotice progutala loptu za plažu na nekoj zabavi. Nakon nekog vremena, nakon pet ili šest mjeseci, mislila je da će vjerojatno sve biti u redu, pa je otišla roniti s bocom za kisik i odjedanput se čulo *vuuuuš* i ona je eksplodirala.

ZNATIŽELJA

Jedna od rijetkih stvari kojih se sjećam s predavanja medicine (poslije sam prešao na nuklearnu fiziku) imala je neke veze s time trebate ili ne trebate očistiti alkoholom ruku zatvorenika prije nego što mu date smrtonosnu injekciju.

SAVJET

Slušajte jastuk tako da pritisnete uho uza nj. Slušajte stol tako da stavite laktove na nj i slušate kroz dlanove.

DRVOSJEČA

Čuješ li zeca kako pjeva? Kakav glas! Dan se šeće u krugovima oko njega. Noću je odjeven u crno. Mravi i čičak njegovo su lišće i ptice. Što se mene tiče, ja gađam orahe puškom.

POLJE I POTOK

Pucao sam za Eton i pucao sam za Sandhurst. Ali ne želim pucati samo u životinje koje ne uzvraćaju vatru. Obožavam plivati pod vodom. Kada pucam u ribe, ne nosim bocu s kisikom – to izjednačava naše izglede. Miris duhana tjera ribe na kašalj. Siguran sam da misle da sam gusar.

SLOMLJENO/SRCE

Bio sam kod kuće prošle srijede poslijepodne kada mi je ispala ta zaista vrijedna vaza. Bio sam doista uplašen i to sve zato što je to bila mamina najdraža vaza i nije bilo načina da je nadomjestim. Dobro sam razmislio i sjetio se da sam puštao ploču na gramofonu istodobno kada mi je ispala. Pa sam jednostavno pustio ploču unatrag dok se dijelovi slomljene vaze nisu ponovno spojili na podu i skočili mi u ruke.

DVORAC

Kada je moj otac čuo da sam kupio dvorac razrogačio je oči, a šalica kave ispala mu je iz ruke. Rekao sam mu: Gledaj, tata, nemoj se uzrujavati – nije taj dvorac baš tako blistav kao oni u reklamama na televiziji. Ali, iskreno, tata se uopće nije naviknuo na njega. Zbilja je staromodan.

JEDNOMINUTNI TINEJDŽER

Stavite dvanaestogodišnjaka u mikrovalnu.

RIJETKE PTICE

Billy, kipar koji je radio kod vlasnika uzgajališta činčila po imenu Bill, ljeti je živio u kućici na drvetu. Rančer i njegova žena zaposlili su ga da obavlja povremene poslove poput popravljanja ograde, krova i tako dalje. Držali su i druge životinje na farmi uključujući i dva haskija koje su pretjerano voljeli. Osim toga, rančer i njegova žena redovito su sudjelovali u orgijama. Jednog dana, nakon što je Billy završio s popravljanjem krova, rančer ga je pozvao na zabavu, ali Billy je odbio poziv. Sljedećeg dana rečeno mu je da ne dolazi na posao. Tijekom noći, za oluje, jedan od haskija je preskočio ogradu i objesio se o vlastitu uzicu. Klasici kažu: "Rijetke ptice i čudne zvijeri ne smiju se držati u ovoj zemlji."

60 POSTO

Četvero od petoro
ljudi smatra da je peta
osoba
budala.

GRASSYJEVE VELIKE LAŽI

Grassy mi je jedanput rekao da je, kada je kao dijete živio u sjeverozapadnom Pacifiku, voćka izrasla iz glave jelena ustrijeljena košticama.

ODBJEGLI PAPA

Zašto je papa uzrujan? Dok je prao posuđe tijekom meditacije svećenika, zatekao ih je kako gledaju pornografski film. Što bi usrećilo papu? Kada bi svećenici shvatili da je čista duša poput čistog tanjura – možeš se ogledati u njemu. Slabost – kad su u igri papirnati tanjuri.

IDEJA ZA FILM

MIKE TOPP: Znaš što bi mogla biti dobra ideja za film? Nešto o kralju koji ima 300 žena, ali duboko unutra zapravo je tužan.
PRIJATELJ MIKEA TOPPA: Zbog čega je tužan?
MIKE TOPP: Možda nikad nećemo doznati. Kužiš što ti hoću reći?

DRUGA IDEJA ZA FILM

MIKE TOPP: Znaš što bi mogla biti dobra ideja za film? Nešto o kralju koji ima 300 žena, ali duboko unutra je zapravo tužan.
DRUGI PRIJATELJ MIKEA TOPPA: Zbog čega je tužan?
MIKE TOPP: Mislio je da će dostojanstveno preći u četrdesete, ali – da skratim priču – očito neće.

TREĆA IDEJA ZA FILM

MIKE TOPP: Znaš onaj film koji sam rekao da ću snimiti – o kralju koji ima 300 žena, ali je zapravo tužan?
PRVI PRIJATELJ MIKEA TOPPA: Da, konačno si shvatio zbog čega je tužan?
MIKE TOPP: Gledaj, dolazimo do toga. Najprije misliš da je tužan zato što je njegovo prijestolje hladno, zatim misliš da je to zbog svih tih viteza koji se samo motaju uokolo i zure u njega pazeći na to da nečim bude zaposlen. Ali onda, jedne noći, kralj sanja taj san u kojem izvana kroz prozor gleda neko dijete koje jede večeru i gleda TV, a njegovih roditelja nema u blizini, on samo jede i posve je sam, kužiš, dijete je POSVE SAMO?

SPOJEN

Imam bežični kabel.

NEŠTO ZA RAZMIŠLJANJE

Koja je druga riječ za tezaurus?

SPLEEN PARIZA

Pio sam Perrier kad mi je utekao terijer.

FENOMENOLOGIJA

Kamen koji se kotrlja može uhvatiti mahovinu ako se kotrlja jako, jako sporo.

NOVAC

Kada sam nekidan pitao Alana Greenspana ima li kakvu ideju o tome što pokreće ekonomiju, rekao je: "Sram". Mislim da je tako rekao.

ISKUSTVO

Iskustvo je, jednom sam pročitao, jedan od oblika paralize.

STEVEN

Jutros je Steven priznao da piše neautoriziranu autobiografiju.

POŠTANSKI URED

Skrivao sam pištolj u ladici u stolu za slučaj nevolje na poslu. Netko se slučajno zaletio u moj stol i pištolj je opalio. Poslije mi je netko rekao da su svi znali za pištolj i da je nesreća bila namještena. Rekao sam mu da sam znao da su svi znali za pištolji i da sam to radio samo kako bih vidio što će se dogoditi. Rekao je da su svi znali da ja znam i da su to učinili samo kako bi vidjeli moju reakciju.

LARRY RIVERS

Larry Rivers se pokušao seksati
sa svojim psom.
Amy je jauknula
i on je stao,
rekao je.
I dalje su dobri prijatelji

FRANCUSKI PJESNICI

budi pažljiv i budi strpljiv i čuvaj se
gdje je tvoj brod gdje su moje suze
moji su prsti smotali cigaretu gorku i ukusnu poput života
želim pušiti
osobnost je samo trajni poremećaj
osobnost je samo tik
osobnost je jedan od oblika paralize
svaka je osoba tražila u sebi čudesno dijete
stoljeće o stoljeće oblaka

FER-DE-PANTS

Bilo je to prije moje krunidbe. Maria Schneider, moja žena, zadavala mi je muke, pa sam otputovao u Sjedinjene Države. Završio sam u Kanadi. Fina francuska vina bila su mi dosadna, pa sam počeo piti šest litara piva na dan. Povremeno sam izlazio na spojeve i brinuo se za orhideje. Kao ona žena s kravom u ljubavnoj priči. Stopirao sam do New Yorka. Juan Gris, inozemni dopisnik *Timesa*, slao je novosti o mogućoj revoluciji u Francuskoj. Ponekad mislim da bi mi bilo bolje da sam mrtav, pisao je. Ne, stani. Ne ja, ti. Bio sam bijesan. Zar on ne zna da se kulture dijele prema tome kako doživljavaju vrijeme – ili kao fiksno (monokronijski) ili kao fleksibilno (polikronijski), pitao sam se. I tako, uskočio sam na teretni brod za Bretanju i postigao, mislim, erekciju zahvaljujući snažnom lupanju brodskih motora i misleći na Mariju kako govori: *ti zločesti dečko*, ponovno i ponovno. Poslije sam doživio ukazanje u vezi s nečim kada sam otišao plesati u lezbijski bar. Čovječe, kad nisi od drveta ili kamena, ponekad ne možeš izbjeći emocionalnu reakciju.

INCIDENTI

Jednom je tata pojeo neku konzerviranu hranu i umro od botulizma.

I mama je pojela malo i umrla.

Baku je udario automobil.

Bakinu nećakinju je udario grom, pa je i ona umrla.

Nećakinjinu djecu je pregazio gliser.

Otac njezine djece obolio je od leukemije.

Ostatak obitelji preselio se blizu odlagališta otrovnog otpada i pomro.

Strica Earla smaknuli su pripadnici nekog kulta

Naša dadilja, gđica Pete, osvojila je putovanje u Pariz, ali je njezin zrakoplov eksplodirao iznad Atlantika.

Dragi ljudi, ali ne znaju se brinuti za sebe.

ZABORAVLJENE KRILATICE SEDAMDESETIH

Sloboda ili zatvor.
Vodite brigu, ne rat.
Moć svima.
Posljednji dan tvog prijašnjeg života je jučer.

JOSEPH BRODSKY

Jednog sam dana vidio Josepha Brodskog u kafiću i pitao ga ima li kakav savjet za mladog pjesnika.

Rekao je: “Ne koristi se previše pridjevima.”

OMILJENA BOJA

Moja omiljena
boja na
stajama je crvena
ali na ljudima
mislim na duhovima
je plava.

ŠTO KNJIGE KAŽU?

Ne možete živjeti ni minutu duže bez kisika. Pod vodom vas drži industrijska revolucija. Idućeg dana putujete za Kinu u nadi da ćete pronaći bilježnice Louisa Braillea.

Ne nužno.

S englekoga prevela Maja Klarić

www.rusulica.com

Sana Perić (SPLIT, 1980)

¶ Nakon mature upisuje studij predškolskog odgoja kojeg u zadnjem semestru nesmotreno napušta jer više nije mogla izdržati život u Splitu. Dolazi u Zagreb i upisuje studij komparativne književnosti i etnologije. Nakon dvije godine upisuje i studij francuskog jezika i književnosti.

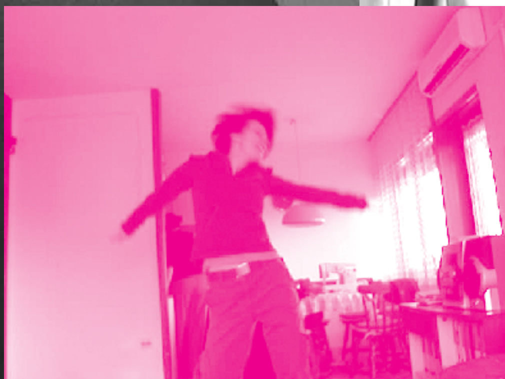
Objavila nekoliko umjetničkih crtica u sestrinom fanzinu Immortalis (1997); izvještaj s prosvjeda protiv radioaktivnog otpada održanog u Kaštel Sućurcu u letku udruge za zaštitu okoliša Sunce (1998); u koautorstvu s Propelerskim dramu "Dunje više nema" pod pseudonimom Vibe S. (Ka/Os, 2004); nekoliko sinonimdžiluka (prijevoda/prepjeva stranih popularnih pjesama) u istoimenom tematu (Ka/Os, 2006); prijevod par poglavlja Agote Kristof (Hier), *op. cit*; kao Rusulica, stotinjak postova na svojim blogovima i nekoliko filmića na Youtubeu; prikaz knjige Mirka Markovića o stočarskim kretanjima na Velebitu.

— PJEVA:
Floridus, Split (1996 – 2002), članica; Marshmallow, Drvena Marija, Vruće kitice, prateći vokal. Pjesmom "Like a virgin" osvojila drugu nagradu na karaokama (Šolta, 2000).

— PLEŠE:
Odnedavno suvremeni ples (Plesni studio Liberdance), jer što da ne? Najradije pleše na drum'n'bass i breakbeat iako najradije sluša indie pop.

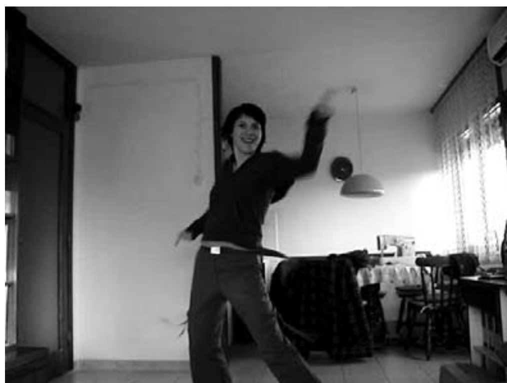
— RUKOTVORI:
Šije, kukiča i plete. Sposobna je izvoditi nezahtjevne drvodjelske radove (npr. može napraviti kutiju s poklopcem ili sjedaću garnituru za Barbie). Izrađuje nakit koji počesto sama polimerski mijesi.

— ŽELI:
Biti unutrašnji dekorater, ali može i dekoraterka svog stana i vikendice na francuskoj rivijeri.

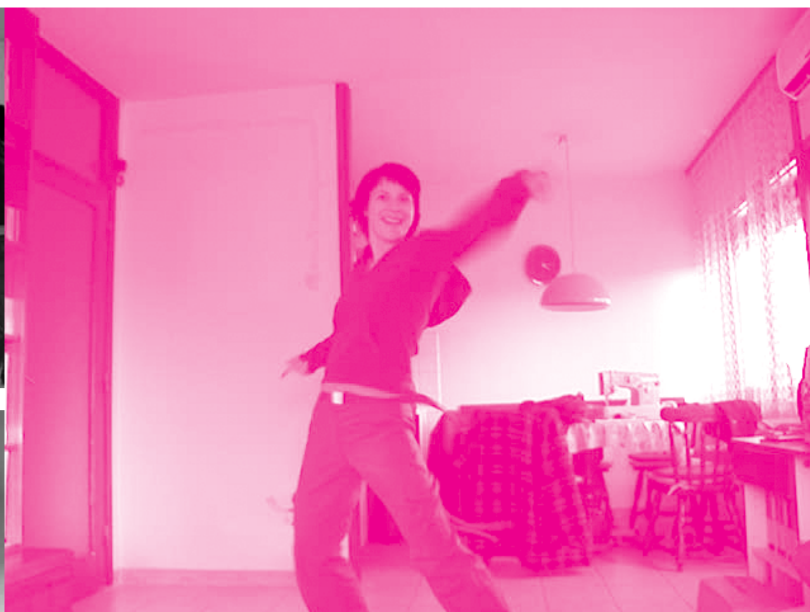
www.rusulica.com

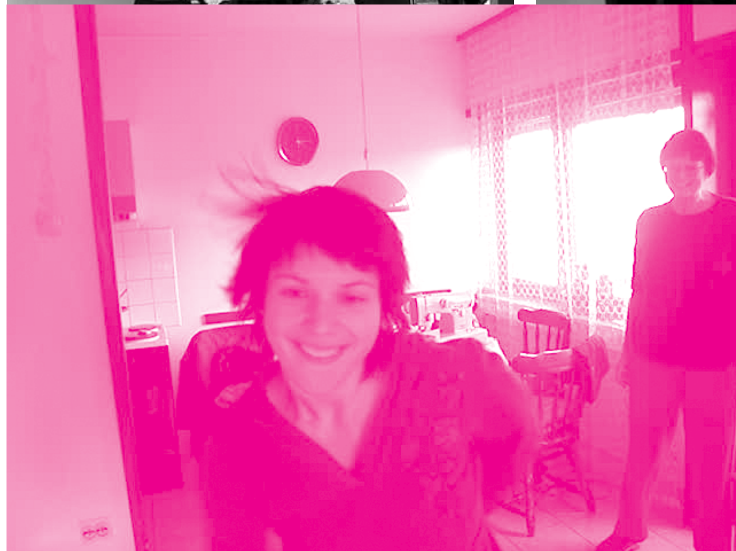

Ovako generalno sam ja dosta sjebana i donedavno je sve šta pišem bilo obojeno ljigavim tonom lamentiranja nad jadošću života i kao takvo je jako loše, tako da na lageru nemam baš dobrih stvari, al sve ću ti poslat, još tražim po kompu.

Vi koji ste nekim slučajem došli na ovaj (za sad po tekstovima minimalistički) blog, slučajem recimo tim da sam vam komentirala vaš fantastičan blog, znajte da je i moj blog fantastičan, makar se možda u ovoj fazi takvim ne čini. Ali stvarno je. Jer sam ja fantastična. Pisala sam ja i prije blog koji je isto bio fantastičan al sam ga onda izbrisala. Jerbo je super kad ti dođe da se uništiš umisto sebe uništit blog.

Za uvod ću vam reć da sam Splićanka koja za sad obitava u glavnom gradu i bavi se rješavanjem nevolja s rodom, friziranjem svojih prijatelja i sebe same, plesom, vožnjom bicikle okolonaokolo, izmišljanjem vegetarijanskih jela (i jedenjem šaumšnita u nevjerojatnoj količini, kao nezdrava protuteža), kukičanjem i inim ručnim radovima, primjerice izradom omota za svoju jalovu kolekciju spržениh cedejeva (po tome ja ko malo ko ocjenjujem ljude – kad mi neko dođe i kaže wow kako ti imaš puno cedejeva, znam da je neki mlakonja jerbo ih ja uopće nemam puno – samo dvije police).

(Danas mi je bio zadnji dan psihoterapije. Odlučila sam da sam sad dobro, da sam stabilna i da imam kontrolu nad sobom (prije sam nekontrolirano klala naokolo) i da mi psihoterapija bar neko vrijeme neće više trebat.)

Oćete me čitat?

1.
TI NISI PIČKA KO DRUGE PIČKE
(Stroke)

5 STVARI KOJE O MENI NISTE ZNALI

Kako o meni skoro ništa ne znate, mogu napisat bilošta, ali tila bi računat na one koji me bar malo znaju pa da i njima ovo bude 5 novih stvari. Šta će bit teško jerbo sam ja

1 Egzibicionist i stalno se podastirem drugima u tom smislu. Tako sam npr. za rođendan zatražila *strap on*, i to dosta javno, recimo da za to zna 40ak osoba.
2 20ak ih zna da sam ga i dobila.
3 Ponekad se skinem gola i stavim ga i gledam se u ogledalo i mislim se šta li sam zgodna.
4 Bezočno kopam nos u javnosti.
5 Više nego dobro izvodim fellatio.

BONUS:

5a Volim bit prosta i/ili brutalna i time privlačit na sebe pažnju i izazivat zgražanje plus da bude još gore to radim ko fol da bi zgroženi ljudi u sebi preispitali svoj malograđanski moral, osvijestili nametnutost rodnih uloga il sve u tom stilu.

– Mama, kako sam ja reagirala kad se sestra rodila? Jesam li uopće kužila?
– Ne znam, al sam te zatekla s batićem za meso kraj njenog krevetića.
– Šta sam s njim namjeravala?
– Ne znam, al sam ti ga uzela i spremila ga nazad.

DRAGO ČITATELJSTVO,

Sjela ja prevodit malo o srednjovjekovnom francuskom romanu, jer di ćeš bolje kad si nervozna, gladna i nezadovoljna povratkom u Zagreb s mora, od kretanja u izvršavanje akademskih sranja zvanih obaveze.

Ali sam onda sad osjetila da mi curi pa sam kad je cima izašla na tren iz sobe ćiribimbnila u gaćice i vidjela da sam dobila mengu šta znači da se ostatak dana mogu bez grižnje savjesti prepustit užicima. Užitak je pisat blog, pa ću vam zato sad napisat šta sam radila zadnjih dana, da imate šta čitat.

Utoćala sam se večeras u kadu. Liva sisa virila je iznad razine vode a desna je bila taman pokrivena do vrha. Odavno sam se navikla da mi je liva sisa veća od desne ali me to ipak malo potreslo. Naravno, sretna sam šta imam zdrave sise, i šta su tako lipo namištene da ne labambaju ko sestri, i šta vako postanu osjetljive pred one dane u mjesecu kad nastupa mjesečnica i malo narastu pa ih ja tako nabubrele jadnice uzmem u dlan da se malo odmore, i mislim kako je šteta šta nije sad kraj mene neko ko bi im se znao radovat jednako koliko i ja pa da sa mnom uživa. Al ipak mi je drago i da sama tako lipo uživam u svojim sisicama.

MORSKI POST

Ne mogu pisat. Ne zato šta baba spava pola metra od mene pa ne smim tipkat (a i to) nego jer sam upala u neko prazno raspoloženje koje nije ni lijenost ni dosada ni umor nego ništa. Za vikend sam se napila i divljala (Plesala. Za ostala divljanja osjećam se prestaro, kvragu.) Stavros je reko ruke gore ajmo ajmo i ja bi stavila ruke gore svaki put, ko uvjetovani refleks, bez razmišljanja, samo ne znam čime uvjetovan. Pa onda ja tako đipam, pijana i blesava (jer đipam na Stavrosa, alo!) i ne vidim rodbinu koja stoji odma kraj mene jerbo ribarska je noć i za stare i za mlade. I

Noćas sam sanjala Dudu i Brleka; na zahtjev potonjeg sam recitirala pénisa; Duda je blagonaklono negodovao dragošću i tonom mojih najboljih prijatelja; mislim da mi fali očinska figura.

onda sam otplesala jedan ples sa strinom i tako, to vas baš i ne zanima.

Čudno mi je bit tu. Kako nemam fiksni dom u jednom gradu i kako sam se preselila ukupno nešto više od dvadeset puta, a i kako mi naša domovina nije u masu toga po volji, prema otoku gajim domsko-domovinske osjećaje. Ali mi ljudi tu u zadnje (autoprofilirano) vrijeme nisu baš po volji. Kad sam bila mlađa bilo mi je super kako smo se tu našli svakakvi i sa svih strana i kako imam momka automehaničara iz Švicarske. Al zadnjih par godina nemam s njima puno za pričat. Ovde par njih čak ima neki jači poremećaj identiteta. Pa mi lokalna koza, tri godine mlađa i tri puta gluplja ne shvativši moje provociranje poretka prenaglašenim prostačenjem, kaže kako je očito da sam tila da me neki tip koji je NJOJ cijelu večer udvarao, pojebe. A ja se ne znam odma snać i odbrusit. Mislim, mala, da sam tila da me pojebe, bome bi me i pojeba, pa žensko sam i to smišno, a on željan pičke. I tako, popizdim kad mi te kozice krenu nešto pametovat i spuštat. Ma ajte u tri pičke materine. Fale mi ovde moji momci, jako.

Pa onda baba i dida, koji su dobri, naprednijih shvaćanja nego nečiji roditelji čak. (Jesam li već rekla da je moja baba prva u selu nosila hlače? Ne znam koliko to vama znači, al u selu znači puno.) Al su ipak dvi generacije iza, pa recimo gaje tu neku laganu odbojnost prema knjizi i ne priznaju mi autonomiju u pogledu toga jesam li gladna ili ne, šta je za poludit.

Za poludit su i meduze iako ja nisam vidila još nijednu. Al ovako je gore, te meduze mi u glavi poprimaju onda čudovišna svojstva. I još me nerviraju turisti jerbo imaju malu dicu pa se vlastitom odlukom zasnovanom na nekim razmišljanjima o razvijanju seksualnih trauma kod djece ne mogu sunčat gola ka i do sad. Pa sam onda samo u toplesu. Pa se onda osjećam ko stara koka kad mi prođe smišni petnaestogodišnji (a i tih petnaest sam mu navukla) mladić jer ja nekako mislim da mlade mladiće to prepadne, da njih treba zavodit tako da se pokažeš dostupna i pristupačna a ne da ih prepadneš sisama. Al ionako ne zavodim više mladiće, pedofilska faza je prošla. I u Zagrebu me možda čeka jedan mladić stariji od mene. :)

Babi smeta tipkanje. Lakunoć!

UTORAK, 13. 06.

Danas sam, uslijed usranih okolnosti, a zatajenjem bazičnih obrambenih funkcija, imala pad sistema. Ovaj put nije bilo fizičkih posljedica, ako tu ne uvrstim ovaj pregolemi umor. U staroj limenoj kutiji od flastera (na kojoj piše band aid) uspjela sam pronać još jednu sićušnu tabletu apaurina koji mi inače ne daju bez recepta, a tako mi je trebao jedan da mogu prodisat malo.

– Mama, jesi ti bila s puno muškaraca?
– U odnosu na tebe ne. Jedan nula za mene. Ili za tebe. Ne znam čiji je ovo poen.

Ali dobra im je logika. Ne davat to bez recepta il povijesti bolesti da neko ne bi slučajno zlorabio tabletu, al kad im dođe totalni psycho s urednom povijesti bolesti u kojoj piše depresija kurac palac, njemu daju. Kao da on nije skloniji zlorabljenju (jel se kaže zlorabljenju ovde?) tableta za smirenje jebemu?

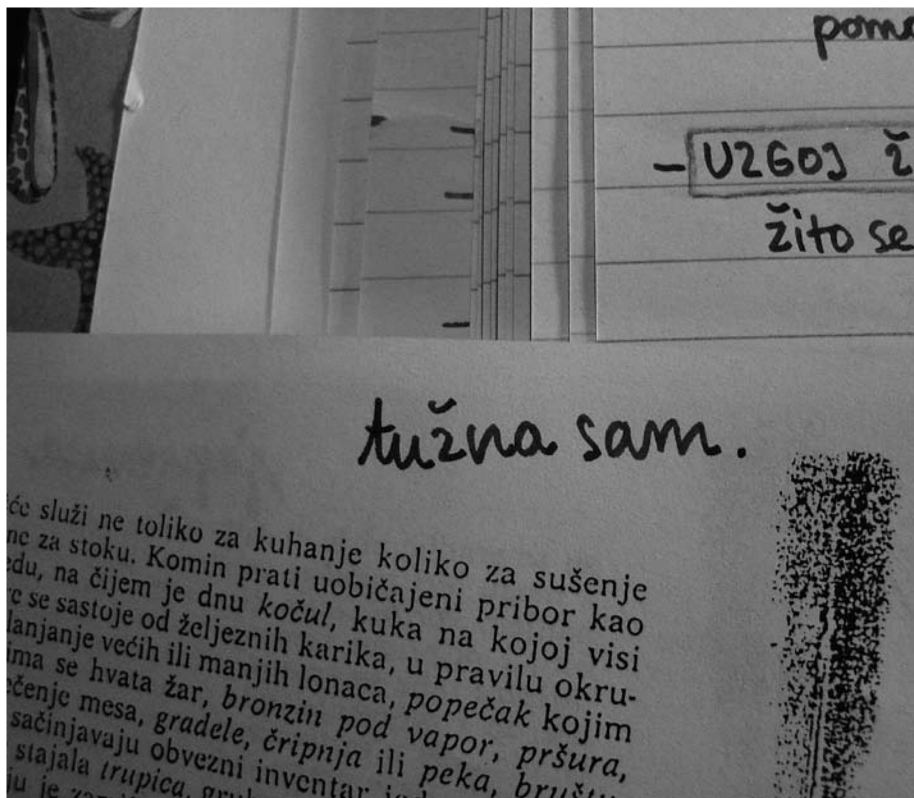
(Zanemarivši činjenicu da bi i ja dobila recept samo da ga zatražim.)

(Ali, gle zašto ja ne mogu od svoje osobne liječnice zatražit išta: zato šta je u 5 godina kolko me zna vidila da sam si ja napravila puno stvari koje svome tijelu nije zdravo radit, a da pak u onih tucetak specijalista u

koje me poslala nisam otišla i sad joj moram ili lagat da jesam (šta mi je skroz apsurdno) ili trpit pokude ili jednostavno ne otić. A moraću otić po recept za apaurine.)

unless:

Mi svi koji imate doma zalihu tih tabletica ne pošaljete jednu-dvije bar i onda sam ja mirna neko vrijeme. Ovo je ozbiljno, u komentarima se javite.

ŽENIK

Dobila sam neke vijesti da su cure raznoraznih blogera mahom ljubomorne na mene. Jerbo da ih ne bi ti blogeri slučajno ostavili poradi mene ili nedajbože još gore zamišljali mene dok drže njih u naručju. Zanimljivost je pri tom u tome šta sam ja pojedince vidjela jednom i komentirala im blog isto toliko puta. Nisam ih stalkala, obasipala ljubavnim izjavama niti se očitovala o enormnoj privlačnosti kojom zrače. Sve šta sam radila je pisala blog (na kojemu sam možda bila fizički eksplicitnija od onoga šta bi bonton odobrio) i tuitamo došla u kontakt s nekim preko prijatelja pa eto popila s njima kavu. Dakako, ljubomora seže u predjele prije nego šta me ti blogeri uopće vide uživo. Sad, naravno da mi je to drago čut jerbo ako su one ljubomorne na mene valjda ima nešto kvalitetno i neodoljivo na meni šta one vide. Doduše, imala bi više koristi kad bi to vidjeli njihovi dečki blogeri. Ovako one ostaju u naručju svojih voljenih koji, pazi sad, žele biti s njima. A meni ostaje pomisao da oni ustvari žele mene ali to njihov muški um još nije dokučio, i prazan krevet, i ruke koje posežu a ne dohvaćaju ništa.

U Marmontovoj je sestri uletio neki tip i rekao joj *bonjour*. To nije pošteno da meni upadaju tipovi tako da mi gledaju dupe, a njoj tako da je učtivo pozdrave na francuskom. Jel ja nešto radim krivo?

Jednostavno obožavam vikat "Daaa" kad neko kuca na vratima. Kao, ja sam važna, IMAM nešto, pa makar to bila samo posuđena vrata.

Sjedim, zurim u svjetla sjever-sjeverozapada i mislim se bil bi bilo dobro da tata dođe po mene i kako bi to izgledalo i bil se moj duh filmski posjeo na rub kreveta pa onda izašao kroz prozor. Pitam se nadalje šta ako zabrijem da sam umrla i da mi duh izlazi kroz prozor pa se onda strmopizdim dole s petnajstog kata. Zato sam odlučila kad umrem sić dole liftom, za slučaj da samo brijem da sam mrtva.

… ODNOSNO,

Danas je dvajsšesta godišnjica braka mojima. Mama je bila trudna kad se udala. Sad ja ne mogu dokučit jesam li ja bila uzrok ili povod tom braku, znate, ono ko šta kažu za Franca Ferdinanda da je bio povod al ne uzrok prvom svjetskom, il obrnuto? E, i šta je onda bio uzrok? Neka previranja?

Kad god napišem "odnosno" sjetim se svoga prijatelja Marka. Nas osim prijateljstva povezuje i to šta nam je u djetinjstvu bila problematična riječ "odnosno" kojoj nismo znali značenje. To je prva riječ na kojoj sam vidjela da je jezik nešto odvojeno od mene. Sve prije toga mora da mi je bilo pokazano i opipljivo (tipa stablo dida govance) al je na toj riječi jezik zaškripao i trebalo mi je objašnjenje, a nijedno koje su mi dali nije mi tu riječ do kraja uspijevalo objasnit. Odnosno. Dugo sam mislila da znači "i".

Također sam jedanput čula kako si mama i tata govore riječ *ništa* i to ne tako da ona označava ne-materiju, npr. *Jesam li ostavila šta u torbi? – Nisi ništa*, nego da označava ne-ideju (razmišljam bil ovo mogla bolje nazvat). Mama bi pitala tatu nešto, pa kad bi on kasnio s odgovorom, il je ne bi čuo a prošo bi voz, ona bi mu samo na njegov upit šta je bilo rekla *ništa*. Rekla bi mu *ništa* i kad bi mi zajebale npr. kad sam ja zapalila vatricu u spavaćoj sobi, šta on nije smio doznat.

I ja sam jako jako željela upotrijebit tu riječ u niječućem označavanju ideje i onda je nastupila situacija da su me počeli odvikavat od tute i slat piškit na vece. Pa se meni pripiškilo a zaboravila sam da su me navikli na vece pa sam pokucala mami na vrata od banja (kupaone) želeći dobit iz nje svoju tutu. Al sam se onda kad sam već bila pokucala, sjetila da to mogu (i moram!) obavit na veceu pa kad je mama iznutra pitala da šta trebam, ja sam ostala šutit. Ostala sam šutit, i nisam joj doviknula ništa, pa ni tako željeni *ništa*. Umjesto toga mi je počelo šumit u ušima jer sam znala da nešto moram reć, a nisam mogla izvuć pravu riječ.

Jeste li razmišljali koje biste stvari promijenili u svom životu da možete vratit vrijeme? Ja jesam, i na samom vrhu liste stoji: rekla bi mami *ništa* tog dana pred banjem.

O HRANI I NAJAMNOM RADU

Ovaj je sunčani vikend osim u znaku hrane (riblja juha, lešo riba, crni rižot, salata od šparoga, komiška pogača, frigane kozice) i sunčanja (polugola na benama i gola na balkonu (ovdje neću stavit sliku!)) protekao i u znaku sestrinih pokušaja da me zaposli. Da radim za nju. Kao sporadična kuharica il kao spremačica njenog stana. Otkad se zaposlila, postala je nemoguća. Nudi mi petsto kuna da joj sljedeći tjedan svako jutro izribam po jednu mrkvu i jabuku. Ona ne stiže jer je sva zaposlena i misli da je skroz normalno unajmit svoju sestru da joj to radi. A nju natjerat da meni nešto napravi je nemoguće jer – pogađate – love ima dosta. Meni je to urnebesno koliko i nemoguće.

Zašto ja nemam doma ništa za pojest osim corn flakesa koje jedem 2puta dnevno pa mi na uši izlaze? Je da su financijska sredstva ograničena, al zbog hrane ne bi prezala zagrabit u recimo fond za umjetni zub na vidu (=šaraf), nego je meni nekako omrzla ta hrana, od pomisli na svaku mi je mučno, a samo razmišljanje o hrani na dnu mi je ljestvice, jer ima tolko prišnijih egzistencijalnih stvari za razmišljat o njima, npr. smrt ili

vjenčanice; i opsjeda me luđački želja da pobignem na neki otok – pobiću u Dalmaciju na sunce na desetak dana, provjerit imaginarnu bol u zubu/bol u imaginarno živom zubu (da, meni je zubar u *Splitu*, *pre*praktično, al kad me on krpao nakon šta me brod opizdio u glavu pa poznaje situaciju), i jest šparoge. O, kako li mi se jedu sad šparoge. I umak od bosiljka u bočici. Al i ja se sitim u ponoć da mi se nešto jede, treba me istuć (ko se javlja?) (i nešto mi skuvat). (Ko se javlja za to?)

DRAGI MARKO,

Kako si? Ja sam malo nervozno od svraba i nemira. Mama kaže da nema veze šta ja ne shvaćam Stipu i Mislava jer da niko ne shvaća muške. Al sam ja onda njoj rekla da shvaćam ja njih, al oni mene ne shvaćaju, a oni su se na to smijali.

Nisam zadovoljna ni zato šta su društvenjaci na brdu, a šta su humanisti ostali u dolini. Stipun je danas rekao da ćemo i mi otić jedamput na brdo opskrbljeni literaturom i hranom i imaćemo gaće do kolina i čarape isto do kolina al s druge strane (zamisli Mislava u tome) i slikavat se sa Sein und Zeit pod rukom. Ali prije toga ćemo otić na Šoltu u četvrtak navečer do ponedjeljka navečer, isto s literaturom, prijave zaključno s ovim ponedjeljkom, nadam se da ćeš htjet.

Isto tako mi je kosa već odvratno duga i neumjesno me zakuhava i išće više pažnje no šta joj ja mogu posvetit i ne znam šta da napravim jerbo me niko (s jednom iznimkom) s irokezom nije htio za curu nego me oće samo s kosom bagra licemjerna koja ko fol štuje unutarnje vrijednosti. Ali tako i tako me neće za *curu* jerbo ja svakoga osramotim, znaš kako je, to da se ja baš i ne znam ponašat u društvu i da stalno spominjem pénis, a kad se napijem izražavam žestoko negodovanje šta ga nemam, je opće mjesto, pa ja nikoga ne krivim šta ih je sram.

Osim šta sam danas na plesu onemoćala, hladnih udova, s vrtoglavicom, mučninom i zatamnjenjem vidnog polja, pogle kako izgledam:

I kako da sad dečkići i curice prema meni imaju ikakav drugi odnos doli skrbnički?

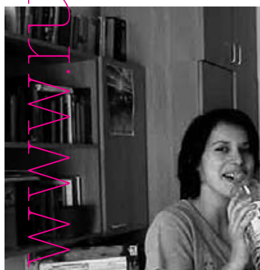
Također, Marko, znam da si ti jako lijepa osoba i da ćeš dovest jednog dana babi snašu u Drvenik, a da ću ja bit samohrana majka kurva i obratit se na katoličanstvo i kad mi dite dovoljno stasa učinit neku veliku žrtvu e nebilime proglasili sveticom i time sprali ljagu s prezimena djeteta, a koje će bit djevojačko prezime njegove majke. Vječno djevojačko prezime njegove majke (koje ustvari nije djevojačko jer odavno je ona prestala bit djevojka i tim smješnije će to zvučat) koje ona nije dobila priliku uzdignut do ženina prezimena time šta je imala priliku odbit uzet prezime svoga muža.

Ah, svrbi me, Marko, i to ne jako nego potiho, onako da izludi, svrbi me kosa na vratu, pamuk na koži, koža na tijelu, ja u koži, ja kojeg pišem olako jer pojma nemam šta je al znam da postoji samo u tekstu, da ja postojim samo u diskursu koji stvaram (svjesno) i zato valja iskoristit priliku za postojanje, a ti nemoj close readat da ne dođeš do nesvjesnog jer to onda više neće bit moj diskurs i onda ću nestat.

www.rusulica.com

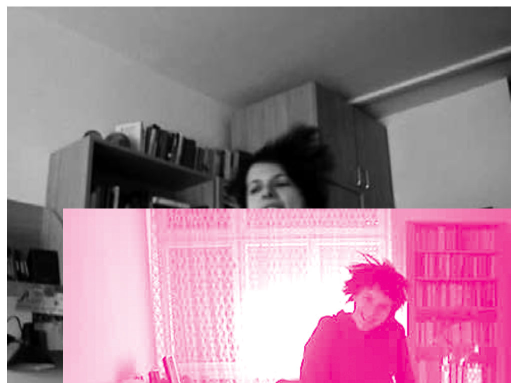
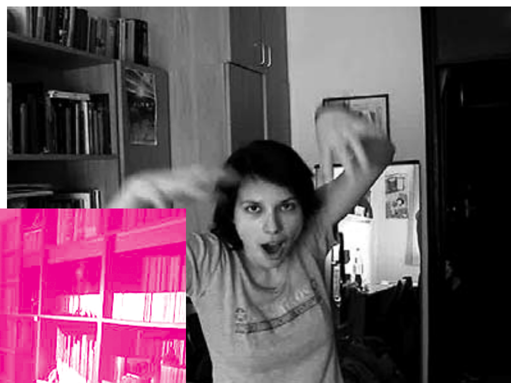

2.
DA IMA PRAVDE, JA BI IMA CURU A ŽENSKI ČASOPISI BI IZGLEDALI KO TVOJI POSTOVI

(Marko K.)

PRETPOSTAVKE

Prva pretpostavka je da ću uzet generalizaciju kao nešto šta je korektno raditi. Potom nastavljam: mnogi muški se žale da oće ženu radi seksualnih odnosa i da nije uvijek lako pribavit si ženu u te svrhe, a svakako ne lako kao ženama pribavit si muškarca (u iste svrhe). No naznačavam da ako subjekt raspolaže većom količinom novčanih ili možda razmjenskih sredstava, zašto ne, s jedne strane jednadžbe predznak se mijenja (stranu odabrati po vlastitom ukusu). Uostalom, apsolutna vrijednost broja ostaje ista.

Isto se tako mnoge ženske žale kako oće muškarca radi romantičnih odnošaja al kako ih nije lako pribavit u te svrhe (a svakako ne lako kao šta bi bilo muškima pribavit si ženu u te svrhe, kad bi samo poželjeli). Prema kome su se život i sudbina postavili nepravednije?

Sad moram uvest drugu pretpostavku koja glasi da je korektno reć da je kurac bolji od pičke (ona je uostalom samo obična rupa, negacija kurca) i da sve žene ustvari žele kurac (pa čak i lezbijke).

Dakle da nastavim, muškarci uglavnom mogu dobit romantični odnošaj kad oće češće nego šta isti mogu dobit žene kad ga oće.

S druge strane, žene uglavnom mogu dobit kurca kad oće (al ne uvijek i neprestano jer – dajmo ženama kurac na stalno raspolaganje i čime ćeš ih onda više krotit i držat u šaci?). A muškarci ne mogu uzet pičke (ostanimo terminološki dosljedni) svaki put kad oće.

No slijedom moje druge uvjetno uzeto korektne pretpostavke, koji će kurac (ispričavam se na ovoj psovki, ali nisam mogla odoljet) muškima pička kad je kurac tolko bolji?

Naravno, narihtala sam rezultat na žensku stranu. Ali postavke su totalno maskuline, bar se meni čini.

Čitala sam jučer Cosmo i ugledala tamo razne atraktivne modele donjeg rublja. Iako su dominirali čipkasti našao se i koji zgodni primjerak pa sam pomislila kako je u kurcu šta je meni sve donje rublje s pazara a kako grudnjake ne volim jer me žuljaju, imam sve neke sportske topiće koji su isto OK al kad mi treba izvadit adut iz rukava (o da, koja cura bar jednom nije vadila grudnjak iz rukava takva nek se javi), nemam u posjedu nijedan seksi grudnjak, a kamoli u duetu s gaćicama koji bi mi mogao poslužit u zavodničke svrhe. Imat par kompleta neudobnog a vizualno atraktivnog donjeg rublja samo za zavodit mi je trenutno financijski neprihvatljivo. A kad budem platežno sposobna biću naborana i ovješena i nikakvo me rublje neće spasit. Moje obline i ravnine svoje najbolje godine provode u pamuku s placa. Iako, ništa im tamo ne fali. No ipak sam jučer gledajuć u taj Cosmo poželila dignit kredit sad dok još ima smisla, kupit si masu lipih mudantica i riđipetića i iskoristit tu nevjerojatnu kombinaciju mog tijela u dizajniranom donjem rublju. A kredit da plaćam kad budem ovješena i naborana.

Iako, nemam ja namjeru bit ovješena.

Split, ljeto, oni turisti a ja domaća i visokoobrazovana, u idealnoj poziciji da se raspredem o njima nadugo i naširoko. Da bar nisam lijena i ništavna.

Zaljubim se uglavnom u zaljubljenost onih koji su zaljubljeni u mene; ako oni pritom nisu kenjkavi.

EVO JEDNA DRAMA, POZOR, SADRŽI RIJEČ PIČKA

MISLAV: Ja ću vam bit groupie.
SANA: Može, imaš tri ženske i tri muška jebat.
GOGA: Ali poslije moraš zasnovat tradicionalan brak. To sve groupies naprave. One koje su davale, sve su se poudavale.
MISLAV: Onda mislim da ne.
SANA: On to neće moći.
(tišina)
GOGA: Ja nikad nisam davala.
SANA: Ali si zato primala. Haha.
(muk)
SANA: Kužite, nije davala nego je primala. Kurac.
GOGA: A?
SANA: Primala si kurac u sebe.
GOGA I MISLAV: (slabašan smijeh)
(tišina)
MISLAV: Zašto se uopće kaže da žena daje, a ne da prima?
SANA: (sa žarom) Zato šta ona ne primi njega u sebe, ne oduzme mu njegov kurac već dā svoju pičku njemu na korištenje. Pička je njegova, odvoji se od nje. Da ona primi u sebe njegov kurac, time bi ga učinila svojim. Umjesto toga, kad mu ona dā svoju pičku, on ju jebe nasađenu na svoj kurac, jebe samo pičku, koja je njegova pa se ustvari jebe sam. Ona pak ostaje bez pičke po strani.

Pošla ja do njega u goste pa smo se lipo namistili i ja krenila vrtit programe na teveu a kad ono erocki program pa ja bržebolje bižća vrti dalje al kad mi se učini da sam vidila nevjerojatno veliko udo pa ipak vratim malo program i opravdavam se nu jesi vidijo kolikoga ovaj ima moramo to bolje pogledat al kad ono stvarno veliki ud jebemu pa uzviknem bogati koju kučinu ovaj ima a on će nije to on to je ona.

AUTORSKA PJESMA

Ošišala sam se skroz naime. Moja susjed-cimerica od prekoputa dala mi je danas savjet da kažem okolo da sam se ošišala jerbo da sam imala uši (vaši! vaške! viršla!). Iako bi se pomislit moglo da su stidne, kaže njena cimerica. Pa će ova: “Da mi barem stidne uši dođu na pizdu, bilošta više da mi dođe”. Ja ne bi bilošta da mi dođe, ja bi samo da mi dođe on.

Tena i ja smo se glupirale jer joj je rođendan. Ona je puhala svjećice na pizzi i jako se isfrustrirala bila jerbo su to one autopaleće pa su se stalno nanovo palile. Hehe. Te su ostale od mog rođendana [osvetaaa!!!]. Onda sam potom išla vani đuskati, gdje sam i đuskala. A zbilo se nešto baš loše. Igor je reko da bi trebalo zamolit diđeja da pusti ejžndabfaundejšn (a bio je to ko neki festival mladih autora i svi su puštali pjesme koje su sami napravili) i ja rekla ja ću i došla jadnom momku da jel može on pustit nama ejžndabfaundejšn a on sav šokiran ŠTAA? a ja njemu da jel nam može ejžndabfaundejšn pustit, a on reko uvrijeđeno da pušta *svoje* pjesme samo, jerbo je to predstavljanje autorskih pjesama. Bio je jadan nekako pa sam ga ja milovala malo po ramenu i govorila da bravo, da neka, da nek samo nastavi. :-(

I još je bilo svašta al to neću reć.

USKRS

Želila bi zaželit sretan Uskrs mom prijatelju Fan der Mejdeu koji je baš na Uskrs na neki način uskrsnuo, a i svima koji slave i drže do tog blagdana. No, molim želje ne uzvraćat jer ja niti sam uskrsnula niti, kako napisah, ne slavim nit štujem Uskrs, jerbo nisam katolkinja. Najčudnije mi je kad mi zaredaju s čestitkama, i to ne bilo ko, nego ljudi s kojima sam odrasla. I koji da ih probudiš usred noći znaju da ja to ništa ne sla-

www.rusulica.com

vim. Valjda je to neka navada katolika čestitat svim i svakom. Možda misle da je pristojno i lijepo čestitat svima il ih blagdanska sreća jednostavno toliko obasja da ih zaslijepi pa ne vide baš dobro kome čestitaju. Ali meni to ne prija i u neku ruku mi nije pristojno. Ja nazovem bliske ljude za koje znam da drže do toga i uredno im čestitam njihov blagdan, pogotovo Božić. Ali smatram nepristojnim kad ga meni čestita neko ko zna da ga ne slavim (stavimo sad na stranu to šta čestitke dobijem od ljudi koji me ne znaju toliko dobro, npr. blogera, koji pret*pos*tave da slavim npr. Božić samim tim šta živim u Hrvatskoj). Znam da svi ti ljudi imaju dobre namjere i smatraju to lijepom gestom. Al bi li vas ako ste recimo rimokatolici uznemirilo da vam čestitam npr. Hanuku? Možda i ne bi, možda bi to smatrali simpatičnim. Al meni zvuči sumanuto da mali Kyle na Hanuku krene nazivat sve po South Parku i redom im čestitat. Nikako da se pomirim sa životom u katoličkoj državi.

Imam: kartu za Morrisseya, pospanicu, razdjeljak na novoj strani glave, hrpicu čungalungi u ladici, konstantno pun mjehur jer mi se nikad ne da ić piškit i dvojbu oko toga jel muškima evolucijski zadano da im više smrde noge nego ženama. (Prva verzija je glasila: *od ženama* i bila je pokušaj autentičnog (ženskog, valjda) pisma. Al sam promislila i skužila da bi većina vas mislila da sam nepismena, pa sam se vratila na nešto tradicionalniju i dosadniju konstrukciju. Ja sam inače nepismena samo u ijeje domeni. Koja ovako nazvana zvuči ko radosna mladost na Martinje, a bome se moj refleks jata tako i ponaša.) Dakle da im noge smrde više nego ženama zato da ih one otiraju od sebe kad ih ovi oplode, tako da oni lipo mogu ić oplođivat naokolo druge žene i širit ljudsku vrstu. Zato bi u hrvatskoj trebalo ukinit prodaju onih antismrad sredstava pa bi muški više cirkulirali i oplođivali (za žene nije važno bil se one složile da budu toliko oplođivane, s njima bi se uspilo izać na kraj dok ih oplodiš, posli bi te ionako otirale radi smrada). Jedino mi se tu čini problematično je velika razina sličnih genetskih kodova na ovom našem malom području, pa bi mogli postat glup narod.

Kad vidim dva pedera (ja to od milja i prisnosti) kako se seksaju, poželim bit muško. Lijep muškarac s lijepim kurcem, da i mene lijepi muškarci s lijepim tijelima jebu i da ja mogu jebat lijepe muškarce svojim lijepim kurcem.

foto Stipe Ćurković

DAN FAKSA

Meni nikad nije zadnji dan faksa jer sam prvi u zadnjem semestru napustila, drugi odslušala dok sam već studirala treći, a ako nekako pribavim snage, radosti i para razvijat ću se na postdiplomskom dokrajčujući ovaj. Nekako mi je nešto došla primisao da napišem da bi Foucault bio ponosan zbog nemanja obilježavajućih trenutaka izlaska iz diskursa šta bi naravno bilo sranje jer je on govorio o ulasku i ja o njemu stvarno nemam pojma tj. jedino neki pojam i imam tj. opći dojam.

To je i inače moj problem. Ja vam, ljudi, ne znam ništa. Prvo, o poznatim osobama. Moji prijatelji su prvo bili šokirani, onda su to dobro dočekali da mi se malo rugaju, onda ih je samo zabavljalo, a sad je navodno jako opuštajuće hodat gradom sa mnom jerbo ja ne poznajem ni onaj pristojni minimum poznatih faca. Nit političare nit TV-urednike nit novinare, o, pogotovo novinare, nit ikoga. Krajnji mi je domet Vlatka Pokos (koju njena pokćerka Lana, ne propustimo dodati, kao što ni ona nikad u nijednom niti jednom ijednom intervjuu ne propusti, naprosto obožava).

Onda zatim ne znam nadalje ništa ni o književnoj nit kulturalnoj teoriji, božemili, ništa. A družim se sa samim intelektualcima koji se u to navodno kuže. Imam i s tim problem jer ne mogu nikako bit sigurna jesu li moji prijatelji uistinu intelektualci kad to ne mogu provjerit. Ali mislim da ih dosta ostalih ljudi drži za snobove pa je valjda to dovoljan dokaz za prvu ruku.

Da se na fakseve vratim. Nisam ja nikakva manijakinja ni ništa, samo prvi faks nije bio za mene. Ja *jesam* bila *za njega*, naravno, e da me bar mogu imat u struci, a druge sam upisala više-manje slučajno i u trenutnom zanosu. I opet neću imat posla u tim vodama (ajd, ne računajuć jezik) zato jer posao za moja zanimanja ne postoji a ako i postoji uključuje intelektualnost koje meni nedostaje. Iako sam, moram priznat, ponekad pomalo inteligibilna. Ali na sreću ono šta ja zaista želim postat je, osim nečije ultimativne životne družice, taksist. Ustvari taksistica. Imaću svoju pénis taxi-službu koja će vjerojatno imat samo jedno vozilo, ono koje ću ja vozit (bit će to naravno Ford Escort jer je to jedino čime znam upravljat, ako govorimo o motornim vozilima) jer niko drugi neće htjet vozit taxi koji ima prikeljen pénis negdi gori. Time ću istovremeno zarađivat za život i ukazivat na pénis kao toliko univerzalan označitelj da može označavat čak i taxi-službu.

rusulica said:
jel se znamo?
on Saturday afternoon

Narantxa said:
nako, iz vidženja
on Saturday afternoon

jarney said:
hihot
on Saturday evening

rusulica said:
naranča? onda se znamo. ali ovaj jarney mi je sumnjiv, jel se možda ipak znamo preko njega? moraš mi to reć inače ću mislit da si manijak, a dok mislim da si manijak ne mogu te frendat!
yesterday evening

Ignoriraj korisnika/cu
Korisnici koji su ignorirani
ignorirati sebe! ignorirati
vesela vjestica Zoso Tena
Ignoriranje korisnika:
kliknite OVDJE
drazen planko Sid The Sloth
Sample of Soul Ne mozete ignorirati
Ne mozete ignorirati NoLa
FunkMaster Solo Skye sysyphus
pesci nick
Ptica Trkačica Chester girl snjeguljica spider
frida Dulcinea
bojimserakije
Pavonis Mons
Fan der meide
concubina bane Hana
popularni Jole
charogne rudarica egérke frosty
hopla
panta rei HICHMUÉN Teofil Filozof foucaultdrome
Korisnici koji s
Ne mozete ignorirati sebe! Kruno Tigran izborno povjerenstvo
maitre jedi Lowro ljubica zubica timbouctou Kitten Alsergrund
nano Mala crna Ne mozete ignorirati sebe! Ne mozete ignorirati sebe
Antal ignorirati se
Ne mozete ignorirati sebe!
Ne moz Ne mozete
Ne mozete ignorirati sebe!
Ne mozete Ne mozete Ne mozete ignorirati sebe! ante
Ne mozete ignorirati sebe! Ne mozete ignorirati Ne moz
Ne mozete ignorirati sebe!

JOŠ PET STVARI KOJE NISTE ZNALI O MENI

Zadnjih dana kad čitam famozne stvari koje su blogeri o sebi napisali u onih pet točaka mislim se: Rusulice, kvragu, ti si baš morala bit prosta i utrošit uludo tih pet točaka, a mogla si baš napisat nešto lipo i zanimljivo. Pa sam stoga odlučila napisat točke 6 – 10, ovaj put bistre glave i bez izmotavanja.

Kako sam na starom blogu mislim već pisala o epizodi mazanja govnom (ako nisam, upozorite me), krećem nadalje:

6. Kad sam imala 4, 5 godina, bila sam luda, ali *luda* za bikinijima, osobito za njihovim gornjim dijelovima. Kako su isti bili otužno i da kažem nepriličnо prazni, u njih sam gurala sve i svašta, a najrađe pome zvane rajčice. Osobito bi time bili šokirani (bar sam ja tako mislila, sad mi je jasno da su izvodili predstavu za mene, dok sam ja mislila da je izvodim za njih) talijanski turisti koji bi došli u babe i dide na šoltu pa me gledali i govorili da vidi mene male kako već imam velike sise. Pa bi se onda ja malo smijuljila pa potom kulerski izvadila jednu pomu i zagrizla je, a oni bi ostali paf i šokirani šta to nisu moje prave sise.
   Danas imam dovoljne sise da ne moram gurat pome u bikini al mi više ne dolaze Talijani komentirat ih.

7. U trenutku kad su, prije oko 26* godina, oko deset sati navečer mami počeli trudovi sa mnom u trbuhu (popularno nazvanom *drobu*), dotična je igrala poker s mužem i prijateljima za okruglim kuhinjskim stolom za tu svrhu prekrivenim zelenim kartaškim stolnjakom kojeg su mama i baba napravile za tu i takve prilike. Kaže da ne zna jel dobivala, al je uskočila u taksi i za koja tri sata je dobila mene. Trudove sa sestrom dobila je perući kuhinjski pod u pepeljuga pozi – ja sam prošla više filmski.

* piše da imam 26; ali tekst laže jer sad imam 27 (godina) – op. a.

8. Daklem, imam sestru. Koja je pak imala kućnog ljubimca pivca. Sad bi pričala o njemu koji, pošto je živijo u domaćinstvu s nas dvije, može proć pod stvar koju niste znali o meni. Dakle, Marin je bio pijevac, u ovim krajevima zvan pivac, i obitavao je na krovnoj teraci naše iznajmljene kuće u užem centru grada. Došao nam je tako šta je bio Uskrs pa je sestra dobavila dva pilića: Marina i Marina, nazvane po naša dva prijatelja. Uskoro je ostao samo Marin, a moja mama još i danas sa žarom prepričava kako je bila u totalnom šoku kad ju je sestra jedan dan nazvala na posao i rekla joj tužnim i žalobnim glasom da je umro Marin. Mama se sledila i pitala je da kako tako naglo, da jel bila prometna, a kaže sestra da ne, da se samo srušio. Proteklo je neko vrijeme dok je mama skužila da ova govori o piletu a ne o našem prijatelju Marinu Tudoru.
Marin je jutra provodio kukurječući, a dane uglavnom prodavajući zjake na naslonu od neke stolice. Osim kad su ga sestra i Marin izveli u šetnju po rivi. Kud ona, tud pivac za njom. Mišljenja smo da je bio uvjeren da mu je ona mama.
Kad smo iselile mi, iselio je i Marin – na neko selo, di nadam se i danas ganja kokoše.

Pitanje je dal si ljudi i žene ne mogu reć da se vole zato šta se ne vole, ili ne mogu čut da se vole zato šta se ne vole dovoljno da bi prihvatili činjenicu da ih neko voli il pak činjenicu da ih baš lui-même himself, kojeg ne vole, voli.

9. U jednoj podužoj fazi svog mladenačkog života bila sam toliko opsjednuta čitanjem da sam knjige nosila sa sobom svukud – od onih klasičnih mjesta tipa zahod, preko obiteljskog stola, ulice (pola oka na stazi a ostatak na knjizi), do tuša. Nisam bila sposobna prekinut čitanje na par minuta da bi tuširanjem zaključila osobnu dnevnu higijenu, a kako izostavljanje tog aspekta toalete nije bilo prihvatljivo, uglavila bi knjigu na rub kade/držač za sapun/držač tuša i tako se čitajuć tuširala.
Danas mi je ostao samo onaj aspekt čitanja po ulici – nekad mi je dosadno hodat do doma pa izvadim knjigu i čitam.

10. Kad sam bila mala crtala sam i slikala ko luda. Starci su me jedva uspijevali opskrbljivat repromaterijalom onom brzinom kojom sam ga ja mogla trošit. Kako je tad vladao socijalizam, nije to bilo ko danas otić u dućan pa oćešl obični ačetri, oćešl s ekstraupijanjem za vodene, oćešl neki tvrđi/veći, pa ono amo daj dvista papira, dotrajaće maloj do nedilje. Papiri su se u me doma rijetko kad kupovali, nego su se većma donosili u obliku škarta iz firme, šta je mene malu naravno živciralo jer di ćeš razbuktat svoju umjetničku dušu ako ti iza piše koliki je obračun plaće za taj misec.
Crteže sam samovoljno prozivala umjetničkim djelima, iako se tata trsio usadit mi u glavu da se ne mogu ja sama prozvat umjetnicom nego da to treba neki autoritet verificirat. Nekad sam ih natirala da mi ih zaklamaju skupa pa sam napisala tekst na njih, da bude ko knjiga. Kako moje u tu svrhu upriličeno kopanje po ormaru nije urodilo primjerkom jedne takve *knjige*, donosim, po mom mišljenju vjernu, rekonstrukciju jedne:
KUČA. LiVADA. SBIVA. Dj3VOjČICE ZU NA LiVADi. ONE PLEŽU.
ZREča. SBIVA. TO JE ZREČA. ZTOL. SBiVA. KRALJiCA.
KRAj.

SLIKA PRVA

K: Slabo mi je opet.
M: Jel? Šta ti je ovaj put? Ja ne znam šta ti...
K: Slabo mi je u drobu pa prema gore, ko kad se prepušiš loše trave, al ne ko da bi povraćala nego ko da bi se izvalila. Mislim, ne na pod nego na kauč.
M: Ti bi trebala ić u doktora.
K: Tako mi je slabo i u šoping centru i nakon šta se poserem.
M: ⁇
K: Ni ja još ne vidim logiku al mislim da sam na tragu nečega.

SLIKA DRUGA

K: Bohohole me jajnici i maternica i rodnica.
K: :(
K: Mora postojat razlog zašto je stvar uređena tako da nas boli. Možda radi opstanka vrste – da poželim bit trudna. Muški su dobili jutarnje erekcije, a mi tu bol...
M: Da malo predahnemo.
K: Ma ne, da nam dopizdi i da poželimo ostat trudne da *tad* malo odahnemo. Šta kažeš na to?
M: Na šta?
K: Na *tu moju teo*riju da nas menga jako boli da bi poželile ostat trudne!
M: Može. Ako je to priroda tako uredila, može. Ima logike.
K: Kvragu i menstruacija i maternica i razmnožavanje.
M: Uvali se sad na kauč i pokrij dekom.
K: Ne mogu, moram skriptirat komunistički manifest.

SLIKA TREĆA

K: Slobodno mi reci "kćeri, previše izvolijevaš".
M: Šta ću ti to govorit kad to već znaš.

SLIKA ČETVRTA

K: Mama, ja mislim da je tvoje osobno ime "mama".
M: Zašto to misliš?
K: Zato šta kad mislim o tebi prvo mi dođe slovo "m" a ne slovo "z".

SLIKA PETA

K: Napisala sam malu dramu. Dramo*let*.
M: Nije ti palo na pamet da je to malo pretenciozno?

Ti si ženstven. Zato si moj dečko.

Kisela cesta

¶ U *Krivom putu* sjede na klimavim klupama i cakle im se oči. Umorni od kauča i tekme, pribijene pare koja nikako da se odlijepi s madraca. Plakati su najavili *freakshow* treće vrste oproštaja od zdrave pameti i ništa nakon ovoga neće ostati isto. Oči su uperene u sklepane daske pozornice. Mirni su, očekuju riječi, očekuju rez u pamćenju još jedne bezazlene večeri, sadržaja bez posljedica, ona je tu i s njima je iskrena. Ona je njihova papiga što stalno ponavlja jedno te isto, s frizurom Laurie Anderson i nesnosnom bičvom. Postala je poznata gurajući njušku gdje god je stigla, s violinom s tri žice. Njeni nastupi popraćeni bubnjajućim praskom bili su uvijek dobro prihvaćeni u ekipi jebivjetara, u društvu uzimanja svega dok ima i nikad sit uvijek žedan. Voljeli su njene sive oči, suknjice od tila i razmazano bljedilo, guraju se u redu, žedni, dugo su ovo čekali. Došli su je slušati kako istresa svoje otpatke zelenim rukavicama, histerično previjajući očne kapke. Vole gledati kovitlanje ruku, zgrčeno androgino meso umotano u vreću za smeće. S licem bijelim od prašine i prilično gnjevnim izrazom usana Lori se priprema započeti još jednu lekciju. Stoji sa strane i promatra bagru kako udara po pivi i otpuhuje zeleni dim, atmosfera je ljepljiva. Voli ovo mjesto, jednostavnost i improvizaciju. Poput prihvatilišta za pse, grupne psihoterapije gdje svaki dan po jedan od njih govori izvlačeći svoje traume i naginje se iscjeljenju kao ispalim ključevima prizemljenog raja. Ovdje svatko dobije svoju priliku da zablista kao u javnoj ispovjedaonici u kojoj svećenici ne grde bludnice. Nije imala vremena šminkati se satima za večerašnji nastup. Premalo boca je bilo u parku, premalo vode u bojleru od tri kapi. Živjela je samačkim životom sa stalno mijenjajućom adresom, često nije imala gdje prespavati. Bogata obitelj nije imala za nasljedstvo ništa osim pokojeg odstupajućeg gena koji je jako potpomogao razvoju i neprestanom obnavljanju njene ličnosti na kojem je predano radio njen djed. On je bio jedan od onih koji nakon večere brišu ruke o stolnjak, škilje dječjom znatiželjom u osvijetljene prozore. Iz usne harmonike nikad nije ispirao slinu. Večeras su uspjeli doći svi pozvani, svi učenici, glazbenici, mužjaci, kreteni. Dobar je osjećaj, minutu do polijetanja, dva koraka od stejdža. Primijetila je Klikija, pije red bull kivi sa šljokicama šećera, Ruben se mota oko srednjoškolki pokraj šanka. Gleda u djedicu, djed klima glavom. Lori se smiješi, idemo. Uzima megafon, uspravna kao svijeća, s leptiricom u kosi,

diže glavu i govori: “hej bagro! evo nas opet, sad ćemo se hraniti. prvi nastup nakon školice. vidite me da sam zdrava. izliječeni zubi, vidite.” Rastvara čeljusti i krevelji se, ispuštajući vukodlačke zvukove, šiljasti očnjak, jednini u gornjoj čeljusti baca purpurni odsjaj. Čuju se bubnjevi i nastaje graja. Uzvici svih dimenzija titraju prostorom. Zaklapa širom otvorene oči i promuklo govori: “po tijelu mi padaju oljuštene sjene. našla sam se sretna i oplakana, nisam nikom ostala dužna za osmjeh. sve sam ih dobro platila, sve lažne prijatelje, narkose budale. izrasla sam do neba, sama, na krhotinama svojih mana i ništa me neće zaustaviti da svima kažem ono što im imam za reći. ono što sam vrištala a nisu htjeli čuti...” Bagra plješće, reflektori zaista ne skrivaju bore i podočnjake, ona nastavlja: “mislim da vam trebam reći kako sam sad odrasla i velika, i sama češljam svoje kose i sama izmišljam pričice pred spavanje. sama vozim auto čiji je spremnik za benzin voljan u svakom trenutku dići nas u zrak. ne smijem voziti brzo dok mi noga odskače s gasa, nešto se talasa i mislim da povraćaš po kotačima. vozit ću brže sve dok maćeha ne odluči zadržati unuke cijelo ljeto u podrumskom stanu neženje. igrat će čovječe ne ljuti se i mirisati na staklo. donijet će im kestene, jablane, golotinju sjeverne zone industrijskog središta među napravama za širenje mozga i gologuzim sportašicama koje od katrana prave vosak u umišljenim svlačionicama ekskluzivnih automobilskih salona.” “pojačaj megafon lori!!! ne čujemo te dobro. već su neki i nestrpljivi”- samopuzdano se javlja Kliki, u štirkanoj košulji na kvadratiće i džemperu od kašmira, kao zlatna prašina, privilegirani zid nosač, bez njega bi tu bili svi samo luzeri. Visok, raširen, skladnih ramena, oslonac za neboder. Kliki je ono o čemu sanjaju neutješne curice u srastanju s oblinama, novim tijelima koja čeznu za spajanjem muževnosti izrasle iz kamena. Kliki je dašak hladne zime u oceanskim plovidbama mladih zastrašenih curica iz kvarta. nakon što je prao rublje dok nije nestalo deterdženta ne uspijevajući se odvojiti od svoje opsesivne kompulzije, tri sata je trčao po kupaonici, farbao trepavice, laštio kosu, večeras je zaista divno izgledao pod slojem pudera za večernji izlazak *10 hour sleep effect*. Unatoč zavidnoj urednosti kad je higijena u pitanju, imao je i nezasitnu strast za, kako bi on znao reći, prvim sisama, odnosno sisama petnaestogodišnjakinja. Proučavao je mijenjanje sisa, njihova oblika. Prve su sise najslasnije, kasnije se izmijene, mnoge djevojke odu na dijetu u neprihvaćanju oblina, podsvjesno želeći postati dječačići, tada postanu ispijene, tužne, neprivlačne sisice. Takvu ljepotu najbolje je zadržati, ali to je nemoguće. Nemoguće je oduprijeti se misaonim tokovima i reakcijama tih mladih heroina. Razvio je metodu snimanja filmova, kućna produkcija *Kliki d. o. o.* Svi mi imamo neke tajne. Gledajući Lori kako stoji na pozornici primijetio je kako se zapustila, i Lori je primijetila njega, nakon što je otfijukala još jednu vukodlačku urlanku, i pokrila glavu objema rukama izvodeći svoj famozni stojeći fetus. Primiče megafon usnama, gleda Klikija prijeko u oči, nečujno namiguje s nedefiniranim smiješkom u očima i nastavlja: “voda, jeste li se ikada upitali koliko vode je potrebno za čišćenje orgazmičkih trenutaka uhvaćenim objektivom tv kamere? tko još misli da je neophodno ostati pribrana čak i u trenutku svemirske erekcije snježnih livada i zatamnjenih stražnjih sjedala police u kojoj trule dvije knjige. to je sve što si ikada pročitao kliki,!” Kliki se odjednom osjeća izloženo, klošari bulje u njega pokazujući nesanirane usne šupljine. Gleda u pod, vrti čašu po dla-

nu. boji se da je pocrvenio. Lori nastavlja: "jesi li producirao ijedan film? tebi je lakše gledat nas ovakve. užasno si zgodan, neodoljivi šlag na usnama ekstatičnog ulja za podmazivanje zmijskih vena. uskoro će ti 36. rođendan a maturirao si samo na xxx stranici prostranstva implantiranih udubina i izbočina uljanog tkiva što kao špinat diže tvoje mišice... za tebe nije ni slina!" Nastaje ravnodušna tišina, neki se gadljivo okreću Klikiju da vide kako on to podnosi, večeras je Lori malo razdragana, mora da je nešto skrivio. Možda je bio njen jedinstveni muž, očna duplja svemira... opet neka sočna priča... Gnjevna usta, neispavane oči. Kliki nema gdje pobjeći, platio je kartu, vrata su zaključana, mora show pogledati do kraja, ona nastavlja: "dobro, dobro, vidim da si uredno složio ormar svojim inženjerskim mozgom i ručicama bijelim od sredstva za ispiranje bacila i nevjerice. nije ni tako loše živjeti bez žohara i gljivica i svih tih mikroba koji se goje u vlazi. ovdje na petom katu palače čistoće domestiram ti kako sam voljna ne obući rukavice. ova školjka je zlato, priljubit ću je golim rukama, vidiš kako sam hrabra. a metla, na metli ću uzletjeti da će se sve prašiti i ti možeš samo tapšati moje rame kao da sam nedodirljiva, dostojna nasljednica komunalnih snaga. svakih sto godina izrodi se ovakvo nešto. što se dogodilo kliki? lice ti se promijenilo, ljutito primaš moje komentare." Kliki se zaista ne osjeća ugodno, trnci mu probadaju tijelo. Lori se zapalila, kao da mu koljačkim čeljustima rotvajlera visi na ušnoj resici: "pogledajte, sav se nekako snuždio i rastužio, nije li tužno gledati ga tako autističnog i malog, zar ne?! čini li se i vama kao da ga više ni jedan film ne može probuditi iz te agonije, nijedna destilirana glumica, oguljenih osjetilnih tijela. iako zaista ne znam što ga je tako povrijedilo. pa zna on mene, nisam ja netaktična." Djedica za okruglim stolom zagonetno se smješka, ostali su zatečeni, neki ne znaju kako reagirati, češkaju se iza uha, smješteni između nemara i zluradosti. Klikijevo lice mijenja boje i okuse kao bačva ukiseljena vina. Njegov dokumentaristički duh eksploatacije nacvrcanih heroina šušti kao cijankalij u ušima. Dim ga ujeda za oči, nestaje zraka, misli da će pasti. U polukutu za šankom, na stolicu je naslonjen Ruben, nije ni upola lijep ko njegovo ime, al nije ni nitko drugi ovdje, pa što onda. Pije mlako pivo dok mu se pozivnica za večerašnji performans svečano lomi u stražnjem džepu. Izgleda kao da ga je netko lupio tavom po glavi s izrezanim licem od ostataka akni, i prilično gadljivo sve u svemu. Za sebe je uvijek mislio kako su mu Isusi podarili samo vrline i nadvrline i nikad nijedan ženski profesor neće znati više od njega. On je pametan, on je drukčiji, otvoren svijetu, nadrealno rječit. Kao mali bio je delikvent, al sad je srećom iznad toga, bavio se stražom dok bi braća, mlađa, krala tricikle. Lori se nakostriješila, lice joj je potonulo u jagodice, sikće zlo na njega i afektivno zaziva: "hej vi... hej vi, rubene! hej vi mizantropu, jeste li se opet razočarali presporim kornjačama i njihovim frikastim performansama u nepreglednim bljeskovima reflektora u bojama? velite, niste? moji prijatelji, pogledajte prema šanku." Ruben se smješka, neki su se namirisali krvi, očekuju još: "hajmo Loriii!" "ispričat ću vam rubenovu priču, kako je postao tužan, ostavši bez vjere u halucinogene droge. nije očekivao toliko slika, htio je nešto da ga umiri pa je zagrizao na mene. na prvi pogled sam mu se svidjela, svidjele su mu se moje vrckaste vražje oči i put boje mekinja. s vremenom je moje geste tumačio kao duševnu stigmatiziranost pa se počeo plašiti. nekako sam sve manje bila slatka i mirna i mirna i tiha i tiha i mirna i

slatka. u nikojem slučaju nemojte ga bičevati, nakon što vam ispričam cijelu dugu priču. on je samo čovjek, dijete upišanih pelena od sezama, ruka u grlu neutješnog bulimičarskog roda. on me samo pokušavao mijenjati, miješao mi droge u piće, tjerao me da jačam stražnje mišice, opaljivao mi šamare, nazivao me labilnom, mijenjao. njegova ozvučena kućica u kojoj me satima redizajnirao, nanovo smišljao moj imidž i kretnje, bila je blizu rozog sanatorija, nisam dobro podnijela novogodišnje šlagiranje pa me odveo onamo da mi netko pomogne. a to ste tek trebali vidjeti. ti dani provedeni tamo, trikovi amnezije, pod od žuto bijelih kockica, pacijenti u plavim bolničkim spavaćicama sanjaju ko štrumfovi, jedu mlijeko usisavajući ga kroz nos, guraju ruke kroz rešetke, cigarete dogaraju u ruci i pale meso, neprilagođeno svemu što sam ikad vidjela, riječi ne izlaze iz usta, guraju se kroz nosove, razbijena stakla i trnci u potiljku, sobe pune umirućih starica, i brižne majke bolničarke guzeći se bogovima u bijelom razmeću tabletice, žute, bijele, sidrene, a kuhari nas goje kao životinje, hrane nas svinjama, pšenicom i grahom. morala sam gladovati, da riješim guzicu i bokove kako bih se mogla provući kroz rešetke. ludnica, kažem vam, uzmite me za riječ! ali izašla sam i naglavačke pala u travu. sedativi su omamili motorne funkcije i kad sam pomislila na zveket, pustolovina se završila na vespi. original iz italije, vozio je moj djed. došao je po mene u jedini mogući tren. a kako je bio sposoban. moj djed iz bajkovite slikovnice, djetinjstvo od šećerne vune, njegov starački osmjeh, ruke ko jedrilice. bio je sposoban gledati te male trule djevojke koje misle da su pametne, koje misle da su lijepe, koje misle da su bezgrešne. takve i moraju bježati kroz rešetke. ne može to svatko." Djed s bisernim naušnicama u objema ušnim školjkama, s dubokim borama širom čela i još više njih oko očiju, sjedi tik do pozornice na okruglom stolu, važno diže kapu u zrak i ponosno viče: "ona je sada tako slobodna i lijepa i nimalo tiha u svom prošvikanom govoru bez ijednog tračka autocenzure koju upražnjavate svi vi uleti iz prošlosti." S prožvakanom suzom u oku Lori diže ruke i uzvraća: "o kako te volim oponašati, ti vodo presušenih dolina, moj gutljaju prašine. isjeći ću te na komadiće i slati po svijetu, relikvijo najuzdignutijih oltara žrtvovanja. tebi se mole naši luđački mozgovi, tebi opraštamo svaku netrpeljivost, ti nas sviju možeš gaziti. tvoja sanirana usta otkidaju zelenilo, vade nas iz ognja. daj ljudima piti, daj im da se smiju, zato smo tu, zar ne?" Pivske kokoši lete po cijelom klubu., radno osoblje u velikoj je strci. Bagra je voljna piti. Lori odlazi na pauzu. Dočekuju je bljeskovi svjetlosti i tapšanje šapicama kao vanilijini ugrizi ljepote. Sjeda kod djeda za okrugli stol i tone u ekstazu razmišljanja i nevjerice olakšanja.

"djede, vidiš li kako se djeca igraju priviđenja u zraku. baš nedodirljivo. čista poezija!" Djedica je ponosan: "reci, koliko ćeš da ti ostavim za ovu noć? pa ovo je bilo neponovljivo?" Lori se cereka: "kažeš opet sljedeći petak? pa hoću li izdržati te toplotne udare ljepote? ta snježna noć na biciklu, o da barem nisi prodao tandem. mogli smo prodirati u kule od kestena i ponavljati za djecom ignoriranje majčinih dozivki. pravi se da ne čuješ, pa još možeš malo ostati." Djed je gleda otpuhujući dim cigare: "kako je brzopleto prošlo to tvoje dječje tijelo, izraslo u nešto mekano, pa tvrdo, pa krhko, na koncu zdravo. hm?! relativno zanimljivo!" Lori klima glavom i broji: "tri četiri osam sedam puta 16 je 11 i 1 je 15... djede, prava si poslastice za djevojke poput mene, što će meni dečko da mi licka prasicu,

imam ja svoje naočale kroz koje se može škiljiti u sunce i kroz koje se mogu promatrati letači a da ne znaju da ih promatraš. djede ti si najdivniji djed u djedovskim cipelama i starkama iz Amerike i vunenim čarapama. mirišeš na orahe a nikad se ženio nisi. dragi moj djedice, oponašam dostojno tvoje glasove, priviđenja nesvjesnih i vilinsku prašinu. o kako te volim dok govoriš da ne shvaćaš što se događa... ni ja, itekako. izmišljam da tjeram zle duhove bocom rakije, očima koje gledaju sunce, stoje bosi do grla u zemlji i kliču sretni, a magla ih hrabri, nagovara na lupanje čekićima po glavama razbijenih nojevih jaja što izgledaju ko kockice leda u kremšniti od 500 vrsta sladoleda. što bi to moglo značiti za nas, koji smo lopovi, koji smo budale, koji se trudimo svladati kemiju fiziku biologiju otkucanih ritmova ispranih šala u neizvjesnom trenutku kontradikcije. molim te shvati me i probaj mi pomoći." Djed obećavajuće predlaže: "mogli bi večeras na ples? tamo u vinskom podrumu, kod uspinjače, popet ćemo se na vrh domestos palače i bacati grudve od blata." " hajde, daj, idemo!"

Vespa je zaškripila. Lori bez kacige i djed u pilotskim naočalama jure niz aleju gavrana. U polukutu pokraj šanka Rubenova pozivnica blješti pod reflekotrovim crvenilom. Njegovo lice ostat će zapamćeno u svakom metru *Krivog puta*. Večeras je večer otvaranja otvora, večeras sve opomene bivaju naplaćene. Krenuo je u bijeg potjeran hrpicom mladih navijača u besparici, dirnutima performansom. Daleko je sad ozvučena kućica u kvartu luđaka, svi zvučni zapisi i velike ideje. Ništa nije ostalo, jedan jedini trag da je bio tu, pozivnica koju je netko kasnije krišom gurnuo u džep, znajući intuitivno da večer treba pamtiti. Raja je pijana, žicaju cigarete. Pričaju o Lori i kako su sretni. Na pozornicu se penje Kliki, u svom sivom baloneru pomalo promočenom od piva i malom rupicom pokraj zatvarača koju je stvorio nečiji čik. Vidno je skrhan (mislim da je netko već alarmirao psihijatriju), uzima megafon, briše ga o hlače. Lijevo mu oko titra u ritmu podrigivanja i prdeža iz publike dok desno pokušava zarobiti preostale promatrače. Diže glavu i govori: "sve je čisto i prečisto, prebitno je biti higijeničar, moraš sve polizat! jednog dana kad uvedeš djevojku, da može jesti s poda. ne ko lori. ona hodajuća kanta za smeće s glistama u kosi, skupljačica boca i pivskih trbuha kokoši. dala mi je da je imam, da je volim, zavolim, oženim, rodim joj djecu a onda, onda je sve uzela, prošvikana klikuša, budala, kurvetina. otišla je živjet s drugim! za žene kao što je ona postoje nazivi, a ja sam tako čist da ih ne upotrebljavam, ja sam tako dobar, pun svojih uspomena na odrastanje u epruveti bezbrižja i svjesnosti. Moji bijeli podovi, moje hrabro srce, junačko, moji pozlaćeni mramorni prekidači za napajanje svjetlosti. moji oprani deterdženti moje perilice sušilice sisaljke.
"Aaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaa."

Isjeckani luk na podu od žuto bijelih kockica ružičastog sanatorija. Kliki se našao u luđačkoj košulji. Dugo je trajalo njegovo nesvjesno stanje. Filmovi su mu spržili mozgove i onda još i ta lajava Lori, o jebote, kako ju je mrzio. Nije mu dala gledati mačke, krokodile. Njuška mu se mrštila od pomisli na osvetu. Ali tijesne su košulje i premalo vremena, ako hoćeš sve presnimiti...

(*nastavlja se*)